Helyi
Esélyegyenlőségi
Program

Gyönk Város Önkormányzata

2020 – 2025.

Tartalom

A HEP-ben használt fogalmak 3

Bevezetés 5
A település bemutatása 5
Értékeink, küldetésünk 9
Célok 11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE) 13
1. Jogszabályi háttér bemutatása 13
2. Stratégiai környezet bemutatása 20
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége 42
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység 70
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége 85
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége 91
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége 98
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása 103
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága 104
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 106
1. A HEP IT részletei 106
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése 106
A beavatkozások megvalósítói 109
Jövőképünk 110
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT) 124
3. Megvalósítás 128
A megvalósítás előkészítése 128
A megvalósítás folyamata 128
Monitoring és visszacsatolás 130
Nyilvánosság 131
Kötelezettségek és felelősség 132
Érvényesülés, módosítás 133
4. Elfogadás módja és dátuma ..... **Hiba! A könyvjelző nem létezik.**

A HEP-ben használt fogalmak

Helyi Esélyegyenlőségi Program (röviden HEP)
A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a írja elő a települési önkormányzatok számára.

A HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll, amelyet a települési önkormányzat ötévente, öt év időtartamra fogad el. Elkészítésének szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és a HEP célcsoportjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban: 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend.) tartalmazza.
A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (továbbiakban: 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet) 1. és 2. számú melléklete rögzíti azokat a statisztikai mutatókat, adatokat és tartalmi elemeket, amelyek HEP elkészítésének alapját képezik.

Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (röviden HEP IT)
A HEP IT a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket tartalmazza az Ebktv. 31. §-ának (2) bekezdése szerint. Az intézkedéseket a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend. 5. §-ában foglalt célok figyelembe vételével kell meghatározni. A HEP IT-t a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 3. számú mellékletében található forma szerint kell elkészíteni.

Helyi Esélyegyenlőségi Programért felelős Fórum (röviden HEP Fórum)
HEP-t a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el az Ebktv. 31. § (5) bekezdésének előírása alapján, elfogadása során figyelembe kell venni a települési nemzetiségi önkormányzatok véleményét. A programalkotás során törekedni kell a települési önkormányzat egyéb fejlesztési terveinek, koncepcióival történő összhangra.
Mindezekre és a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletének 9. pontjára figyelemmel javasolt, hogy a HEP elkészítése széleskörű szakmai egyeztetés mellett történjék, bevonva a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok számára ellátást, szolgáltatást nyújtó önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, állami és civil szervezetek képviselőit, a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 58/B. §-a által a 2000 fő feletti települések esetében előírt szociálpolitikai kerekasztal képviselőit.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjai

A 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésének előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek és
- fogyatékkal élők.

Az esélyegyenlőség javítása, az egyenlő bánásmód érvényesítése szempontjából releváns, a társadalom különböző csoportjainak együttélésére vonatkozó stratégiák[1]

Asszimiláció: A kisebbség beolvad a többségbe: önkéntesen vagy kívülről való nyomás hatására átvéve annak kulturális sajátosságait és elhagyva a sajátját.
Marginalizáció: Valamely társadalmi csoport önhibáján kívül a társadalom peremére kerül.
Szegregáció: A társadalom valamely szegmensében megvalósuló erőszakos és/vagy intézményi-strukturális, nyílt és/vagy rejtett elkülönítés.
Szeparáció: A társadalmi kirekesztéssel és/vagy a társadalmi asszimilációval szembeni védekezésként megvalósuló önkéntes elkülönülés (pl. nemzetiségi intézmények).
Integráció: A társadalom különböző csoportjainak közös térben megvalósuló sikeres együttélése, illetve az együttélés feltételeinek megteremtése. Az integráció egyik változata a „rideg integráció", mely fókuszában a csoportheterogenitás létrehozása áll, és amely nem tesz tartalmi beavatkozást a heterogén csoportban történő sikeres fejlesztésre.
Inklúzió: Alapértelmezése a befogadás, azaz az exklúzió (kirekesztés) ellentétes irányú folyamata. Azon a társadalmi felismerésen alapul, hogy különböző életmódok és identitások létezhetnek egy időben és egy helyen, és hogy a közöttük létrejövő kommunikáció gazdagítja mindegyik résztvevőt. Az inkluzív társadalom, mint szemlélet követői a kölcsönös befogadást tartják szem előtt minden területen.
Inkluzív (befogadó) nevelés: Az integráló nevelési térben a gyerekek/tanulók befogadó nevelése akkor tud megvalósulni, ha a gyerekek/tanulók társadalmi és kulturális hátteréből, valamint egyéni adottságaiból adódó különbségeire az intézmény komplexitásában képes reflektálni. Vagyis inkluzív az az oktatást-nevelést megvalósító intézmény, mely a gyerek/tanuló csak rá jellemző sajátosságait maximálisan figyelembe véve, azokból kiindulva, azokra értékként építve alakít ki befogadó környezetet.

[1] Varga Aranka (2006) Multikulturalizmus – inkluzív oktatási rendszer. In Ismeretek a Romológia Alapképzési Szakhoz. PTE Pécs.

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Gyönk Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait[2], valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.
Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Gyönköt először az 1280-as években említik meg, viszont a környék (és Gyönk) már korábban is lakott térség volt. A község a török idők alatt is lakott terület maradt, majd a Rákóczi szabadságharc idejében elnéptelenedett. Az 1700-as évek elejei betelepítésekkor főként magyar és német családok érkeztek a községbe. Az 1806-ban Nagyszékelyben alapított iskolát 1812-ben Gyönkre helyezték át, ahol ma is működik, Tolnai Lajos Gimnázium néven. A községben 1821-ben már megoldották az úrbéri rendezést. Az 1848–49-es szabadságharcban túlzott szerepe nem volt. 1882-ben készült el a Budapest–Dombóvár–Pécs-vasútvonal, amelyen Gyönk is kapott állomást, de mivel a vasút a Kapos völgyében halad, a falutól ez kb. 7 km-re került. Innen nyílt egy kiágazás Tamásiba 1893 végén (Keszőhidegkút-Gyönk–Tamási-vasútvonal), de 1990-től ezen vonalon már nem működik.
1891-ben 3371 német és magyar lakosa volt. 1947-ben a csehszlovák-magyar lakosságcsere keretében 9 felvidéki magyar családot (55 fő) telepítettek ide felvidéki Martos községből, illetve más felvidéki településekről.
Gyönk hosszú időn keresztül járási székhely volt, s élvezte ennek minden előnyét. A közhivatalok és intézmények jelenléte jótékony hatással volt szellemiségére, fejlődésére és ekkor épült ki kisváros jellegű központi része is.
1961-ben azonban járásszékhely státusza megszűnt, ami megállította a második világháború alatt és utána amúgy is jelentősen lelassult fejlődést. Úgy tűnt, hogy a gyönki dombok fölött átfúj a szél, s táj mozdulatlanságra ítéltetett.
Az 1990. évi népszámlálási adatok szerint 2380 lelkes volt a község, de a legfrissebb adatok szerint azóta ez a szám sajnos mintegy hatszázzal csökkent, s ez ezer fővel kevesebb lakost jelent, mint ahányan éltek itt a száz évvel ezelőtti népszámlálás idején. Akkor 2145-en vallották magukat német nemzetiségűnek, ám a második világháború után

[2] Gazdasági program, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

véghezvitt kitelepítés következményeként ma már csak néhány százra tehető a - zömmel protestáns - német ajkúak száma.
1991-ben a társközségek visszanyerték önállóságukat, de gyakorlatilag ma sem nélkülözhetik Gyönk körzetközponti vonzerejéből adódó ipari, kereskedelmi, kommunális és kulturális szolgáltatásait. A leglátványosabb kapcsolódás az alsó fokú iskoláztatásban nyilvánul meg, amit mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy 2012. végén az iskolafenntartó társulásnak már 13 település volt a tagja.
A Gyönkön található Tolnai Lajos nevét viselő gimnáziumban korábban magyar és német nyelven folyt az oktatás, jelenleg azonban már csak nemzetiségi osztályok működnek a gimáziumban. A Lackner Aladár nevéhez fűződő Német Nemzetiségi Tájházban tekinthetők meg a protestáns németség életének hagyományos használati tárgyai. A település központjában álló klasszicista művelődési házban gazdag könyvtár működik, ifjúsági néptánccsoport, moderntác-csoport, és több más művészeti csoport, például fényképész-szakkör színesíti a kisváros életét.
A lengyel származású Sulkowski család egykori gyönki kastélyában kapott helyet Tolna megye legnagyobb befogadóképességű idősek otthona.
2009. július 1-je óta város.

1. számú táblázat- Lakónépesség száma az év végén

Év	**Fő** (TS 0101)	**Változás (előző évhez képest)**
2014	2048	-
2015	1999	97,61%
2016	1905	95,30%
2017	1883	98,85%
2018	1853	98,41%
2019	1766	95,30 %
2020	1706	96,60 %

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

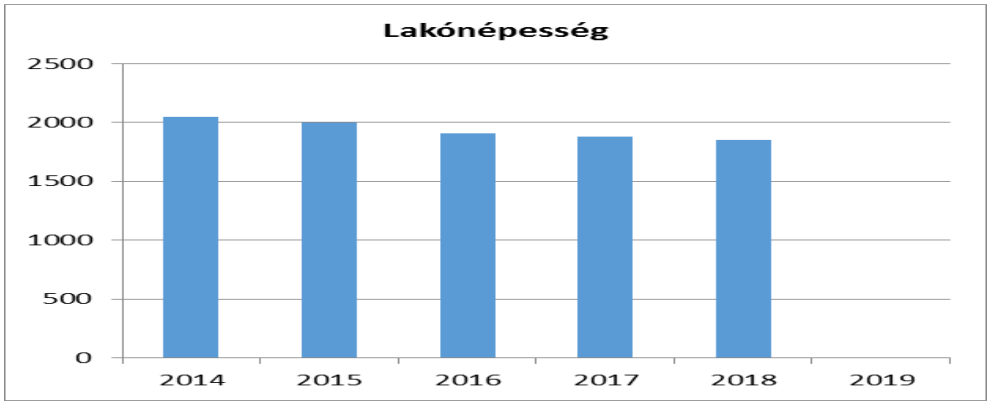

A település lakónépességét a településen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek alkotják.

Az új adatokból látszik, hogy Gyönk lakossága évente átlagosan 1,9%-kal fogyatkozik és ez a tendencia sajnos úgy tűnik, hogy megállíthatatlan.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma	822	944	1766	46,55%	53,45%
0-2 évesek			31	1,76	
0-14 éves	82	97	179	4,64%	5,49%
15-17 éves	42	17	59	2,38%	0,96%
18-59 éves	447	442	889	25,31%	25,03%
60-64 éves	65	86	151	3,68%	4,87%
65 év feletti	186	302	488	10,53%	17,10%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az állandó népesség a településen bejelentett lakóhellyel rendelkező személyeket jelenti, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk). Az életkor szerinti bontásban való állandó népesség számossága segít az esélyegyenlőség különböző célcsoportjának meghatározásában.
A település állandó népességének számából kitűnik, hogy a nők 0-14 és 18-59 éves korcsoportot kivéve nagyobb számban élnek a településen, különösen nagy az eltérés a 65 év feletti korcsoportban.

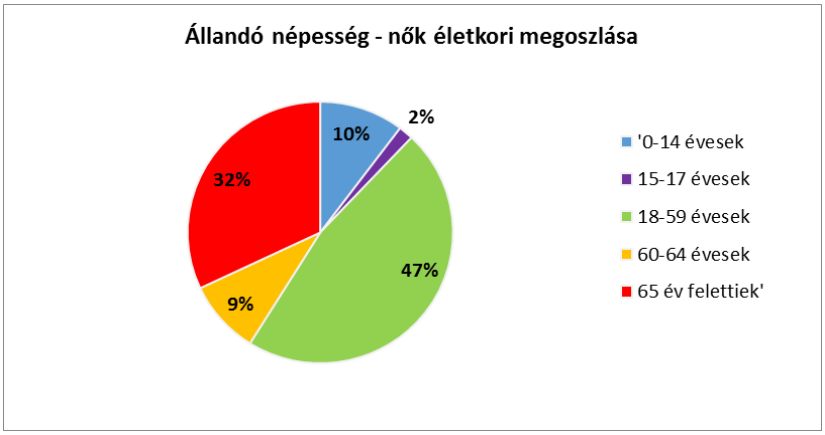

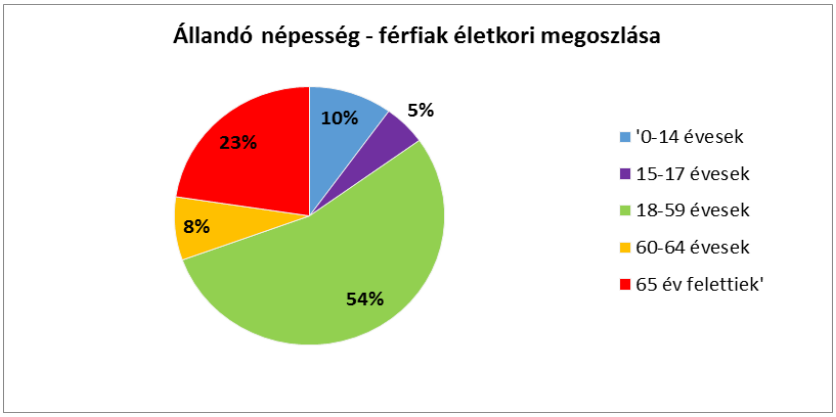

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2014	463,0	220,0	210,45%
2015	468,0	218,0	214,68%
2016	477,0	201,0	237,31%
2017	481,0	196,0	245,41%
2018	488,0	179,0	272,63%
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelenti, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Ha az index 100 alatti, akkor azt jelenti, hogy túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, míg 100 feletti érték esetén a 65 év felettiek vannak többen, tehát a település elöregedő.
Gyönk öregedési indexét megvizsgálva elmondható, hogy minden egyes 14 alatti gyermekre 2 idős jut! Az index folyamatosan növekszik.

4. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élve születések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2014	11	81	-70
2015	9	78	-69
2016	11	70	-59
2017	7	89	-82
2018	10	81	-71
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A természetes szaporodás értéke az élve születések és halálozások számának különbségét jelenti. Tehát a város népessége folyamatosan csökken.

Településünk esetében ez az érték a vizsgált években negatív előjelű, azaz a halálozások száma több mint az élve születések száma. Ez is a város elöregedését mutatja, és azt, hogy komoly gondot kell fordítani az idősebb korosztályra.

Értékeink, küldetésünk

Az élhető várost nem kizárólag anyagi források, sokkal inkább jó ötletek révén lehet kialakítani. Ha emberek és szervezetek fognak össze pontosan meghatározott célok érdekében, akkor a kívánt eredmény nem maradhat el. Gyönkön az Önkormányzat kitartóan törekszik arra, hogy valódi párbeszédet folytasson a város lakóival, ez által válik biztosítottá, hogy a közösségek szintjén felvetődött problémák és feladatok közvetlenül juthassanak el oda, ahol a megoldásukra rendelkezésre állnak a feltételek.

Legfőbb értékünk az ember, akikkel közösen azon munkálkodunk, hogy Gyönk az itt lakók számára egy élhető, tiszta, gondozott település legyen. Küldetésünk, hogy mindenki számára elérhetővé tegyük a közszolgáltatásokat, felzárkóztassuk a lemaradottakat, elősegítsük a fiatalok helyben tartását, közösséggé kovácsoljuk a településen élőket.
Az esélyegyenlőség biztosítása két kiemelendő elvárást fogalmaz meg. Egyrészt az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését, a hátrányos megkülönböztetés (diszkrimináció) tilalmát jelenti, másrészt olyan esélyegyenlőségi politikák kialakítását és végrehajtását, amelyek a hátrányos helyzetű állampolgárok életkörülményeinek javítását segítik elő különböző területeken.
Gyönk Város Önkormányzatának célja, hogy minden lakója számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat. Előbbiek minél hatékonyabb és eredményesebb megvalósítása érdekében megalkotja a helyi esélyegyenlőségi programját. A program tartalmazza a helyzetelemzést és az erre épülő cél és feladat-meghatározásokat, valamint azok megvalósításának ütemezését. Az esélyegyenlőségi program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reflektál és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére.
A helyzetelemzés alapul szolgál annak megállapításához, hogy a Gyönk Városban élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok a teljes lakossághoz viszonyítva milyen jövedelmi, foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, területi, egészségügyi mutatókkal rendelkeznek, és ezek alapján milyen esélyegyenlőtlenségi problémákkal küzdenek.
Az esélyegyenlőségi program a település területén élő hátrányos helyzetű csoportokra irányul. Az esélyegyenlőségi terv alapját képező módszertani segédlet potenciálisan kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi csoportnak tekinti:

- a mélyszegénységben élőket romákat,
- a gyermekeket,
- a nőket,
- az időseket,
- a fogyatékkal élő személyeket.

Gyönk Város Önkormányzata tudatában van annak, hogy köteles megtartani valamennyi jogviszonyában és eljárásában az Ebktv-ben meghatározott egyenlő bánásmód követelményét.

Az önkormányzat célja a 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet 1.§. (2) bekezdésében meghatározott csoportok (mélyszegénységben élők, romák/cigányok, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők) esélyegyenlőségének a szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőségének biztosítása, illetve a felmerült problémákra megoldási lehetőségek kidolgozása.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Gyönk Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.
További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

Az esélyegyenlőség biztosításával összefüggő etikai elvek

- Megkülönböztetés tilalma, egyenlő bánásmód elve: a közszolgáltatások működésében meg kell előzni az állampolgárok hátrányos megkülönböztetését. A megkülönböztetés tilalma vonatkozik a lakosok bárminemű faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti diszkriminációjára.

- Az emberi méltóság tiszteletben tartása: Az állampolgárok emberi értékük, méltóságuk, egyediségük alapján tiszteletet érdemelnek, érdekeiket figyelembe véve olyan körülményeket és légkört kell kialakítani, melyek ezeknek az alapvető értékeknek a megőrzését és megerősítését szolgálják.

- Szolidaritás: A társadalom számára minden állampolgár egyformán értékes, ezért a település minden közösségének és polgárának érdeke a szolidaritás erősítése, mely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi integrációját, foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit. A rászoruló embernek megfelelő hozzáférést kell biztosítani az erőforrásokhoz, szolgáltatásokhoz abból a célból, hogy ő maga is el tudja végezni feladatait, meg tudjon birkózni a nehézségekkel.
- Méltányosság és rugalmas ellátás: A megkülönböztetés tilalma nem old fel minden létező egyenlőtlenséget. Olyan pozitív méltányos és rugalmas intézkedéseket kell

kidolgozni, melyek elősegítik az érintettek társadalmi pozíciójának, életminőségének javulását.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról" szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai" fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!" Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

Az EU 2020 stratégia[3]

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program[4]

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek.[5] A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia[6]

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig" című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózás politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!" Nemzeti Stratégia[7]

[3] A Bizottság közleménye a Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – Intézkedések a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében, Brüsszel, 2012. május 30.

[4] A következő lépés – A Széll Kálmán terv 2.0, Magyarország Kormánya, 2012. április www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkez%C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20(SzKT%2020).pdf

[5] Európai Bizottság, Európa 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_hu.htm

[6] Nemzeti Társadalmi és Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011-2020.) Budapest, 2011. november http://romagov.kormany.hu/nemzeti-tarsadalmi-felzarkozasi-strategia

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program[8]

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot**,** amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket**.** A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

[7] 47/2007. (V. 31.) OGY határozat a „Legyen jobb a gyermekeknek!" Nemzeti Stratégiáról, 2007-2032.; www.biztoskezdet.hu

[8] A Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozat; Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2008.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás tekintetében az Ebktv. által előírt, hatályos HEP bemutatására van szükség. Az Ebktv. 2010. május 1-jén hatályba lépett 63/A. §-a rendelkezett a helyi esélyegyenlőségi programról. A rendelkezés értelmében a helyi önkormányzat öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogadott el, melyet 2 évente át kellett tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni. A rendelkezést a 2011. évi CLXXIV. törvény módosította, így az esélyegyenlőségi programra vonatkozó szabályozás az Ekbtv. 31. §-ába került át.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan dönthet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti.

A helyi önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekben a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (2013. január 1-étől hatályba lépő) rendelkezik.
A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani:

- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,
- az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,
- olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A törvények szabályozásával megegyező módon szabályoztuk az esélyegyenlőséggel kapcsolatos kérdéseket

A szegénység elmélyülése miatt az ellátó rendszernek egyre több követelménynek kell megfelelnie a különböző élethelyzetekből, a lakhatásból, a betegségből, a fogyatékosságból eredő szükségletek, eltartottak gyermekek gondozásához kapcsolódó költségek emelkedése miatt, ezért a helyi szabályokat és ezek hatásait folyamatosan vizsgáljuk.

A Képviselő-testület a helyi rendeletalkotási és szabályozási tevékenysége során az esélyegyenlőségi szempontokat, a releváns célcsoportokat is figyelembe veszi.

1.2.1.Nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve. Ugyanakkor a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását nem írja elő jogszabály.

A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

1. a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
2. a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
3. a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A városban található nőket is foglalkoztató munkahelyek jellemzően a közszféra és a szolgáltatási szektor. A foglalkozatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb demográfiai adatai nem állnak teljes körűen rendelkezésre.

A nők anyagi kiszolgáltatottságát fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt. A település nem rendelkezik adatokkal a ledogozott munkaidő tekintetében.

A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdaságilag (és jogilag is) ki vannak szolgáltatva. A település nem rendelkezik felméréssel a gyermekeiket egyedül nevelő nők szükségleleteit illetően.

A nők és férfiak foglalkozási szegregációja, és az ún. „üvegplafon" (a behatárolt előmeneteli lehetőség) az egyenlőtlen bérezést és általában a javakhoz, kompetenciákhoz és lehetőségekhez való egyenlőtlen hozzáférést eredményezi. A nők jellegzetesen az alacsony fizetésű munkakörökbe szorulnak. A település nem rendelkezik információkkal a férfiak és nők bérezését illetően. A várandós és kisgyermekes anyák visszatérése biztosított és támogatott az önkormányzati munkahelyeken. Munkaerő piaci helyzetükről azonban nem készült felmérés.

A nők foglalkoztatását gátló legfőbb akadálya a gyermeknevelés. A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik. A település nem rendelkezi adatokkal a nők családon belüli túlterheltségéről.

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai között folyó erőszak a privát szféra sérthetetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

Az adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él, vagy élt olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszeresen testileg bántalmazta őt. Ezt az adatot tovább súlyosbítja, hogy a folyamatos lelki erőszakban élő nők száma ennél jóval magasabb.

Célzottan a női erőszak családon belüli erőszak áldozataival foglalkozó ellátás a városban nem folyik.

Az önkormányzat célkitűzése, hogy a két nem egyenlő lehetőségekkel rendelkezzen a társadalmi és a magánéletben, a munkavállalás területén, a képzésben való részvételben, az

előmenetelben, a politikai döntéshozatalban, a gyermeknevelésben, valamint a szolgáltatásokhoz való hozzáférésben.

1.2.2. Fogyatékkal élők

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. Kivételt képeznek ez alól a tanköteles korú fogyatékkal élő gyermekek, hiszen a sajátos nevelési igényű gyermekekről pontos adataink vannak, ők integrált oktatásban vesznek részt. A szociális ellátások igénybevevői között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban az önkormányzat nem rendelkezik.

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék, segély. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak.

1.2.3. Romák és mélyszegénységben élők

Gyönk településen, a 2011-es népszámlálási adatok alapján 74 fő vallotta magát roma nemzetiséghez tartozónak. A településen 1997 óta működik cigány kisebbségi önkormányzat, illetve 2011 után roma nemzetiségi önkormányzat. A hátrányos helyzetűek, inaktívak munkaerő- piacra történő visszakerülése érdekében az önkormányzat közfoglalkoztatással igyekszik segíteni a munkavégzéshez kapcsolt, munkajövedelemmel járó foglalkoztatást. Az egyenlőtlenség meglétét bizonyító esetekről nincs tudomásunk, ha mégis érzékelhető a mindennapok során, az a társadalomban meglévő előítéletek alapján értelmezhető. Ezek ellen minden lehetséges eszközzel fel kell lépni.

Oktatási intézmény településünkön van, az óvodai nevelési feladatokat intézményfenntartó társulás formájában látjuk el, az általános iskolai, gimnáziumi és középiskolai nevelési-oktatási feladatokat a Tamási Tankerületi Központ bevonásával az állam látja el. A településen élő gyermekek számára életkoruknak megfelelően helyben elérhető a bölcsődei ellátás, max. 8 fő gyermeknek, az óvodai ellátás max. 70 fő gyermeknek.

1.2.5. Idősek

Városunkban a 60 év felettiek aránya az összlakosság közel 30 %-a. Az idősek nyugdíj-összegeiről nincs információnk. Az, hogy az idősek hogyan élik meg az évek múlását, az esetleges egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősekkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól. A család fiatalabb tagjai gyakran

kevés időt szánnak a velük való törődésre, gyakran távol élnek idősebb családtagjaiktól, illetve a megélhetési gondok miatt több mint 8 órát dolgoznak. A fentiek miatt megnőtt a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény, p.: idősek nappali ellátása (IK), házi segítségnyújtás.

2. Stratégiai környezet bemutatása

Tolna megyében 2020 I. negyedévében, az országoshoz viszonyítva, közel 10%-kal nőt az élve születések és 0,8%-kal csökkent a halálozások száma, a kettő eredőjeként számított természetes fogyás mérséklődött. A népességszámra vetített természetes népmozgalmi mutatók viszont továbbra is kedvezőtlenebbek voltak az országos átlagnál. A munkaerő-piaci folyamatok kedvező irányú változásról tanúskodnak. Bővült a foglalkoztatottak száma és mérséklődött a munkanélkülieké. Az intézményi munkaügyi statisztika adatai szerint az alkalmazásban állók száma emelkedett, a növekedés a közfoglalkoztatás bővülésével összefüggésben a költségvetési területen erőteljesebb (105,2%) volt, mint a versenyszférában (100,7%). Emelkedett a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó és nettó átlagkeresete az egy évvel korábbihoz képest (104,6, illetve 105,8%).
Tolna megye gazdaságának különböző területein 2020-ban bekövetkezett változások vegyes képet mutattak. A mezőgazdaságban az időjárás kedvezően befolyásolta a főbb növényfajok terméseredményeit. A termésátlagok emelkedtek, a fontosabb növényeket tekintve Tolna előkelő helyen állt az országos rangsorban. A 2017. decemberi összeírás adatai szerint a szarvasmarha- állomány bővült (117,4%), a sertések száma viszont tovább esett (90,3%). Az ipar bruttó kibocsátásának volumene az országosnál erőteljesebben emelkedett (107,9%), mind a belföldi, mind az exportpiacokon nőtt az értékesítés. A kereskedelmi szálláshelyek 2013. évi forgalmi adatai is élénkülésről tanúskodtak. A vendégéjszakák száma az országoshoz viszonyítva a vendégekénél erőteljesebben bővült (111,8%), így összességében emelkedett az átlagos tartózkodási idő. A megye építőipari teljesítményének volumene számottevően nőtt (117.2%), az új beruházások folyó áron számított értéke felülmúlta az egy évvel korábbit. A lakásépítés azonban tovább esett, amelynek következtében az elmúlt évtizedek legalacsonyabb lakásépítési teljesítményét regisztráltuk 2020 I. negyedévében.

Demográfiai helyzet

Tolna megyében – az előzetes adatok szerint – 2020 I. negyedévében 475 gyermek született és 836-an haltak meg. Az élve születések születése az előző időszakhoz képest 116,4%-kal nőtt, míg a halálozások száma 29,3%-kal csökkent. Összességében némileg mérséklődött a népesség természetes fogyása. Az ezer lakosra vetített élve születések és a halálozások száma kedvezőbb volt a Dél-Dunántúl mutatójánál, az országoshoz képest viszont kedvezőtlenebbül alakult.
2020. I. negyedévében 276-an kötöttek a megyében, ez 173.6%-kal felülmúlta az előző évi azonos időszakot. Az ezer lakosra jutó házasságkötések száma – amely megegyezett az országos mutatóval – valamelyest kedvezőbb volt a régió átlagánál.

Munkaerőpiac

Az intézményi munkaügyi statisztika adatai szerint a megfigyelt Tolna megyei székhelyű vállalkozásoknál és nonprofit szervezeteknél, valamint a költségvetési intézményeknél 2020 I. negyedévében átlagosan 48 285 fő állt alkalmazásban, 2,1%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. (Országosan 0,9%-os volt a létszámnövekedés.) A munkavállalók 46,6%-át foglalkoztató versenyszférában 31 607 főt alkalmaztak, a létszám 0,1%-kal haladta meg a 2012. évit. Ezen belül bővült (3,2%-kal) a szellemi foglalkozásúak száma, míg a fizikaiaké gyakorlatilag stagnált (-0,1%).
A költségvetés területén 14 723 főt foglalkoztattak, a versenyszféráénál nagyobb mértékű, 5,2%-os volt a létszámnövekedés. Ezen belül a fizikai foglalkozásúak létszáma – a közfoglalkoztatás bővülésével összefüggésben – nagyobb mértékben (7,3%-kal) nőtt a szellemi foglalkozásúakénál (4,0%).

2020 I. negyedévében Tolna megyében a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 349 ezer, az adókedvezmény nélkül számított havi nettó átlagkereset 232 ezer forint volt. Közfoglalkoztatottak nélkül számolva a bruttó átlagkereset 359 ezer, a nettó átlagkereset 239 ezer forintra emelkedett.

A bruttó és nettó átlagkereset – a közfoglalkoztatottakkal együtt számítva – egyaránt 12,2%-kal múlta felül a 2019. I. negyedévit, folytatva a korábbi időszakok emelkedő tendenciáját. A növekedés üteme meghaladta az országos átlagot, egyben a megyék és a főváros körében a legmagasabb volt. A keresetek nagysága 9,2%-kal elmaradt az országostól.

A versenyszférában 12,1%-kal, 368 ezer forintra, a költségvetési szférában 10,9%-kal, 309 ezer forintra emelkedtek a keresetek.

Az átlagkereset a fizikai foglalkozásúaknál 10,8, a szellemieknél 12,3%-kal nőtt, ennek eredményeként az előbbiek átlagosan bruttó 264, az utóbbiak 454 ezer forintot kerestek.
2020 márciusában a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 348 ezer forintot, míg adókedvezmények nélküli nettó átlagkeresete 232 ezer forintot tett ki. A keresetek egyaránt 8,7%-kal haladták meg az egy évvel korábbit. A fizikai foglalkozásúak bruttó átlagkeresete 263, a szellemieké 452 ezer forintra nőtt. Közfoglalkoztatottak nélkül számolva a bruttó átlagkereset 357 ezer, a nettó átlagkereset 237 ezer forintra emelkedett.

A havi nettó átlagkereset nemzetgazdasági ágak szerint, 2020 I. negyedév

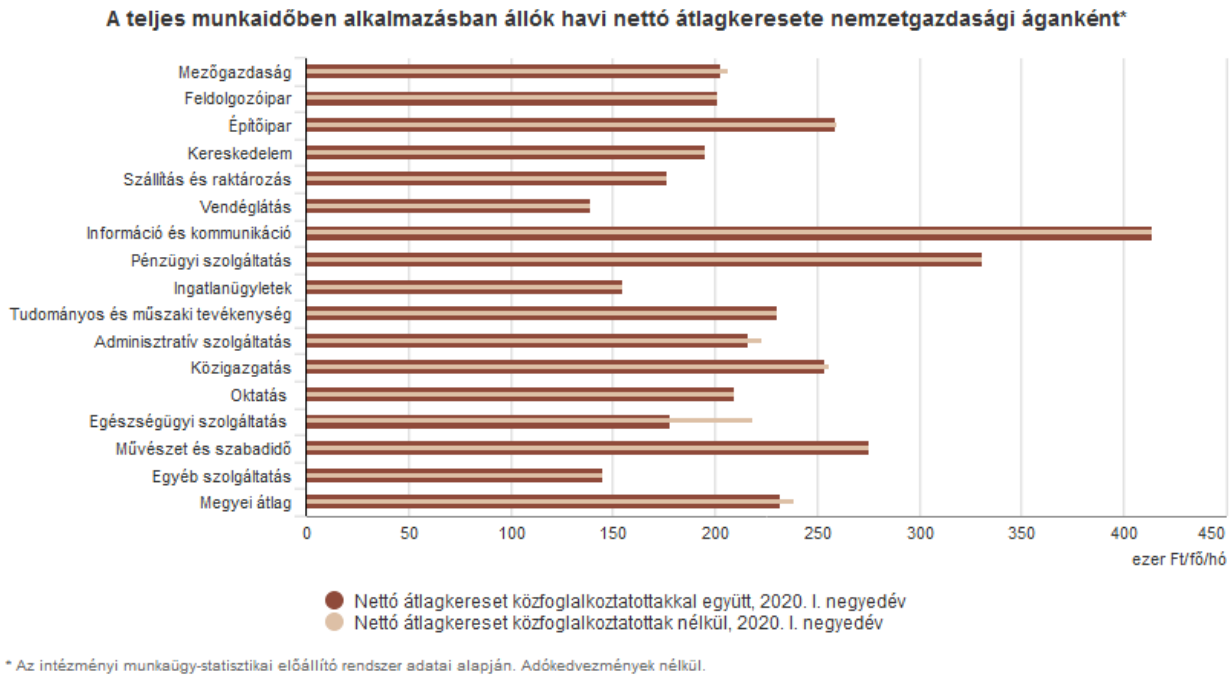

* Az intézményi munkaügy-statisztikai előállító rendszer adatai alapján. Adókedvezmények nélkül.

A nemzetgazdasági szintű átlagos munkajövedelem bruttó összege Tolna megyében 348 903 forint volt, amely 11,2%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A havi kereseten felüli egyéb pénzbeli, illetve természetbeni juttatások (étkezési térítés, munkába járással kapcsolatos költségtérítések, lakhatási támogatás, jubileumi jutalom) a munkajövedelem 7,7%-át tették ki, hányaduk alig változott (0,4 százalékponttal nőtt) az egy évvel korábbihoz képest. (Országosan 6,4% volt az egyéb jövedelem részesedése az összes munkajövedelemből.)

A megyében mért átlagkeresetek és a munkajövedelem továbbra is országos átlag alatti: a különbség a havi bruttó átlagkeresetnél 22 300 forint, a munkajövedelemnél 18 900 forint, a nettó átlagkeresetnél pedig 14 600 forint volt az elmaradás.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint 2019. december végén Tolna megyében 10 100 álláskeresőt tartottak nyilván. A létszám nagymértékben, 36%-kal növekedett az egy évvel korábbihoz képest. A nyilvántartott álláskeresők gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya (10%) tovább csökkent: a 12 hónappal korábbi mutatónál 1,1 százalékponttal alacsonyabb, A Dél-Dunántúlon már nem Tolna mutatója – ahogy a korábbi években oly jellemző volt – a legkedvezőbb, ugyanis Baranya megyében a tolnainál 1 százalékponttal alacsonyabb rátát regisztráltak, Somogyban ugyanakkor 0,3 százalékponttal magasabbat, mint Tolnában.

A nyilvántartott álláskeresők gazdaságilag aktív népességen belüli aránya, 2020. I. negyedév

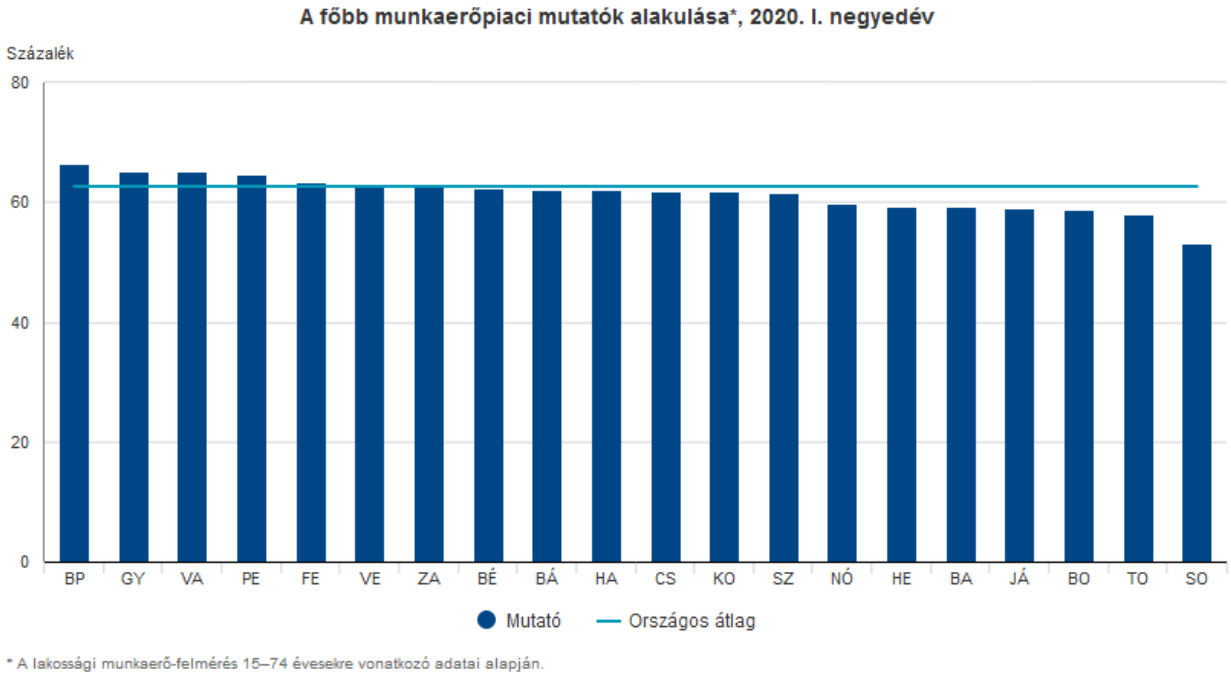

2020. április 20-án a Tolna Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztályának nyilvántartásában 8.390 álláskereső szerepelt, amely az előző hónaphoz képest 1.240 fős (17,3%-os) növekedést jelentett.

Április hónap folyamán a márciusihoz képest 316 fővel többen, 1.864-en váltak álláskeresővé Tolna megyében. A nyilvántartásból kikerülők száma 434 fővel csökkent az előző hónaphoz képest, így 626 kilépő jellemezte az áprilist. A tárgyhavi zárónapon Tolna megyében a legnagyobb munkaerő-kínálat 2.739 fő a Szekszárdi térséget jellemezte. Dombóvár térségében 1.576 fő, Paks körzetében 1.541 fő regisztráltat tartottunk nyilván, míg Tamási nyilvántartásában 1.487-en szerepeltek. A legkevesebb álláskereső (1.047 fő) továbbra is a Bonyhádi Járás Foglalkoztatási Osztályának regiszterében volt.

A vizsgált hónapban a nyilvántartott álláskeresők Tolna megye gazdaságilag aktív népességének 8,6%-át tették ki, ami a március havi arányszámnál 1,3% ponttal, az előző év azonos időszaki arányszámánál pedig 2,1% ponttal több. A Tolna megyei tárgyhavi mutató a 7,1%-os országos átlagnál 1,5%-ponttal volt kedvezőtlenebb.

A nyilvántartott álláskeresők gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya 2020. április hónapban is Dombóvár (12,0%) és Tamási (10,1%) körzetében volt a legmagasabb. Bonyhád vonzáskörzetében 8,1%-os, Szekszárd térségében pedig 7,9 % volt a ráta értéke. A legkedvezőbb ráta érték (6,8%) Paks térségében volt. Április hónapban Paks, Szekszárd és Bonyhád mutatója is kedvezőbb volt a megyei átlagnál.
Az előző év azonos időszakához képest kisebb arányváltozások tapasztalhatók az álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetételét tekintve. A legfeljebb általános iskolát végzettek aránya 4,5%-ponttal csökkent, az ennél magasabb végzettséggel rendelkezők

aránya pedig növekedést mutatott: a szakmunkásoké 2,0%-ponttal, az érettségi bizonyítvánnyal rendelkezők aránya 2,3%-ponttal a diplomások aránya pedig 0,2%-ponttal nőtt.
A legnagyobb hányadot változatlanul a legfeljebb 8 általános iskolai osztályt végzettek jelentik, arányuk: 41,4%. Az iskolai végzettség az a tényező, ami az álláskeresők elhelyezkedési esélyeit leginkább befolyásolja. Érettségivel az álláskeresők 25,0%-a, szakmunkás végzettséggel 29,5%-uk, diplomával 4,1%-uk rendelkezett.

Április folyamán az előző havihoz képest 58 fővel csökkent a pályakezdő álláskeresők beáramlása a foglalkoztatási osztályokra. A tárgyhónapban 66 pályakezdő került be a regisztrációba, ami 27 fővel alacsonyabb az előző év azonos időszaki létszámánál. A belépők között ezúttal az érettségizettek szerepeltek a legnagyobb, 39,4%-os arányban, majd a legfeljebb 8 osztályt végzettek 36,4%, a szakképzettséggel rendelkezők 15,2%, a diplomások pedig 9,0%-os arányban. A kilépők száma az előző hónaphoz képest 92 fővel csökkent, így a tárgyhónapban 42 pályakezdő került ki a regisztrációból. Az áprilisi zárónapon 674 pályakezdő szerepelt a regiszterünkben, mely az előző havi létszámhoz képest 21 fővel, az előző évi azonos időszaki létszámnál pedig (630 fő) 44 fővel volt több. Arányuk az összes nyilvántartott álláskeresőn belül 8,0% volt, ami az előző havinál 1,1%-ponttal kevesebb, az egy évvel korábbi arányszámnál pedig 2,1%-ponttal kevesebb.

A 2020. április 20-i állapot szerint a Tolna megyében nyilvántartott álláskeresők közül 2.473 fő volt jogosult álláskeresési ellátásra (álláskeresési járadék, illetve álláskeresési segély), ami 585 fővel magasabb az előző havi létszámnál, és 1.003 fővel magasabb a 2019. azonos időszaki adatnál. Áprilisban az álláskeresési járadékban részesülők száma 1.949 fő volt, mely az előző havihoz képest 561 fős növekedést jelent, arányuk az összes álláskeresőhöz viszonyítottan 23,2%-ot tett ki. Az álláskeresési segélyre jogosultak a tárgyhóban 524-en voltak, létszámuk 24 fővel volt több az előző hónaphoz képest, arányuk 6,2%-os volt.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra 1.644 fő volt jogosult áprilisban. A szociális típusú ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma a márciusi létszámhoz viszonyítva 34 fővel csökkent, arányuk 19,6%-ot tett ki a tárgyidőszakban.

A tartós, több mint egy éve, megszakítás nélkül a nyilvántartásban szereplő álláskeresők száma az előző hónaphoz viszonyítva 55 fővel növekedett, az előző év azonos időszakához viszonyítva pedig 215 fős növekedést jelent. Az 1.615 tartósan állás nélküli az összes álláskeresőhöz viszonyítva 19,2 %- os arányban szerepelt 2020. áprilisban, ami az egy évvel korábbi arányszámnál (22,4%), 3,2%-ponttalalacsonyabb. A vizsgált csoportba tartozó álláskeresők körében 53,3%-ot tett ki a legfeljebb 8 általános iskolát végzettek aránya, az 50 év felettiek aránya 53,1% volt. A „tartós munkanélküliek" 42,9%-a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesült a járási hivataltól.

Március és április között a munkáltatók Tolna megyében 290 főre vonatkozó új munkaerőigényt jelentettek be a Foglalkoztatási Osztályokon, ez az előző havi bejelentéshez viszonyítva 1.674-gyel kevesebb, az egy évvel korábbi bejelentéshez képest is 243 álláshellyel kevesebb

Gazdasági szervezetek

Tolna megyei székhellyel 2020. március végén 40 ezer gazdasági szervezetet tartottunk nyilván, számuk 0,3%-kal (országosan 1,6%-kal) nőtt az egy évvel korábbihoz képest.

A korábbi időszakokhoz hasonlóan a 37 ezer vállalkozás nagyobb részét (30 ezer) önálló vállalkozóként, a kisebb részét (6,9 ezer) társas gazdálkodási formában regisztráltuk. Az előbbiek száma egy év alatt 0,3, az utóbbiaké 0,4%-kal nőtt. Ezer lakosra a megyében 170 regisztrált vállalkozás jutott.

A társas vállalkozások meghatározó részét (68%) kitevő korlátolt felelősségű társaságok száma 2,1%-kal nőtt, a 27%-át képviselő betéti társaságoké 3,0%-kal fogyott. Részvénytársaságból 3-mal több, szövetkezetből 9,7%-kal kevesebb szerepelt a regisztrációban, mint 2019. március végén. A társas vállalkozások 91%-a legfeljebb 9 főt foglalkoztatott, a 249 fő felettiekből 15 volt a megyében.

Az önálló vállalkozók közül a legtöbben (45%) mellékfoglalkozásúként, 35% főfoglalkozásúként, 20% nyugdíjasként tevékenykedett. Főfoglalkozásúként többen, mellékfoglalkozás keretében és nyugdíj mellett kevesebben vállalkoztak az egy évvel korábbinál.

Március végén 1,9 ezer egyéni vállalkozás szüneteltette a tevékenységét, vélhetően a járvány hatására számuk számottevően (71%-kal) nőtt az egy évvel korábbihoz képest. Az ideiglenesen szüneteltetett egyéni vállalkozások aránya egy év alatt 10%-ról 17%-ra emelkedett.

Főtevékenységük alapján a társas vállalkozások a kereskedelemben, a tudományos és műszaki tevékenységben, valamint az építőipar és az ipar területén, az önálló vállalkozók a mezőgazdaság és az ingatlanügyletek nemzetgazdasági ágakban fordultak elő leggyakrabban.

A vállalkozások száma nemzetgazdasági ágak szerint, 2020. március 31.

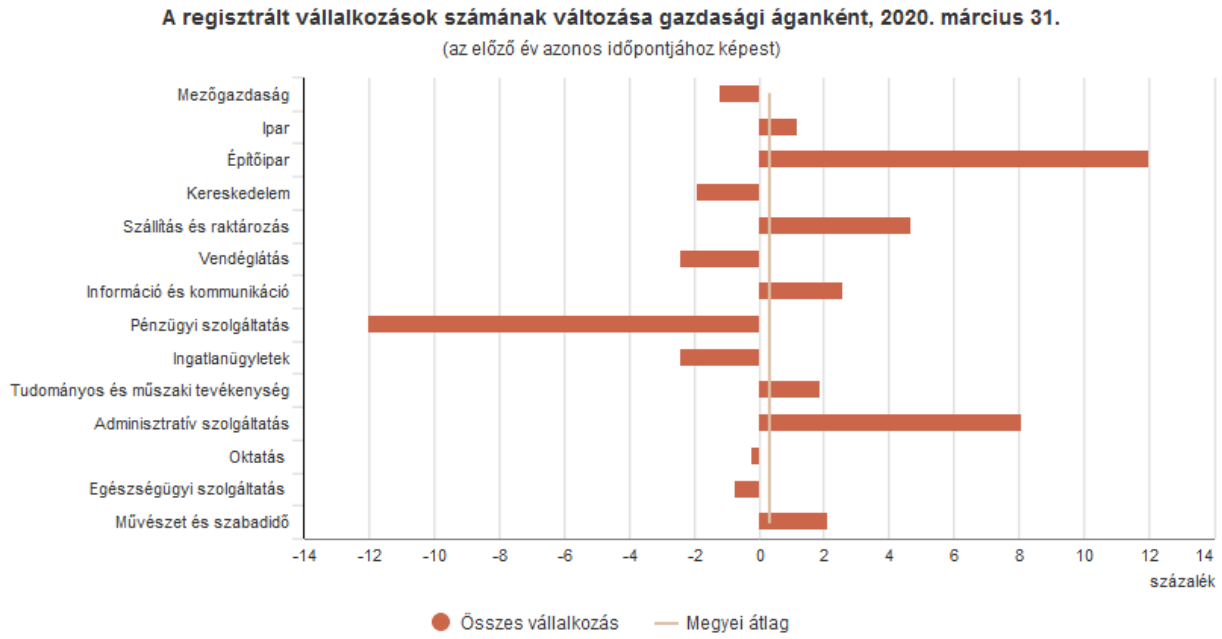

A vállalkozások létszám-kategóriánkénti összetétele nem változott számottevően. Túlnyomó többségük, 99,6%-uk kisvállalkozás – ezen belül 98,1% mikrovállalkozás – volt. Tolnában a középvállalkozások (50-249 főt foglalkoztatók) száma 85, míg az ennél nagyobb létszámúaké mindössze 11 volt az elmúlt év végén.

2020 I. negyedévében a társas vállalkozások 4,4%-a került csődeljárás, kényszertörlés vagy felszámolási eljárás alá, ugyanakkora részük, mint egy évvel korábban. Az eljárás alá vont cégek részaránya a kft-k körében és a részvénytársaságoknál egyaránt 4,2%-ot tett ki.

Beruházás

A Tolna megyei székhelyű gazdasági szervezetek 2020. I. negyedévben 19 milliárd forint értékű új beruházást valósítottak meg, összehasonlító áron 34%-kal kevesebbet az egy évvel korábbinál. A csökkenés mértéke a megyék és a főváros között a legnagyobb volt. A beruházási érték 71%-át a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások realizálták.

A beruházások kevésbé voltak koncentráltak. A fejlesztési források 22%-át az energiaiparban, 13%-át a mezőgazdaságban, 12%-át a feldolgozóiparban használták fel. Az agrárium beruházásainak volumene 45%-kal bővült, viszont az energiaiparé 22, a feldolgozóiparé 28%-kal csökkent. Az utóbbin belül az élelmiszeriparban, a villamos berendezés gyártása területén, valamint az elektronikai iparban valósultak meg a legnagyobb értékű beruházások.

Anyagi-műszaki összetétel alapján a fejlesztési források felét épületek és egyéb építmények építésére, 48%-át gépek, berendezések és járművek beszerzésére fordították. Az épületek és egyéb építmények beruházási volumene 47%-kal visszaesett. A belföldi gyártású gépek, berendezések és járművek teljesítményértéke összehasonlító áron 6,7, a külföldieké 19%-kal csökkent. Az értékadatok alapján a gépek, berendezések és járművek 54%-a importból származott.

Ültetvények, erdők telepítésére, haszonállatok beszerzésére és a meglevő föld értéknövelésére 414 millió forintot költöttek, reálértéken 5,6%-kal többet az előző év azonos időszakinál.

A beruházások teljesítményértékének megoszlása gazdasági ágak szerint, millió forint

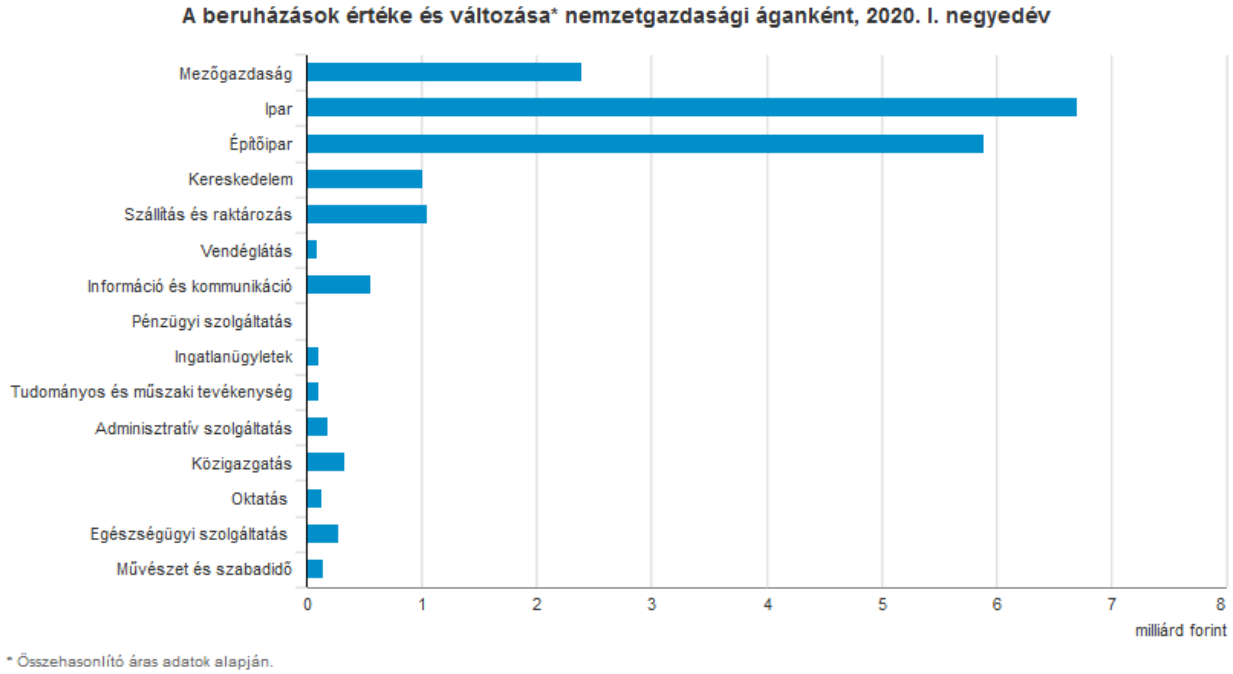

A 2020. I negyedévben a gazdasági szervezetek által teljesített 1444 milliárd forint értékű hazai beruházás összehasonlító áron 1,1%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A beruházások volumene az elmúlt 5 év azonos időszakában egyszer sem volt ilyen magas. A realizálódó fejlesztések alakulásában még nem éreztette hatását a koronavírus okozta járvány. A beruházások 58%-át a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások teljesítették.

A fejlesztési források 42%-át budapesti székhelyű gazdasági szervezetek kötötték le. A Pest megyei központúak az országos beruházási teljesítményérték 9,3, a Komárom-Esztergom megyeiek 8,1, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyeiek 6,4%-át adták. A többi megye részesedése a beruházásokból külön-külön 5% alatt maradt. A Nógrád és a Zala megyei szervezetek hozzájárulása volt a legkisebb (0,6, illetve 1,0%) a hazai fejlesztésekhez.

A fővárosban és a megyék mintegy felében reálértéken nőtt a beruházások összege. A legnagyobb mértékű volumennövekedés Komárom-Esztergom (143%) és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (37%) történt, elsősorban feldolgozóipari termelőkapacitás-bővítések hatására. A teljesítményérték összehasonlító áron Bács-Kiskun megyében 28, Tolnában 34%-kal kisebb volt az egy évvel korábbinál.

A beruházások egy lakosra jutó értéke Komárom-Esztergom megyében volt a legmagasabb (387 ezer forint), 2,6-szerese az országos átlagnak (148 ezer forint). Ezután a főváros és Borsod-Abaúj-Zemplén megye következett a mutató nagysága szerinti rangsorban. A beruházások intenzitása Nógrád megyében volt a legalacsonyabb (45 ezer forint/fő), mindössze 31%-a az országos átlagnak.

Mezőgazdaság

Gabonából 2019-ben – az előzetes adatok alapján – 53 ezer hektárral nagyobb területen több mint félmillió tonnával termett több 2018-hoz képest. Az időjárási anomáliák nagy hatással voltak az egyes gabonafélék terméseredményeire. A kukoricán és a lucernaszénán kívül valamennyi fontosabb őszi betakarítású növény betakarított területe kisebb-nagyobb mértékben elmaradt a 2018. évitől.

2019-ben a **kukorica** betakarított területe újból 1 millió hektár fölé emelkedett (1,03 millió hektár volt), ez egy év alatt 9,4%-os növekedést jelent. 8,3 millió tonna termést takarítottak be, a 2018. évinél 3,7, az előző öt év átlagánál 5,0%-kal többet. A közel 8,1 tonna hektáronkénti átlag 2018-hoz képest 5,2%-os csökkenést, az utolsó öt év átlagához hasonlítva pedig 7,8%-os növekedést jelent.

2019-ben a legtöbb **búza** – az országos mennyiség közel 10%-a – Jász-Nagykun-Szolnok megyében termett. A legmagasabb termésátlagokat a dunántúli megyékben érték el. Baranya, Vas, Somogy és Tolna megyékben is elérte vagy meghaladta az átlagos hektáronkénti hozam a 6,0 tonnát. A termésátlag két dél-alföldi megyében, Békésben és Csongrádban volt a legalacsonyabb.2019-ben a **napraforgó** hektáronkénti hozama rekordot döntött, 3,0 tonna/hektáros átlaggal. A betakarított terület 50 ezer hektárral (8,1%-kal) kisebb volt, ugyanakkor a magasabb hozam eredményeként a betakarított termés mennyisége mindössze 7,0%-kal maradt el az előző évitől.
A felvásárlási ár az elmúlt három évben 100 forint/kilogramm körül alakult, 2019. január–novemberben 101 forint/kilogramm volt.

A cukorkvóta 2017-es eltörlése sem hozta meg a termelők kedvét a nagyobb területen történő gazdálkodásra, ugyanis a **cukorrépa** betakarított területének csökkenése 2019-ben is folytatódott. Az előzetes adatok alapján a 14 ezer hektár egy év alatt 11, míg a megelőző öt év átlagához képest 14%-os visszaesést jelent. A szeptemberi aszály következményeként a termelők mindössze 821 ezer tonnát takarítottak be, 14%-kal kevesebbet az előző évinél. A cukorrépa termésátlaga 58,4 tonna/hektár volt, a 2018. évinél 3,9, az előző öt év átlagánál 9,1%-kal alacsonyabb.2019-ben **repcét** az egy évvel korábbinál 8,8%-kal kisebb területről, 302 ezer hektárról takarítottak be, ez az érték ugyanakkor 2014–2018 átlagánál 14%-kal nagyobb. A betakarított termésmennyiség is jelentősen, közel 11%-kal alulmúlta a 2018. évit. Az alig 3,0 tonna/hektár hozam szinte azonos a 2018. évivel, 2014□2018 átlagától pedig 5,2%-kal maradt el.

Tolna 2019-ban a termésátlagok alapján számított megyei rangsorban a búzánál, a repcénél és a napraforgónál az első, a kukoricánál a harmadik, a cukorrépánál az ötödik, a burgonyánál és a lucernaszénánál a hetedik helyen szerepelt.

Állatállományok vonatkozásában Tolna megye gazdaságaiban 2013. decemberben 27 ezer szarvasmarhát és 139 ezer sertést regisztráltak. A szarvasmarhák száma 2012 végéhez képest 17,4%-kal nőtt, míg a sertéseké 9,7%-kal visszaesett. Ezzel párhuzamosan az anyaállat-állomány teheneknél egytizedével bővült, míg az anyakocáknál bő ötödével csökkent. Az állományok ezen alakulását az évközi adatok is alátámasztják: a szarvasmarháknál a létszám – ingadozások mellett – időszakról időszakra növekedést mutatott, míg sertéseknél folyamatos volt a mérséklődés.

A hosszú távú tendenciát tekintve viszont úgy tűnik, hogy míg a szarvasmarháknál – legalábbis egy időre – megtorpant az állomány korábban tapasztalt évről évre való visszaesése és az elmúlt néhány év adatai alapján kimondottan növekedéssel kell számolni, addig a sertéseknél folytatódott a csökkenő trend. (Országosan az elmúlt egy év alatt a szarvasmarhák száma kismértékben bővült, miközben a tehén-létszám alig változott. A sertésállomány ugyanakkor valamelyest mérséklődött, és ennél sokkal nagyobb mértékű volt az anyakoca-szám visszaesése.)

Ipar

A 4 főnél többet foglalkoztató ipari vállalkozások I. negyedévi kibocsátása 2014-től folyamatosan bővült, mértéke azonban 2020-ban lelassult: a 8,9 ezer milliárd forint termelés összehasonlító áron 0,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A telephely szerinti adatok alapján nyolc megyében és a fővárosban csökkent az ipar teljesítménye. A legnagyobb arányú visszaesés Budapestet és Komárom-Esztergom megyét jellemezte.
Az ipari termelés I. negyedévi mérsékelt növekedését jelentős részben a koronavírus-járvány okozta: a márciusi termelés volumene 5,4%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól. Legnagyobb mértékben az ország járműipari központjaiban (Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom megyében) csökkent a kibocsátás.
2020 I. negyedévében az egy lakosra jutó ipari termelés továbbra is Komárom-Esztergom és Győr-Moson-Sopron megyében volt a legmagasabb, a 910 millió forintos országos átlag több mint 2,5-szerese. Békés, Baranya és Somogy megyében ugyanakkor annak a felét sem érte el a mutató értéke.
A 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozások 2020. I. negyedévi termelése 1,4%-kal nőtt, amihez legnagyobb mértékben a 25%-kal bővülő villamos berendezés gyártás, valamint az élelmiszeripar járult hozzá. Ugyanakkor a kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás és a járműgyártás jelentősen visszafogta a teljesítményt. Az ipari kibocsátás legnagyobb részarányát képviselő járműiparban a márciusi leállások következtében az I. negyedévi termelés 2009 óta most alakult a legkedvezőtlenebbül, 2,2%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól. A hazai gyártás fő bázisai közül Komárom-Esztergom megyében 22, Győr-Moson-Sopron megyében 3,2%-kal csökkent, ugyanakkor Bács-Kiskun megyében az alacsonyabb bázishoz képest 7,5%-kal emelkedett a kibocsátás.

Az I. negyedévi termelést alapvetően a külföldi piacok fogták vissza: az export volumene főként a járműipar csökkenő kivitele miatt mindössze 0,3%-kal emelkedett. A külföldi eladások a megyék mintegy felében elmaradtak az egy évvel korábbitól, legnagyobb mértékben Komárom-Esztergom megyében estek vissza. A hazai felvevőpiac nagyrészt az energiaiparban és az élelmiszeriparban jelentkező többletigények hatására 3,2%-kal bővült. A 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozásoknál a járvány által érintett március hónapban 5,0%-kal csökkent a termelés, amihez elsősorban a járműgyártás 20%-os visszaesése járult hozzá. Az export értékesítés 8,5%-os csökkenésében szintén a járműipar kivitelének 22%-os zuhanása volt a meghatározó tényező. A belföldi eladások volumene 4,6%-kal emelkedett, aminek mértéke a gyógyszeriparban elérte a 36, a textiliparban a 26, az élelmiszeriparban pedig – a megváltozott vásárlási szokások miatt – a 16%-ot.

Az ipari termelés egy lakosra jutó értéke és volumenindexe megyénként, 2013*

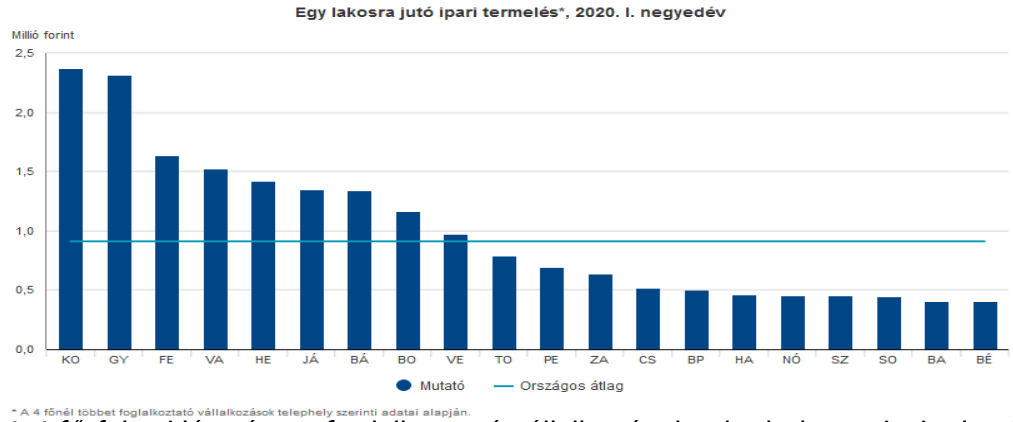

* A 4 fő feletti létszámot foglalkoztató vállalkozások telephely szerinti adatai.

Tolna megyében a 4 főnél többet foglalkoztató ipari vállalkozások megyei telephelyein az I. negyedéves kibocsátás volumene 2010 óta folyamatosan emelkedik, 2020-ban 5,2%-kal (országosan 0,4%-kal) haladta meg az egy évvel korábbit. A termelési érték 170 milliárd forintot tett ki.

A márciusi termelés az évtizede eleje óta 2018 kivételével minden évben nőtt, 2020-ban a kibocsátás volumene a megyék és a főváros körében az egyik legjelentősebb mértékben, 8,6%-kal felülmúlta a tavaly márciusit. A termelési folyamatokra részben a koronavírus-járvány hatott.

A 49 főnél többet foglalkoztató, megyei székhelyű ipari vállalkozások 2020. I. negyedévi termelési értéke 109 milliárd forintot tett ki, ami összehasonlító áron 3,5%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A növekedéshez elsősorban a megye ipari kibocsátásának legnagyobb hányadát, több mint négytizedét adó energiaipar járult hozzá, de az élelmiszeripar is jól teljesített. Ugyanakkor a járműgyártás és a villamos berendezés gyártása visszafogták a bővülés ütemét.

Az ipari értékesítés volumenének 3,8%-os növekedését a belföldi eladások 12%-os bővülése eredményezte, az export 7,7%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól. A hazai bevételek emelkedésében főként az energiaipar és az élelmiszeripar, az export csökkenésében a járműgyártás és a villamos berendezés gyártás értékesítésének alakulása volt meghatározó. A megyében összességében a hazai eladások domináltak, aminek aránya a belföldi értékesítés országosan is kiemelkedő mértékű bővülésével a 2019. I. negyedévihez képest 2,7 százalékponttal, 62%-ra emelkedett.

A 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások márciusi termelése összehasonlító áron 7,1%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Ezt elsősorban az energiaipar teljesítménybővülése eredményezte. Az értékesítés volumene 5,3%-kal haladta meg a tavaly márciusit, amit a hazai eladások a megyék és a főváros körében legnagyobb arányú, 22%-os bővülése, valamint az export 16%-os visszaesése határozott meg. Az előbbit főként az energiaipar és az élelmiszeripar, az utóbbit az élelmiszeripar mellett a villamos berendezés gyártás és a járműipar támogatta.

Az ipari termelés és értékesítés volumenindexei

Időszak		Termelés	Értékesítés		
			összesen	belföldre	exportra
		szezonálisan és munkanappal kiigazított			
		előző hónap = 100,0%			
2019.	J	98,8	100,2	101,3	99,7
	F	101,3	99,7	99,8	99,8
	M	100,9	100,0	100,4	99,8
	Á	98,7	100,6	101,1	100,9
	Mj	101,6	101,4	100,8	102,4
	Jú	96,8	97,9	98,5	96,7
	Jl	101,9	102,7	102,6	102,3
	Au	99,1	97,9	95,3	100,0
	Sz	103,1	103,0	102,7	102,5
	O	99,6	99,3	99,4	99,7
	N	98,9	98,2	98,6	96,6
	D	96,5	98,1	99,9	97,1

Építőipar

A legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások adatai alapján 2020 I. negyedévében az országosan előállított 559,4 milliárd forint termelési érték összehasonlító áron 3,0%-kal elmaradt az egy évvel korábbi magas bázistól. Ezzel megtört az építőipar teljesítményének a korábbi negyedévekben tapasztalt bővülése. A vállalkozások székhelye szerint hét megyében bővült az építőipar teljesítménye (Tolna megyében a leginkább, 17%-kal). A legnagyobb visszaesés (20%-os) Győr-Moson-Sopron megyében következett be.

Az egy lakosra jutó építőipari termelés Budapesten és Bács-Kiskun megyében volt a legmagasabb, 2,2, illetve 1,4-szerese az országos átlagnak, míg Nógrád megyében a mutató értéke az átlag 28%-át érte el.
A vállalkozások 2020 I. negyedévében megkötött új szerződéseinek értéke 875,1 milliárd forintot tett ki, ami volumenében 1,1%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. Mindössze

négy megyében és Budapesten nőtt az új szerződések volumene: a leginkább Vas megyében (2,5-szeresére). A legnagyobb (68%-os) csökkenés a Csongrád-Csanád megyei építőipari cégek körében következett be.

Az építőipari vállalkozások 2020. március végi szerződésállománya 2158 milliárd forint volt, amely volumenében 17%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól. A megyék 80%-ában csökkent a szerződésállomány az egy évvel korábbihoz képest: a legnagyobb mértékben a Győr-Moson-Sopron megyei szervezetek esetében (64%-kal).
Márciusban az építőipar vállalkozásainak termelési volumene 10%-kal elmaradt az egy évvel korábbi magas bázistól, miközben a hónapban megkötött új szerződések volumene ugyanennyivel esett vissza. A változásokhoz nem feltétlenül a koronavírus-járvány hatásai vezettek.

Az építőipari termelés egy lakosra jutó értéke és volumenindexe m egyénként 2020 I. negyedév

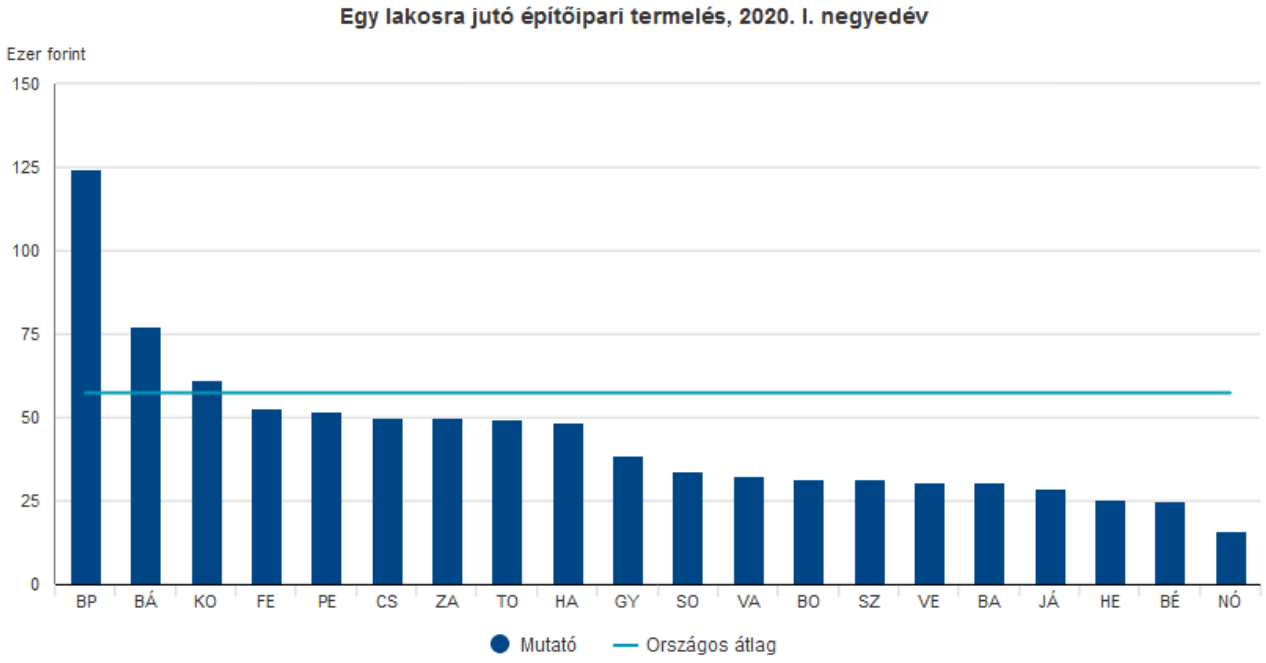

* A 4 fő feletti létszámot foglalkozató vállalkozások székhely szerinti adatai.

A Tolna megyei székhelyű, legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások 2020 I. negyedévi termelési értéke 10,7 milliárd forint volt, ami összehasonlító áron – az országos 3,0%-os csökkenéssel szemben – 17%-kal meghaladta az egy évvel korábbi magas bázist. Az emelkedés a legjelentősebb volt a megyék és a főváros körében, folytatva az előző negyedévek volumennövekedését. A megyei építőipari szervezetek kibocsátása az országos 1,9%-át adta 2020 első három hónapjában.
A termelés bővülését az építményfőcsoportok közül elsősorban a kibocsátás 47%-át adó egyéb építmények építésének 26%-os növekedése eredményezte. Az épületépítések volumene 10%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához képest.

A vállalkozások 2020 I. negyedévében 4,4 milliárd forint értékű új szerződést kötöttek, volumenében 38%-kal kevesebbet, mint az előző év azonos időszakában.
A március végi 4,7 milliárd forint értékű szerződésállomány volumene 47%-kal visszaesett az egy évvel korábbihoz képest.
2020 márciusában a megye építőipari vállalkozásainak termelési volumene – az országos 10%-os csökkenéssel szemben – 24%-kal emelkedett az egy évvel korábbi magas bázishoz viszonyítva, miközben a hónapban megkötött új szerződések volumene 60%-kal zuhant. A kibocsátás növekedése a második legjelentősebb volt a megyék és a főváros körében.
A tárgyidőszakban produkált tolnai termelés 56%-a épületek, 44%-a egyéb építmények kivitelezéséből származott. A volumennövekedés az országoshoz hasonlóan ez utóbbi építmény- főcsoportban volt erőteljesebb (23%-os) az út- és közműépítési munkáknak köszönhetően.

Lakásépítés

2016 óta évről évre több lakás épül Magyarországon, a növekedési ütem ugyanakkor 2018 óta lassul. 2020 I. negyedévében is folytatódott a tendencia: 4775 új lakás épült az országban, 30%-kal több, mint az előző év azonos időszakában.

A növekedéshez a vidéki, kisebb lélekszámú városok lakásépítéseinek számottevő (44%-os) emelkedése járult hozzá leginkább. A fővárosban és a községekben 29, illetve 38%-kal több lakást adtak át, a megyei jogú városokban azonban az előbbieknél jóval mérsékeltebb, 8,1%-os volt a bővülés. A fővárosban és a megyék döntő részében több új lakás épült. Az országos növekedéshez Budapesten kívül Somogy, Hajdú-Bihar, Pest és Bács-Kiskun megye járult hozzá a legnagyobb mértékben.

Országosan tízezer lakosra 4,9 új építésű lakás jutott. A mutató értéke Somogy megyében volt a legmagasabb (16,6), az országos átlag 3,4-szerese, és átlag feletti értékek jellemezték Budapest mellett Pest, Győr-Moson-Sopron, Hajdú-Bihar és Veszprém megyét is. Ugyanakkor Nógrád és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében az országos átlag egyötödét sem érte el a lakásépítések intenzitása.

Az épített lakások átlagos alapterülete (96 m^2) az előző év azonos időszakihoz képest nem változott. A legnagyobb lakásokat Nógrád és Fejér megyében, a legkisebbeket Budapesten és Somogyban vették használatba.
A 2020 I. negyedévében kiadott lakásépítési engedélyek és egyszerű bejelentések alapján 7032 új lakásnak az építése kezdődhetett el, 27%-kal kevesebbnek, mint 2019 azonos időszakában. Ezt elsősorban a megváltozott piaci-jogszabályi körülmények (az újonnan épített lakások 5%-os áfa-kulcsának kivezetése) okozták. Az építendő lakások száma a megyék döntő többségében elmaradt az egy évvel korábbitól. Az országos csökkenést legnagyobbrészt a Pest, Győr-Moson-Sopron és Hajdú-Bihar megyei visszaesés idézte elő. Az építési kedv gyakorlatilag csak Veszprém és Vas megyében mozdult érzékelhetően pozitív irányba.

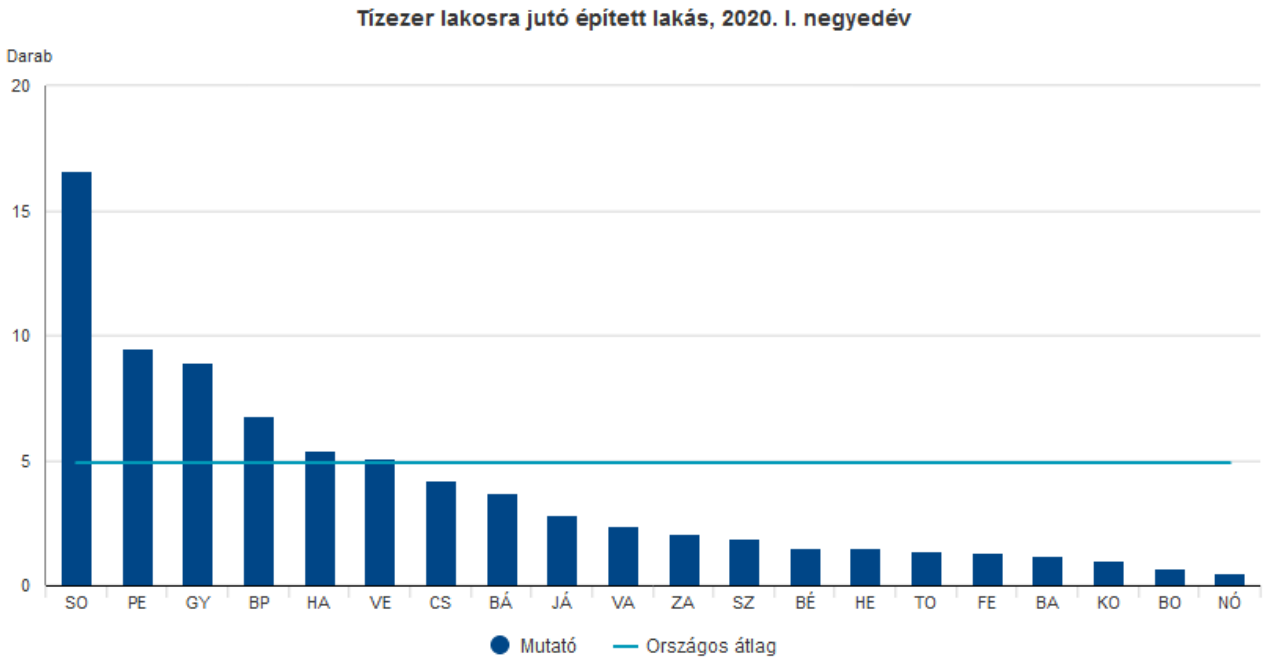

A lakásépítések országosan 2016 óta tartó felfutásával párhuzamosan 2020 I. negyedévében Tolna megyében az előző év azonos időszaki 12-ről 31-re (országosan

30%-kal) nőtt az épített lakások száma. A 31 lakásból 26 a megyeszékhelyen épült, a településtípusok közül csak az ott átadott lakások száma bővült.
A 31 lakásból 23-nak vállalkozás, 8-nak természetes személy volt az építtetője. Vállalkozások által építtetett lakást az előző év azonos időszakában nem vettek használatba, a természetes személyek lakásberuházásai pedig valamelyest mérséklődtek azóta.

A vállalkozások által építtetett lakásokat többszintes, többlakásos épületben, a természetes személyekéit pedig családi házas formában adták át. Átlagos alapterületük (108 m^2) meghaladta az országost (96 m^2), a 31 lakásból mindössze 4 épült 4 vagy annál több szobával.
2020 I. negyedévében 6 lakás szűnt meg a megyében, az előző év azonos időszakinál 4-gyel kevesebb.
Az országos tendenciával párhuzamosan a megyében is tovább csökkent az építési kedv. A 2020 I. negyedévében kiadott lakásépítési engedélyek és egyszerű bejelentések alapján építendő lakások száma (18) az előző év azonos időszaki hattizedére esett vissza.

Turizmus

Magyarországon március második felében sok kereskedelmi szálláshely (szálloda, panzió, kemping, üdülőháztelep, közösségi szálláshely) bezárt a járvány miatt, de a forgalmuk már korábban csökkenésnek indult a nemzetközi utazási korlátozások és a lakosság óvatossága miatt. A vendégéjszakában mért vendégforgalom januárban és februárban összességében 10%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest, viszont márciusban 65%-kal csökkent.
2020 I. negyedévében a szálláshelyek vendégeinek száma (1 millió 774 ezer) így 20, vendégéjszakáiké (4 millió 149 ezer) 19%-kal volt kevesebb, mint az előző év azonos időszakában. A legjelentősebb csökkenés mindkét mutató esetében Fejér megyében történt. Tolna és Veszprém megyében a vendégéjszakák száma meghaladta a 2019. I negyedévi értéket az első két hónap erőteljes forgalombővülésének következtében.
A 21%-kal kevesebb külföldi vendég 18%-kal kevesebb éjszakát töltött el a kereskedelmi szálláshelyeken az I. negyedévben, a belföldi vendégek száma 19, az általuk eltöltött vendégéjszakáké 20%-kal csökkent. A járvány miatti korlátozások mindkét vendégkör forgalmát visszavetették.
A szálláshelyek összes bruttó árbevétele (82 milliárd forint) 2020. I. negyedévében folyó áron 11, ezen belül márciusban 60%-kal elmaradt az egy évvel korábbi értéktől. Az árbevételen belül a szállásdíjak összege 9,9, a vendéglátásé és az egyéb szolgáltatásoké egyaránt 13%-kal csökkent az I. negyedév folyamán.
Tolna megye kereskedelmi szálláshelyein 2020 I. negyedévében a vendégek száma (15 ezer) 3,6%-kal csökkent, az általuk eltöltött vendégéjszakáké (41 ezer) viszont 12%-kal meghaladta a 2019. I. negyedévi értéket az első két hónap erőteljes forgalombővülése következtében.
A vendégéjszakában mért vendégforgalom 2020. januárban és februárban összességében 52%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest. Március második felére sok

szálláshely bezárt a járvány miatti intézkedések következtében, ennek hatására a megye kereskedelmi szálláshelyein a vendégforgalom márciusban 41%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól.

A 23%-kal több külföldi vendég 26%-kal több éjszakát töltött el a kereskedelmi szálláshelyeken az I. negyedévben. A belföldi vendégek száma csökkent 6,7%-kal, de az általuk eltöltött vendégéjszakáké szintén 9,0%-kal emelkedett. A járvány miatti korlátozások mindkét vendégkör márciusi forgalmát visszavetették.

A szálláshelyek összes bruttó árbevétele 2020. I. negyedévében folyó áron (663 millió forint) 4,7, ezen belül márciusban 44%-kal elmaradt az egy évvel korábbi értéktől. Az árbevételen belül a szállásdíjak összege 7,7%-kal nőtt, a vendéglátásé 2,9, az egyéb szolgáltatásoké 42%-kal csökkent az I. negyedév folyamán.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az alábbiakban azon jogszabályi rendelkezések ismertetésére kerül sor, amelyek koncepciók, tervek elkészítését írják elő az önkormányzatok számára. A felsoroltak áttekintése után szükséges annak leírása, hogy az egyes dokumentumokban leírtak miként szolgálják az esélyegyenlőség megvalósítását.

- **Gazdasági program** - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

- **Településrendezési terv** – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el.

- **Településszerkezeti terv -** Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. **§**-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. A településszerkezeti tervet a települési önkormányzatnak legalább tízévenként felül kell vizsgálnia, és szükség esetén a terv módosításáról vagy az új terv elkészítéséről kell gondoskodnia. A tízévenkénti szükséges felülvizsgálat során gondoskodni kell az időközben történt módosítások egységes tervbe foglalásáról.

- **Településfejlesztési koncepció -** az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. A törvény 7. §-a értelmében a településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében a városok és több település közös fejlesztési tervezése esetén integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni. Az integrált településfejlesztési stratégia meghatározza a települések településfejlesztési

tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

Gyönk Város Önkormányzata a gazdasági programon belül megfogalmazta mindazon feladatait, mely a helyi erőforrásokra építve a város fejlődését, az itt élő lakosság életszínvonalának emelkedését szolgálja. Az előkészítés során áttekintette és értékelte a település helyzetét, figyelembe vette az elmúlt évek során felmerülő lakossági igényeket, véleményeket, javaslatokat. Programja a költségvetési törvényből és az önkormányzat önhibáján kívüli hátrányos anyagi helyzetéből adódó korlátok behatároltsága szerint készült. Reális célok kitűzésével vázolja fel az elkövetkezendő öt év fejlődési irányait.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Tolna megyei Tamási kistérség területe 1.028 km2, mely 32 települést foglal magába. Ezek 60%-ában az ott élők lélekszáma nem haladja meg az 1000 főt. A lakónépesség száma 43.251 fő, mely a megye lakosainak 19,9 %-át teszi ki (2020). A népsűrűség 42 fő/km2, ami az aprófalvas településszerkezet miatt ebben a kistérségben a legritkább, jóval alatta marad a megyei (64 fő/km2) illetve a régió (69 fő/km2) átlagának. A központ Tamási mellett még két városi rangú település, Simontornya és Gyönk található.

A kistérséget alkotó 32 településből 22 társadalmilag-gazdaságilag elmaradottnak számít[9]. Ezen belül 7 település a magas munkanélküliség miatt sorolható a leszakadók közé.
A településeken élők korösszetétele igen vegyes képet mutat. Miközben a leginkább elöregedő településeken (pl. Kisszékely, Szakadát) az idősebb népesség száma négy-ötszörösen meghaladja a 14 év alattiak számát, addig több településen (pl. Dúzs, Értény, Fürged, Mucsi), bár szerényebb mértékben, de a gyermekkorúak vannak túlsúlyban a 60 év felettiekhez képest. Egyebekben a természetes fogyás kb. kétszerese a megyei mutatónak.

A roma lakosság aránya a kistérségen belül kb. 10% alatti. Egyes településeken az ott élő roma népesség területi koncentrációja növeli a lakóhelyi kirekesztődés kockázatát.
Kedvezőtlen a kommunális ellátottság, a lakások komfortfokozata rosszabb a megyei és régiós átlagnál.

Az iskolázottsági mutatók elmaradnak a megyei átlagtól. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül a kistérség-központ Tamásiban alakul a legkedvezőbben (29,5%), a legrosszabb a helyzet Mucsiban (68,4%), s 7 további település jelez 60% feletti arányt.

A 18 évesnél idősebb korosztályban az érettségivel rendelkezők aránya mindössze 22%, ami a régió hasonló helyzetű kistérségeinek átlagával egyezik meg, ám jelentősen elmarad az országos értékektől. A legfeljebb 8 általánost végzettek aránya (51,7%) 5,9%-ponttal magasabb a Tolna megyei átlagnál.

A településszerkezet és a közlekedési nehézségek kommunikációs, elérhetőségi és fenntarthatósági problémákat okoznak. A térséget elkerülik a fő közlekedési vonalak. A vasúti közlekedés kevés települést érint. A települések kb. egyharmada nem rendelkezik közvetlen járattal a kistérség központjába. A kistérség lakosai közül hozzávetőlegesen 1000-2000 fő ingázik a kistérségen kívülre ill. a kistelepülésen foglalkoztatottak közel fele ingázik (2008).

Elérhető fekvőbeteg ellátás Pincehelyen, illetve a kistérségen kívül **Szekszárdon** és Dombóváron van.

[9] 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről

Települési és kistérségi mutatók Település	**Lakó-népesség száma 2008 - 2011**	**végzettséggel rendelkezők** aránya az aktív	**mmel nem rendelkezők** aránya az aktív végzettséggel	rendelkezők és rendszeres	**Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben**	**Alacsony komfortú lakások** aránya	**Öregedési index**	**Aktív korúak ellátására jogosultak**
Belecska	368 - 427	57,3	52,6	37,6	44,8	2	1,36	4,6
Diósberény	398 - 346	49,3	57,2	34,9	48	33	1,9	19,1
Dúzs	297 - 263	53,4	59,2	36,8	40,5	10	0,84	11,9
Értény	810 - 748	64,1	59,3	43,4	90,4	80	0,6	25,2
Felsőnyék	1115 - 1025	44,8	48,8	28,1	-	-	-	-
Fürged	693 - 712	60,0	62,3	44,8	83,8	75	0,61	26,2
Gyönk	2240 - 2009	36,2	49,8	25,9	40,6	85	2,24	4,3
Hőgyész	3054 - 2953	32,6	46,5	21,2	51	13	1,5	6,8
Iregszemcse	2905 - 2755	39,0	45,5	25,6	-	15,8	-	-
Kalaznó	209 - 160	60,0	59,2	40,0	63,8	52	1,6	37,1
Keszőhidegkút	261 - 229	53,9	54,5	32,5	55	55	1,1	16,2
Kisszékely	429 - 307	43,2	58,9	31,1	-	10	3,75	11,6
Koppányszántó	427 - 367	46,1	61,6	34,2	87,7	40	1,3	12,5
Magyarkeszi	1441 - 1229	49,4	52,8	33,7	80	11,1	0,74	11,1
Miszla	347 - 321	64,4	68,3	49,4	100	-	2,9	1,6
Mucsi	543 - 490	68,4	64,1	46,3	18,1	60	0,6	38,1
Nagykónyi	1275 - 1111	48,6	53,5	31,7	70,5	70	1,24	5,0
Nagyszékely	467 - 448	63,2	63,6	47,1	68	60	1,1	14,1
Nagyszokoly	994 - 875	48,6	59,0	35,3	85	-	1,1	22,1

Ozora	1826 - 1752	49,3	55,1	33,1	77,3	30	0,84	13,5
Pári	694 - 665	44,2	55,1	31,9	60,9	46	0,9	13,7
Pincehely	2557 - 2280	37,0	47,6	25,0	66	20,4	2,1	3,4
Regöly	1357 - 1127	43,6	41,6	21,2	48	20	2	10,3
Simontornya	4576 - 4042	35,1	46,0	22,5	52	9,6	1,8	9,6
Szakadát	334 - 266	44,2	59,3	30,2	51	35	2,96	4,6
Szakály	1686 - 1505	38,5	49,9	26,0	49,5	30	0,98	10,4
Szárazd	266 - 250	46,6	56,2	34,2	78	-	1,1	7,1
Tamási	9081 - 8606	29,5	40,8	17,8	33	-	0,9	2,6
Tolnanémedi	1232 - 1079	49,7	55,6	32,7	59	6,7	2,2	8,6
Udvari	533 - 404	65,9	63,5	50,2	72	-	1,9	13,2
Újireg	340 - 286	51,2	53,6	37,8	36	20	1,4	8,3
Varsád	433 - 390	42,4	58,9	31,4	51	-	0,9	13,9

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A települési esélyegyenlőségi program a Türr István Képző és Kutató Intézet által kiadott Képzési Segédlet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítéséhez, valamint az emberi erőforrások minisztere 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelete a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól alapján készült.

Az adatgyűjtésnél az alábbi adatbázisok nyújtottak segítséget:

- KSH – népszámlálási adatok 2001. - 2011
- TeIR- KSH területi adatok rendszere
- TeIR- Nemzeti Munkaügyi Hivatal
- TeIR – Szociális Ágazat adatai (MÁK)
- TeIR- Önkormányzati adatok
- Önkormányzaton belüli saját adatgyűjtés
- civil szervezetek és egyéb szervek adatszolgáltatása

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza (Ld. pl. A tartós szegénység csökkentésének lehetőségei Magyarországon, Budapest Intézet, 2012,. www.budapestinstitute.eu/uploads/BI_tartos_szegenyseg_okok_1.1.pdf). A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca": a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségből fakadó összes probléma „cigánykérdésként" való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

E terület vonatkozásában a következőkben tekintsük át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- **1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.)** A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.
- **a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.)** A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.
- **a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.)** A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskeresők támogatásának biztosítása
- **a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv.** A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák - (2011-2020.) című dokumentum előszavában foglaltak szerint „Ma Magyarország egyik legsúlyosabb gondja a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén, valamint a hátrányos helyzetű térségekben és települések perifériáján növekvő és újonnan kialakuló rossz lakhatási körülmények" A dokumentum megállapítása szerint: „Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik."

A roma lakosság helyzetének vizsgálatát jelentősen befolyásolja, hogy jelenleg Magyarországon hivatalosan az a lakos tekintendő romának, aki magát romának vallja, tekintettel arra, hogy az adatvédelmi törvény értelmében a nemzetiséghez való tartozásra vonatkozó személyes adat különleges személyes adatnak minősül, amelyet – a törvényben meghatározott eseteket kivéve - az érintett írásos beleegyezése nélkül nem lehet nyilvántartani. A beilleszkedni vágyás illetve a cigányokkal szembeni előítéletek miatt azonban Magyarországon ma a roma népesség egy része nem szívesen vállalja roma identitását, éppen ezért számukat megmondani nagyon nehéz vállalkozás.

A roma lakosság többsége szegény.

A Magyarország helyi önkormányzatairól 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv) az Országgyűlés ún. erős önkormányzati rendszer alapjait és kereteit kívánta megalkotni.
Az Önkormányzatok törvényben biztosított jogköre és lehetősége, hogy a feladataik ellátásához szükséges pénzügyi forrásaik egy részét helyi adók kivetésével és beszedésével teremtsék meg.

A települési önkormányzatok által bevezethető adók körét, mértékét, az alkalmazásuk eljárási rendjét és egyéb feltételeit a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény állapítja meg.
Gyönkön:

- magánszemélyek kommunális adója
- iparűzési adó

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A helyi önkormányzat az Flt. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

a) közfoglalkoztatást szervez,

b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,

c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,

d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Mötv. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

Hátrányos megkülönböztetés, előnyben részesítés a foglalkoztatás területén – Ebktv. 21. § - 23. §

Az Ebktv. fenti paragrafusai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében, stb.

Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A 23. § biztosítja annak a lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

Tolna megye az ország egyik legkisebb lakosságú megyéje, így az ország GDP jének 1,8% -a keletkezik ebben a térségében. Az egy főre jutó GDP tekintetben a 2018 -as adatok alapján a 9. a megyék rangsorában, ami az utóbbi évek felzárkózási folyamatának következménye, 2017 -ben még a 12. helyen állt.

A megye lakosságának jövedelmi viszonyai alacsonyabb szintet érnek el, mint az országos átlag, de a régiós átlagnál 7% -kal magasabb átlagjövedelem mutatható ki a megyében, mely elsősorban Paks térségében tapasztalható magasabb jövedelemnek a hatása.

Tolna megye földrajzi adottságai változatosak, területének 43% -a síksági, alföldi jellegű, míg 57%-a változatos terepfelszínű, magasabb fekvésű, dombvidéki jellegű.

A mezőgazdaságban, arányában jóval több vállalkozás tevékenykedik, mint országosan. A tolnai vidék hagyományosan mezőgazdasági művelésű terület, az ország élelmiszergazdaságának kitűnő adottságú alapanyag termelő térsége. Az utóbbi tíz évben az alapanyag termelő jelleg tovább erősödött, túlsúlyba került, ugyanakkor a feldolgozásban a többletmunka hozzáadásával elérhető sajátos egyedi termékek meg sem jelennek a megyében. A kedvező termőhelyi adottságok ellenére rendkívül alacsony a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya. A megyében az állattenyésztés szinte valamennyi ágazata leépült.

A fejletlen szolgáltató szektor, az átlagosnál nagyobb súlyú agrárium, textilipar és energetika (paksi atomerőmű), illetve a meglepően alacsony létszámú élelmiszeripar jellemzi a megye foglalkoztatási szerkezetét.

(Forrás: Tolna Megyei fejlesztési Terv 2013)

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya[10]

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen.

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	**Nő** (TS 0804)	**Összesen**	**Férfi** (TS 0801)		**Nő** (TS 0802)		**Összesen**	
	Fő	**Fő**	**Fő**	**Fő**	**%**	**Fő**	**%**	**Fő**	**%**
2014	606	613	1219	36	5,94%	32	5,22%	68,00	5,58%
2015	599	592	1191	32	5,34%	27,75	4,69%	59,75	5,02%
2016	574	579	1153	24,25	4,22%	24,75	4,27%	49,00	4,25%
2017	568	568	1136	19,5	3,43%	21,75	3,83%	41,25	3,63%
2018	554	545	1099	19,75	3,56%	20,75	3,81%	40,50	3,69%
2019	n.a.	n.a.	-	17,5	-	20	-	37,50	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

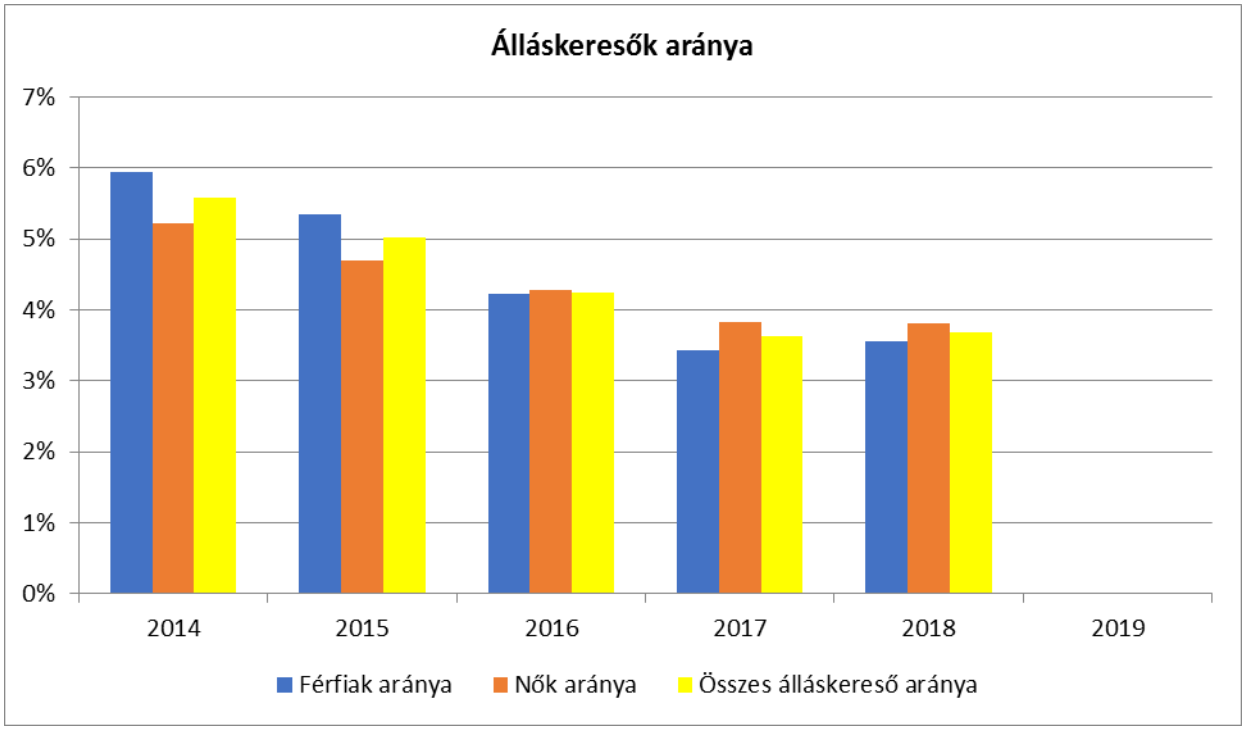

[10] Annak ellenére, hogy azt a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet nem tartalmazza, e pont esetében javasolt a nyilvántartott álláskeresők számára, arányára vonatkozó információkat is rögzíteni a HEP-ben. Ld. a sablonhoz tartozó 3.2.1. sz. adattáblát.

A nyilvántartott álláskeresők nemek szerinti arányát megvizsgálva megállapítható, hogy a nők aránya magasabb, ez alól a 2014/15-ös év a kivétel ahol a nők voltak többen. Összességében a vizsgált 5 évben a munkanélküliségi arány hullámzó értéket mutat a településen.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	**Fő összesen**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
		68	**60**	**49**	**41**	**41**	**38**
20 év alatti (TS 1002)	Fő	3,25	1,25	2,5	1,75	2	1
	%	4,78%	2,09%	5,10%	4,24%	4,94%	2,67%
20-24 év (TS 1003)	Fő	9,25	9,75	7	4,75	6,75	4,25
	%	13,60%	16,32%	14,29%	11,52%	16,67%	11,33%
25-29 év (TS 1004)	Fő	6,5	7,75	4,5	3,5	3,75	3,25
	%	9,56%	12,97%	9,18%	8,48%	9,26%	8,67%
30-34 év (TS 1005)	Fő	5,5	4,25	3,75	4,5	3,75	2,25
	%	8,09%	7,11%	7,65%	10,91%	9,26%	6,00%
35-39 év (TS 1006)	Fő	8,25	5,25	6	4,5	2,5	5,25
	%	12,13%	8,79%	12,24%	10,91%	6,17%	14,00%
40-44 év (TS 1007)	Fő	7	7,75	3,5	3,25	1,75	2,25
	%	10,29%	12,97%	7,14%	7,88%	4,32%	6,00%
45-49 év (TS 1008)	Fő	6,75	5,5	3,25	3	4,5	4
	%	9,93%	9,21%	6,63%	7,27%	11,11%	10,67%
50-54 év (TS 1009)	Fő	6,5	3,25	4,25	2,25	1,75	3,5
	%	9,56%	5,44%	8,67%	5,45%	4,32%	9,33%
55-59 év (TS 1010)	Fő	10,5	10,25	7,75	4,75	2	3
	%	15,44%	17,15%	15,82%	11,52%	4,94%	8,00%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	4,5	4,75	6,5	9	11,75	8,75
	%	6,62%	7,95%	13,27%	21,82%	29,01%	23,33%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Korcsoportonkénti bontásban vizsgálva a munkanélküli adatokat megállapítható, hogy a pályakezdő fiatalokat és a 31-40 éveseket sújtja leginkább.

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 1501)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2014	12,41	n.a.	n.a.	-	-	-
2015	11,3	n.a.	n.a.	-	-	-
2016	16,99	n.a.	n.a.	-	-	-
2017	30,3	n.a.	n.a.	-	-	-
2018	27,78	n.a.	n.a.	-	-	-
2019	24	n.a.	n.a.	-	-	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek közül a több mint fele tartósan munkanélküli. A tartós munkanélkülieket alkalmi mezőgazdasági munkát ajánló vállalkozók környékezik meg, a mi javít megélhetési helyzetükön, de valódi megoldást nem kínál.
A nemenkénti bontást megnézve a tartós munkanélküliség a nőket jobban sújtja

A pályakezdő álláskeresők közt is inkább nőket találunk, valószínűleg a kisgyermekes anyukák igen nehezen találnak munkát Gyönkön és / vagy környékén.

b) alacsony iskolai végzettségűek[11] foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	1887	1027	860	1512	777	735	375	19,9%	250	24,3%	125	14,5%
2011	1796	961	835	1586	810	776	210	11,7%	151	15,7%	59	7,1%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

A népszámlálási adatokból kiderül, hogy 2001. évben a 15 éves és idősebb lakosság nemek szerinti összetétele alapján a nők vannak többségben. Az iskolai végzettségek vizsgálatakor megállapítható, hogy a férfiak nagyobb arányban rendelkeznek általános iskolai vagy magasabb végzettséggel. Ezeket az adatokat a 2011. évi népszámlálás adataival összevetve megállapítható, hogy az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma csökkent.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2014	68,00	3,75	5,51%	28,5	41,91%	35,75	52,57%
2015	59,75	4	6,69%	24,25	40,59%	31,5	52,72%
2016	49,00	3	6,12%	18,5	37,76%	27,5	56,12%
2017	41,25	4,5	10,91%	18,25	44,24%	18,5	44,85%
2018	40,50	4	9,88%	19,75	48,77%	16,75	41,36%
2019	37,50	4,75	12,67%	15,25	40,67%	17,5	46,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

[11] Aki nem szerzett középfokú végzettséget vagy szakképesítést (ISCED 3), ld. Flt. hátrányos helyzetű munkavállalói meghatározása

A táblázatból kiolvasható, hogy a munkanélküliek 39% rendelkezik 8 általános iskolai végzettséggel és több mint 50%-a ennél magasabb végzettséggel. Iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya 8% körüli értéket mutat.
A felnőtt oktatás területén a szakképzés hangsúlyos feladat lehet a településen.

c) közfoglalkoztatás

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét.
A közfoglalkoztatási terv megalkotásával sok olyan állami, önkormányzati feladatot végezhetnek el az eddig segélyen élők, amelynek megvalósításához az Önkormányzatnak nincs elég pénzügyi forrása. A közfoglalkoztatásban dolgozók munkabérének és közterheinek 95 %-át, a rendelkezésre állási támogatásnak 80 %-át a Magyar Államkincstár megfinanszírozza. A finanszírozás eltérő mértéke alapján is megállapítható, hogy az Önkormányzat és a munkanélküli is egyaránt jól jár a közfoglalkoztatással. Az önkormányzati feladatok elvégzésével szépülhet, megújulhat a település, a munkanélküliek pedig munkájukért munkabért kapnak, és visszakerülnek a munka világába.
A közfoglalkoztatási terv alapján lehet foglalkoztatni az aktív korúak ellátásában részesülő rendelkezésre állási támogatott és külön megállapodás keretében az 55. évet betöltött rendszeres szociális segélyben részesülő személyeket.
A foglalkoztatás szervezését 2013. január 1-től a Gyönki Közös Önkormányzati Hivatal látja el.
A közfoglalkoztatásban alkalmazottak száma a vizsgált időszakban változó tendenciát mutatott. A 2020. évben **29 fő** vesz részt az Önkormányzat által szervezett Startmunka-programban.
Az Önkormányzat csakis közfoglalkoztatás keretében tudja alkalmazni a munkanélküli lakosságot, hiszen támogatás hiányában nem tudná a bérterheket költségvetéséből kigazdálkodni.
A Munkaügyi Központ számos eszközzel – átképzések, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás, közhasznú foglalkoztatás támogatása – igyekszik az álláskeresőket visszavezetni a munka világába. A tapasztalatok alapján azonban a munkanélküliek közül néhányan azért esnek ki a Munkaügyi Központ „látóköréből", mert a kötelező kapcsolattartási időpontokat is elmulasztják.
A foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja.
A fent említett hátrányos helyzetű társadalmi csoportok egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerőpiacról.
Ezáltal egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, így elveszítve a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét. Az esélyegyenlőséget megerősítő pozitív intézkedések azért is szükségesek számukra, mert e csoportok tagjai a munkaerőpiacon összetett hátrányokkal küzdenek.

Az esélyegyenlőségi program helyzetelemzéséhez folytatott adatgyűjtés során nem merült fel foglalkoztatással kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés esete. Az Önkormányzat és intézményei a foglalkoztatás során az esélyegyenlőség megteremtéséhez szükséges lépéseket megteszik, nem alkalmaznak diszkriminatív eljárásokat, eleget tesznek jogszabályi kötelezettségeiknek.
Összegzésként elmondható, hogy Gyönkön a munkanélküliek álláskeresésében alapvetően a Kormányhivatal Munkaügyi Központja nyújt segítséget. Felnőttképző programok, egyéb munkaerőpiaci szolgáltatások jelenleg a Tolna Megyei Kormányhivatal Tamási Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztályán elérhetők. Az elmúlt évek során intézmények, társadalmi szervezetek több sikeres felnőttképzési programot valósítottak meg, amelyek közül ki kell emelni a Hegyhát Integrált Szolgáltatási Központ, illetve jogelődje által lebonyolított programokat (pl. OKJ-s gondozási szakemberek képzése) és a Közép-Hegyhát Fejlesztési Egyesület képzései („Felkészülés az EU támogatások fogadására, OKJ-s számítástechnikai tanfolyam. Helyi foglalkoztatási program a településen közmunkaprogram keretében valósul meg.

Gyönk Város Önkormányzata elkészítette a közfoglalkoztatási tervét, melyben meghatározta azokat a feladatokat és munkaköröket, amelyeket részben vagy egészben közfoglalkoztatás keretében kívántak ellátni.
A közfoglalkoztatási terv megalkotásával sok olyan állami, önkormányzati feladatot végezhetnek el az eddig segélyen élők, amelynek megvalósításához az önkormányzatnak nincs elég pénzügyi forrása. A közfoglalkoztatásban dolgozók munkabérének és közterheinek 95-100 %-át, finanszírozza az állam. A finanszírozás eltérő mértéke alapján is megállapítható, hogy az önkormányzat és a munkanélküli is egyaránt jól jár a közfoglalkoztatással. Az önkormányzati feladatok elvégzésével szépülhet, megújulhat városunk, a munkanélküliek pedig munkájukért munkabért kapnak, és visszakerülnek a munka világába.
A közfoglalkoztatási terv alapján lehet foglalkoztatni az aktív korúak ellátásában részesülő rendelkezésre állási támogatott és külön megállapodás keretében az 55. évet betöltött rendszeres szociális segélyben részesülő személyeket.

3.2.9. számú táblázat – Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma
2015	45
2016	39
2017	38
2018	23
2019	25
2020	25

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A regisztrált vállalkozások száma a településen közel állandó, 2011-ben kismértékben emelkedett.

A város Tolnai dombság dombjai között megbúvó település, a 63-as és 65-ös főútról Kölesd irányából, valamint a 61-es útról Pincehely irányából is megközelíthető. Az autóbuszos tömegközlekedés a város és a megyeszékhely között jónak mondható. Vasúti tömegközlekedés a várostól több kilométerre található Keszőhidegkút-Gyönk vasútállomásról oldható meg, ami a Pécs-Budapest fővonal része

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Ilyen adatokkal az önkormányzat nem rendelkezik.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Gyönkön a munkanélküliek álláskeresésében alapvetően a Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztálya nyújt segítséget. Felnőtt képző programok, illetve egyéb munkaerő- piaci szolgáltatások itt érhetők el. Helyi foglalkoztatási program a településen közmunkaprogram keretében valósul meg.

g) mélyszegénységben élők és romák[12] települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A helyi adatgyűjtés alapján az intézményekben a mélyszegénységben élőkre, valamint a romákra vonatkozóan adat nem áll rendelkezésre.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – munkanélküliek, megváltozott munkaképességűek, romák stb. – egyre tartósabban szorulnak ki a munkaerőpiacról.
Ezáltal egyre nagyobb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, így elveszítve a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét. Az esélyegyenlőséget megerősítő pozitív intézkedések azért is szükségesek számukra, mert e csoportok tagjai a munkaerőpiacon összetett hátrányokkal küzdenek.
Az esélyegyenlőségi program helyzetelemzéséhez folytatott adatgyűjtés során nem merült fel foglalkoztatással kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés esete. Az önkormányzat és intézményei a foglalkoztatás során az esélyegyenlőség megteremtéséhez szükséges lépéseket megteszik, nem alkalmaznak diszkriminatív eljárásokat, eleget tesznek jogszabályi kötelezettségeiknek.

[12] Azt a személyt tekintjük romának, aki annak vallja magát. Valamely nemzetiségi csoporthoz tartozás (roma származás) vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, ezért a kisebbségi csoporthoz tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető, kivétel, amennyiben a törvény vagy a végrehajtására kiadott jogszabály valamely nemzetiségi jog gyakorlását az egyén nyilatkozatához köti (ld. a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 11. § (1)-(3) bekezdését).

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E területen az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére – részben járási államigazgatási, részben önkormányzati hatósági jogkörben - a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás (2015.december 31-ig kifut), rendkívüli települési támogatás.
- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így a települési támogatás, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Munkaerő-piaci szolgáltatások

Az Flt. III. fejezete rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat.
Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:
a) munkaerőpiaci és foglalkozási információ nyújtása,
b) munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás,
c) munkaközvetítés.

Álláskeresők támogatása

A **támogatott képzésben részesíthető személyek** körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Flt. 14. §-a rögzíti.

A **hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások** nyújthatók az Flt. 16. §- alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.

Az **álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatás** nyújtható az Flt. 17. §-a szerint a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében.

A **munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról** az Flt. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató

Az álláskeresők ellátására vonatkozóan az Flt. 25. §-a szerint **álláskeresési járadék** folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.

Az Flt. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére **nyugdíj előtti álláskeresési támogatás**t kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén.

Az álláskereső részére járó álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási **költségtérítés** állapítható meg az Flt. 32. §-a szerint.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	**15-64 év közötti állandó népesség száma** (TS 0803 és TS 0804 összesen)	**Álláskeresési segélyben részesülők (fő)** - (TS 1101)	**Álláskeresési segélyben részesülők %**
2014	1 219	3,25	0,27%
2015	1 191	3,25	0,27%
2016	1 153	4,75	0,41%
2017	1 136	5,50	0,48%
2018	1 099	8,00	0,73%
2019	-	6,75	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	**Regisztrált munkanélküliek/nyil-vántartott álláskeresők száma** (TS 1301)	**Álláskeresési járadékra jogosultak** (TS 1201)	
	Fő	**Fő**	**%**
2014	72,50	3,00	4,14%
2015	59,75	6,75	11,30%
2016	51,50	3,75	7,28%
2017	41,25	5,00	12,12%
2018	40,50	5,75	14,20%
2019	37,50	7,50	20,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2012-től az álláskeresési járadék rendszere megváltozott, folyósításának időtartama jelentősen csökkent, és összege is változott. Álláskeresési járadék illeti meg azt, aki álláskereső, az álláskeresővé válását megelőző négy éven belül legalább háromszázhatvanöt nap munkaviszonnyal rendelkezik, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra nem jogosult, továbbá táppénzben nem részesül és munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.
A 3.3.2 táblázatban egy hullámú adatsor látható (csökkenő – növekvő). A 2004-2019. időszakban váltakozó volt a nyilvántartott álláskeresők és az álláskeresési járadékra jogosultak száma. Az adatok elég hullámzó tendenciát mutatnak. Látható, hogy 2009-ben volt a legmagasabb a nyilvántartott álláskeresők száma. Ez abból is adódik, hogy a gazdasági válság következtében munkahelyek szűntek meg, és ezzel egyidejűleg munkanélkülivé váltak az emberek.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.[13]

A lakásfenntartási támogatás 2015. márciusától decemberig fokozatosan kivezetésre kerül. Ez az ellátás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. ami a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzintézeti kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt. 2015. március 1-től kezdődően ezt az ellátást fokozatosan felváltja a települési támogatás lakhatási támogatatásnak nevezett formája, a lakásfenntartási támogatás korábbi szabályaihoz igazodó, némileg megváltozott feltételekkel.

Az alábbiakban felsorolt pontok helyi szintű elemzését, szöveges kifejtését az 1. számú mellékletben elhelyezett adattáblák segítik.

Igen lényeges az Ebktv. 26. §-ának (3) bekezdésének figyelembe vétele a lakhatási helyzet, illetve a szegregátumok vizsgálata és a megfogalmazandó intézkedések során. A

[13] Éves jelentés a lakhatási szegénységről, 2011. Habitat for Humanity Magyarország, 2012. június

rendelkezés rögzíti, hogy „a lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek." **Az Ebktv. tiltja a lakáshoz jutási feltételek olyan módon való meghatározását, ami alapján egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok egy adott településen vagy településrészen belül mesterségesen elkülönülnek**. Ezt elsősorban a település drágábban és olcsóbban értékesíthető telkekre, ingatlanokra történő felosztásával, kettéosztásával lehet megvalósítani.

A törvényi tilalom része, hogy a mesterséges elkülönülés a csoport tagjainak szándékán kívül valósuljon meg, azaz abban az esetben, ha egyes személyek vagy e személyek csoportja önként, kényszer nélkül kíván a település egy különálló részén élni anélkül, hogy ez a helyzet bizonyos lakáshoz jutási feltételek diszkriminatív meghatározásán alapult volna, az nem minősíthető az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének.

Gyönk Város Önkormányzata Képviselő- testületének 15/2013. (XII.21.) önkormányzati rendelete (továbbiakban: rendelet) határozza meg az önkormányzati tulajdonban levő lakások és helyiségekre vonatkozó bérleti jogok gyakorlását.

a) bérlakás-állomány

Gyönk Város Önkormányzata 12 db bérlakás célú igénybevételű ingatlan tulajdonjogával rendelkezik. A rendelet értelmében a bérlakások hasznosítását szociális, költségelvű és piaci alapon, valamint az ingatlanok komfortfokozata alapján határozta meg.

b) szociális lakhatás

A rendelet 12. pontjának 22. §. határozza meg a szociális helyzet alapján történő bérbeadás lehetőségeit.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakás:
Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága (General Comment No. 4, the UN
Committee on Economic, Social and Cultural Rights) 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen.
Ez a következő elemeket tartalmazta:
1. a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen;
2. alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás, stb.);
3. megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse);

4. lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés, stb.);
5. biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai, stb.);
6. elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola, és egyéb szociális szolgáltatások igénybe vételét);
7. kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére).
Az ezen tényezőknek meg nem felelő lakásokat tekintjük elégtelen lakhatási feltételeknek.

Gyönk közigazgatási területéhez tartozó a külterület, üdülő, szőlőhegynek minősülő ingatlanokon lévő, lakóépületnek nem minősülő ingatlanokban/löszfalba vájt barlanglakásokban való életvitelszerű, folyamatos lakhatás nem jellemző.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Nincs információ arról, hogy a településen élnének hajléktalanok.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakásfenntartási támogatásban részesülők száma a vizsgált időszakban folyamatosan nőtt, kiemelkedő év 2011. év volt.

Az önkormányzatnak a rászorulók lakhatási, életviteli problémái megoldásában több eszköz is rendelkezésére áll. Amellett, hogy a tulajdonában lévő bérlakásokat és szociális lakásokat kedvezményes bérleti díjért adhatja ki, nyújthat egyéb, pénzbeli és természetbeni juttatások formájában. Ilyen támogatási forma lehet a lakásfenntartási támogatás. A lakásfenntartási támogatás / lakhatási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás.

f) eladósodottság

Számos település vezette be és működtette egészen 2015. március 1-ig az adósságkezelési szolgáltatást, a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatást segítő ellátást, amit Gyönk önkormányzata nem vezetett be.
Adósságkezelési szolgáltatásban lehetett részesíteni azt a személyt, akinek adóssága meghaladta az ötvenezer forintot, és fennálló tartozása legalább hat havi, vagy a szolgáltatást kikapcsolták, és háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 150 %-át, egyedül élő esetén a 200 %-át, és lakásának alapterülete a Ször. mellékletében elismert lakásnagyságot nem haladja meg. A

megélhetést veszélyeztető helyzetbe kerültek helyzetén igyekszik segíteni a 2015. őszétől, fokozatosan bevezetésre kerülő magáncsőd intézménye is.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Gyönkön a 80-as évek közepétől etnikai alapú szegregátum már nincs. A telep/szegregátum fogalmának az évtized közepén még szinte minden szempontból megfelelt Gyönk-Szabatonpuszta, ahol folyamatos és fokozódó problémát jelentenek a magántulajdonú közművek, a közelben elérhető foglalkoztatók csekély száma, az újratermelődő depriváltság. Az elmúlt évek kormányzati lakáspolitikai intézkedései következtében már csak két család él a pusztán, jelentősége így a korábbinál is csekélyebb.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Gyönk-Szabatonpuszta nehezen megközelíthető (közúton kb. 34 km), a lakások állapota leromlott, a közművek magántulajdonban vannak, az ellátás színvonala egyenetlen, szennyvíz-elvezetés, települési szilárd hulladék elszállítása nem megoldott, más közszolgáltatások helyben nem biztosítottak.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Kb. 10 fő, a lakosság idős és munkanélküli, illetve közfoglalkoztatásban vesz részt, magas a települési támogatottak aránya, jellemző a megélhetési bűnözés.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Az elmúlt évtizedben a szabatoni ingatlanállomány egy részét – idős lakóik elhalálozását követően - vadászháznak / hétvégi háznak vásárolták meg. A kb. 10 fő halmozottan hátrányos helyzetű gyönki lakos azonban nehezen mobilizálható, önszántukból és saját erőből nem tud / nem akar elköltözni.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

E fejezet jogszabályi környezetét az alábbiakban foglaljuk össze. Elsőként kiemeljük az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
b) a fogorvosi alapellátásról,
c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
d) a védőnői ellátásról,
e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés,házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az élelmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem

magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2014	n.a.	3,00	1,00
2015	n.a.	3,00	1,00
2016	n.a.	3,00	1,00
2017	n.a.	3,00	1,00
2018	n.a.	3,00	1,00
2019	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Gyönkön 2 felnőtt háziorvos, és 1 gyermek háziorvos valamint 2 védőnő biztosítja az egészségügyi alapszolgáltatásokat. Szakellátás Tamásiban és Szekszárdon vehető igénybe.

A Tamási kistérség fekvőbeteg szakellátó intézménye az 1953-ban létrejött pincehelyi **Szent Orsolya Kórház**, melynek léte az évtizedek során folyamatos bizonytalanságok mellett működött, az átszervezések többször érintették.
Nem véletlenül került annakidején Pincehelyre kórház. Nélküle a Tamási kistérség ellátatlan lenne, ugyanis a legközelebbi gyógyászati centrumok mindegyike – a siófoki, a dombóvári, a szekszárdi – legalább 50 km-re van. Ezért is született meg a döntés, hogy ideiglenes jelleggel kórházat nyitnak Pincehelyen. Ez az ideiglenesség, ez a bizonytalan jövő jellemzi a létesítmény egész történetét, a közel hatvan évet. Működésük tulajdonképpen nem más, mint drámai küzdelem a megmaradásért.
Az intézmény 2014-ben a Tolna Megyei Balassa János Kórház részeként működött, gazdaságilag teljesen tőle függött. A pincehelyi kórház akkreditált diabetológiai szakellátási hely volt, ahol nőgyógyászati szakrendelés, kardiológiai gondozó, a vesebetegeknek nefrológiai gondozó is működött, csökkenő számú fekvőbeteggel. Az egészségügy átszervezése miatt az intézmény mára már teljes egészében a Dombóvári Szent Lukács Kórház ápolási osztályaként, köznyelven elfekvőként működik, gyógyítás terén betöltött jelentősége ennek megfelelően csekély.

Tamási és a kistérség lakosságának szak- és fekvőbeteg ellátásában fontos szerepet kap a szekszárdi **Tolna Megyei Balassa János Kórház** és a Dombóvári **Szent Lukács Kórház.**

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2014	86,00
2015	116,00
2016	99,00
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi.
A vizsgált időszakban növekedés tapasztalható az ápolási díjban részesülők számánál.
Gyönkön a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma a vizsgált időszakban állandónak tekinthető.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2014	n.a.	n.a.	0,00
2015	n.a.	n.a.	0,00
2016	9,07	n.a.	9,07
2017	n.a.	n.a.	0,00
2018	n.a.	n.a.	0,00
2019	n.a.	n.a.	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A településen évente egy-két alkalommal kerülnek megrendezésre szűrő programok.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Nem biztosított.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A szociális étkezésben részesülőknek pedig kedvezményesen, a gyönki Hegyhát Evangélikus Szeretetszolgálat konyhájáról szállítják az egészséges táplálkozás szempontjainak megfelelő meleg ételt. A heti étrend összeállításánál törekednek arra, hogy az előírásoknak megfelelően egészséges, friss alapanyagokat használjanak fel.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A sportprogramok az általános iskola, gimnázium és civil szervezetek szervezésében kerülnek megrendezésre. Az évente megrendezésre kerülő falunap programjai között is megtalálhatóak sportprogramok.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz a Hegyhát Evangélikus Szeretetszolgálat biztosítja az állampolgárok számára az egyenlő esélyű hozzáférést, amely Tolna megye legnagyobb alap- és szakellátást nyújtó intézménye.

A Hegyhát Evangélikus Szeretetszolgálat Tolna megye legnagyobb alap- és szakellátást nyújtó intézménye.
Gyönk központjában helyezkedik el, 15 hektáros területen, zöld övezetben, tömegközlekedéssel jól megközelíthető.
A gondozási részlegek és az intézmény kiszolgáló egységei (konyha, mosoda, iroda, karbantartás- és parkgondozás) külön épületekben vannak elhelyezve.
Az idősek átlagos gondozást, ápolást nyújtó részlegében elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt – indokolt esetben 18. életévét – betöltött személyeknek az ápolása- gondozása történik, akik egészségi állapotuk miatt rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényelnek, és önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, és az alapellátás keretében ellátásuk nem biztosítható.
Az ellátás keretében az ellátottak fizikai (lakhatás, étkeztetés, ruházattal való ellátás, ruházat tisztítása, személyi higiénia biztosítása), egészségügyi (háziorvosi ellátás, szakellátáshoz való hozzájutás, gyógyszer, ápolási feladatok ellátása), mentálhigiénés (egyéni és csoportos pszichés gondozás) ellátása, foglalkoztatása, szabadidő hasznos eltöltése biztosított.
A lakók rehabilitációját gyógytornász segíti, a feladatellátáshoz fizioterápiás helyiség és jól felszerelt tornaszoba áll rendelkezésre.

A lakókörnyezetet otthonosan került kialakításra, minden gondozási részlegen társalgó, étkező ad lehetőséget a közös együttlétre, csoportos rendezvényekre.
A családi kapcsolatok ápolására a látogatók fogadására alkalmas helyiség biztosított, valamint a lakószobákban a betegágyaknál vezetékes telefon áll rendelkezésre, melyen az ellátottak közvetlenül hívhatók.

Szociális étkeztetés
Gyönk mikrotérség azon rászorultja részére biztosítjuk, akik koruk (legalább 65 éves kor), egészségi állapotuk, fogyatékosságuk, pszichiátriai-, ill. szenvedélybetegségük vagy hajléktalanságuk miatt nem képesek saját étkezésükről gondoskodni. Az egyházi fenntartású intézményben a jogosultság feltételeit a fenntartó Magyarországi Evangélikus Egyház határozza meg.

Házi segítségnyújtás
A szolgáltatást igénybevevő személyek részére a saját lakókörnyezetükben biztosítjuk az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.
Gondoskodnak azokról az időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek és róluk nem gondoskodnak, azokról a pszichiátriai betegekről, fogyatékos személyekről, valamint szenvedélybetegekről, akik állapotuk miatt az önálló életvitellel kapcsolatos feladatai ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként önmaguk ellátására képesek,és azokról az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről, akik ezt az ellátási formát igénylik, ill. bentlakásos intézményi elhelyezésre várnak.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
A szolgáltatási rendszer térségi megoldásban a kistérség 32 településén és Szekszárd kistérség 2 településén, 270 készülékkel biztosítja.

Nappali ellátás
A nappali ellátást nyújtó intézmény elsősorban a saját otthonában élő idősek és rászorulók részére nyújt szolgáltatásokat. Lehetőséget biztosít az ellátást igénybevevőknek a napközbeni tartózkodásra, a szociális étkeztetés helyben fogyasztására, az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére, a társas kapcsolatok ápolására, a szabadidős tevékenységek hasznos eltöltésére. Segítséget nyújt a szociális ügyek intézésében, az egészségügy alapellátás megszervezésében. Továbbá segítséget nyújt a mentális és életviteli nehézségekkel küzdő ellátottak problémáinak megoldásában.

Családsegítő szolgáltatás
A családsegítő szolgáltatás a szociális vagy mentálhigiénés problémák, ill. egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszűntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A szolgáltatás célja három részre tagozódik (időbeli tagozódás szerint):

Megelőzés, prevenció: célja, a problémák kialakulásának megelőzése, illetve azok időben történő felfedezése. Azért, hogy ez cél megvalósulhasson, a családsegítő szolgálat észlelő és jelzőrendszert működtet, mellyel éves szinten, megbeszéléseket tart intézményi szinten, illetve családgondozói szinten napi kapcsolatot tartanak a munkatársak a jelzőrendszeri tagokkal.

Szociális és mentálhigiénés problémák: Ezek a gyűjtő problémák, amelyekkel az ügyfelek felkeresik szolgálatunkat. Túlnyomó többségben a családon belüli kapcsolati, életviteli, illetve bántalmazással és időskori elhanyagolással összefüggésben kell a gondozó tevékenységet folytatni, melyeknél lelki-mentális megerősítést is végzünk. Szükség esetén, további, problémáknak megfelelő ellátás igénybevételéhez segítjük a rászorulókat. A szociális és mentálhigiénés problémák élesen nem különíthetők el, és ha az egyik jelen van, akkor a másik is. Ezekben az ügyekben az egyéni esetkezelés módszereinek alkalmazásával az egyén/család életvezetési képességeinek helyreállítása, szinten tartása, és javítása a cél. Minél hatékonyabban működik az első két szint, annál kevesebb, hirtelen jelentkező, akut problémával kell szembesülni.

Krízishelyzet megszüntetése: akut krízisekkel, ahol azonnali beavatkozás, segítés szükséges. A településen erre ritkán van szükség.

Feladatunk a gyermekek érdekeinek és jogainak érvényesítése mellett annak elősegítése, hogy a gyermekek családjuk körében nevelkedjenek, megfelelő testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésük, családjuk körében biztosított legyen. Feladatunk továbbá az alapellátás keretein belül a veszélyeztetettség megelőzése, feltárása, megszűntetése.

Célja, hogy a településünkön élő gyermekek megfelelő anyagi és szociális biztonságban, megfelelő oktatási és kulturális közegben, békés, nyugodt környezetben, biztonságos, szeretetteljes, gondoskodó családban fejlődhessenek.

Ezért fontos a gyermekjóléti szolgáltatások prevenciós tevékenysége, amely a szolgáltató tevékenység egyik legfontosabb eleme, mivel ezáltal tud megfelelni a szolgáltatás a jogszabály által előírt feladatának, vagyis annak, hogy elősegítse a gyermekek családban nevelkedését, támogassa a gyermekek szocializációját, és meggátolja a veszélyeztetettség kialakulását. Tulajdonképpen a gyermekjóléti szolgáltatás is maga, az általa végzett

családgondozás, az egyéni esetkezelés is prevenció, hiszen általa megelőzhető a gyermek szakellátásba kerülése, azonban akkor már kialakult az a veszélyeztető helyzet, amely indokolja a családgondozás megindítását, míg a prevenciós szolgáltatások esetében pontosan ezeknek a veszélyeztető helyzeteknek a kialakulását kell megelőzni.

A családsegítő szolgálat feladatai:

- segítségnyújtás mindazoknak, akik hozzá fordulnak
- a gyermekek ellátásához szükséges pénzbeli és természetbeli ellátások igénylésében való segítségnyújtás
- ellátatlan személyeknek kérelmek, formanyomtatványok kitöltése, hogy pénzt kaphassanak (kérelmek, nyomtatványok, beadványok, fellebbezések írása)
- tanácsadás
- közvetítés más intézmények felé, illetve az intézmény és a kliens között
- hatósági eljárás kezdeményezése
- javaslattételek
- a hozzám tartozó gyermekek és felnőttek életének folyamatos figyelemmel kísérése
- ruhaadományok gyűjtése és elosztása a rászorultak között
- környezettanulmány készítése
- havonta egy alkalommal egy támogatási program keretében a 0-3 éves korú, gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek szülei részére tartós élelmiszer csomagot juttat
- alapellátás keretein belül, a szociális munka eszközeivel biztosítja a gyermekjóléti szolgáltatást és a családsegítést,
- folyamatosan figyelemmel kíséri a lakosság körében felmerülő gondozási igényeket, szükségleteket
- együttműködik a társadalmi -, állami-, államigazgatási szervekkel a szociális és gyermekvédelmi feladatok végrehajtásának szervezésében
- együttműködik más személyes gondoskodást nyújtó szociális intézménnyel, egészségügyi intézménnyel (a háziorvosi szolgálattal, védőnői szolgálattal, otthonápoló szolgálattal, házi gyermekorvossal, gyermek lelki gondozóval és szakrendelésekkel) a kórházi szociális munkásokkal, nevelési, oktatási intézményekkel, egyházakkal, hatóságokkal (kiemelten a rendőrséggel), civil szervezetekkel
- igény esetén tájékoztatást nyújt a szociális, gyermekvédelmi ellátások biztosításának feltételeiről az ellátást igénybe vevők részére
- segítséget nyújt szociális és mentálhigiénés, valamint életvezetési problémákkal küzdő családok számára,

- ❖ krízis helyzet kialakulása esetén az ellátás célja a családok életvezetési képességének megőrzése, a krízishelyzet megszűntetése, illetve preventív ellátások biztosítása.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetésről, illetve az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs információnk.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Pozitív diszkrimináció alkalmazásáról nincs információnk.

i) Támogató szolgálat

Jelenleg nincs, de szükség lenne rá.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A szokásos települési közösségi programok (búcsú, szüreti rendezvények, pünkösd, falunap…). Ezen felül Márton napi, Mindenki karácsonya és Mikulásfutás illetve Nyuszifutás, Nyári zenés esték színesítik a város közösségi életét.

a) közösségi élet színterei, fórumai

Gyönk Város Önkormányzatának Művelődési Háza igyekszik az igényekhez, ill. az aktuális pénzügyi helyzethez igazodva kiszolgálni a lakosságot és az érdeklődőket. Számos, sok éves múltra visszatekintő klub, szakkör, csoport működik a Házban, pl. nyugdíjas klubok, a legkisebbeket várja a baba-mama klub, a kisiskolásokat gyöngyfűző szakkör, az anyukákat, nagymamákat és minden érdeklődőt a szövő szakkör.
Az idősebbek és fiatalok a Grüne Wiese Ifjúsági és Gyermek Táncsoport, ill. az Utánpótlás Tánccsoport munkájában is részt vehetnek. A művelődési ház keretében működik a Szőlész-Borász Klub, a Méhész Klub, és itt kapott helyet a Városi TV stúdiója is. A 2020. évi koronavírus-járvány miatt a szakkörök foglalkozásai lecsökkentek, a járvány lecsengését követően remélhetően látogatottságuk megközelíti a korábbiakat.
A település lakosságának közösséggé kovácsolásában nagy szerepe van a jól működő civil szervezeteknek, a rendszeres közösségi rendezvények, kirándulások és települési nagyrendezvények szervezésében élen járó Német Nemzetiségi Egyesületnek, a kyokushin karatét, valamint a kerékpározást és a túrázást népszerűsítő Gyönki Harcművészeti és

Szabadidősport-egyesületnek, a megye III csoportban szereplő Gyönki SE labdarúgó-klubnak.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Etnikai konfliktusok nem jellemzők, az önkormányzat a hátrányos helyzet csökkentése érdekében széleskörű támogatási rendszert működtet, szükség esetében a nemzetiségi egyesületek/nemzetiségi civil szervezetek bevonásával.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A települési rendezvények megrendezését, közösségi létesítmények felújítását, kialakítását a vállalkozások, civil szervezetek támogatják. A súlyos betegség/baleset következményeivel sújtott személyek esetében is széles társadalmi összefogás (pl adományozás, gyűjtés) tapasztalható.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen működik a roma és német nemzetiségi önkormányzat, további két roma nemzetiségi egyesület. Ezek az önkormányzatok, támogatják az Önkormányzat munkáját az esélyegyenlőség területén.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
alacsony iskolai végzettség	Felnőttképzések szervezése
tartós munkanélküliség	információs szolgálat, hatékony informálás elhelyezkedési, képzési lehetőségekről
Eladósodottság, az adósságcsapdába került családok támogatás ellenére rövid időn belül visszakerülnek a rendszerbe	Célzott támogatások biztosítása; a családok helyzetének nyomon követése, jó gyakorlatok gyűjtése
Szabaton szegregált helyzete	Szegregáltság megszüntetése a település központi területrészén / más településen történő lakásvásárlással
Romák hátrányos helyzete	Felzárkóztató és érzékenyítő programok indítása, Roma hagyományok megismertetése és ápolása mind a célcsoporthoz tartozók mind a többségi társadalom körében

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032" Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

	Férfi	Nő	%-os arány férfi/nő összeshez viszonyítva	Összesen
2015	116	102	53% / 47%	218
2016	104	97	51% / 49%	201
2017	93	103	47% / 53%	196
2018	82	97	45% / 55%	179
2019	90	92	49% / 51%	182
2020	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Településünkön a lakosságon belül a gyermekek aránya, lassan de biztosan csökken. Míg 2001-ben a 0-14 éves korú gyermekek száma még 353 fő volt, 2012-ben 217 fő.

A gyermekek arányának csökkenését mutatja az ún. öregedési index is, mely 2001-ben 122 % volt, 2011-ben már 206 %. A születések száma változó képet mutat, viszont az elmondható, hogy nagyon kevés gyermek születik.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossággal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	**Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én** (TS 3001)	**Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én** (TS 3101)
2014	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.
2017	1,00	n.a.
2018	1,00	n.a.
2019	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Mint azt a 4.1.1 számú táblázat mutatja, településünk gyermekvédelmi szempontból nem mondható problémásnak. A veszélyeztetett gyermekek száma a településen csökkenő tendenciát mutat. A problémás esetek döntő többsége az alapellátás keretében kezelhető.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számát a 4.1.2. számú táblázat tartalmazza. A kedvezményben részesülők számának alakulásában növekedő tendencia figyelhető meg. Tavaly a gyermekkorúak fele részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, ami a családok egy részének alacsony jövedelmi szintjére enged következtetni.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	**Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma** (TS 5801)
2014	84,5
2015	64
2016	57
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Gyermekek jogán helyi juttatásban évente kb. 50 ellátott (2019) részesült.

A 2019.év folyamán rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt 32 esetben állapítottunk meg. A gyermekek nevelésére tekintettel nyújtott 46 alkalommal megállapított rendkívüli települési támogatás lehetőséget nyújtott a gyermekes családoknak a beiskolázási költségekkel járó kiadások enyhítésére. 2020. évben a gyermekekre tekintettel nyújtott rendkívüli települési támogatások száma jelentős mértékben megemelkedett, 78 fő, a 2019. évi 21 támogatottal szemben.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A mini bölcsődében 8 gyermek és az óvodában 56 olyan gyermek étkezik, akik nem fizetnek térítési díjat (a létszám 100-a). Az iskolában 23 fő gyerek csak ebédel (258 fős bázissal 8,9%) ebből 0 gyermek 100 % térítésmentesen étkezik, 8 gyerek 50 % térítési díjat fizet (3,01%), és 15 gyermek fizet 100% térítési díjat. Az iskolában 83 fő gyerek ebéd és tízórait igényelt (32,17%) ebből 39 gyermek 100 % térítésmentesen étkezik (15%) 33 gyerek 50 % térítési díjat fizet (12,7), és 11 gyermek fizet 100% térítési díjat. Az általános iskolában napközis 3 x étkező 72 gyermek, ebből 28 gyermek 100 % térítésmentesen étkezik, 23 gyerek 50 % térítési díjat fizet, és 21 gyermek fizet 100% térítési díjat.
Jelenleg az iskolában összesen 176 tízórais, 193 fő ebédes, 72 napközis gyereket lát el az önkormányzat.
A 146 tanuló nevelését biztosító gimnáziumban 32 gyerek csak ebédel (21,9%), ebből 10 fő 50% - ot 22 fő 100% -ot fizet.
Kollégista: 52 fő, ebből 50 %.- fizet 25 tanuló és 27 tanuló fizet 100 % -ot
2019. évben a szünidei gyermek-étkeztetés keretében összesen 594 adag meleg étel került kiadásra, amely 66 munkanapon keresztül, átlagosan 9 fő igényelt.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek nem él a városban.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Lásd a 3.5 pontot (Szabaton)

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2014	2	n.a.
2015	2	n.a.
2016	2	n.a.
2017	2	n.a.
2018	2	n.a.
2019	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Gyönk központtal működik a védőnői szolgálat 2 főállású védőnővel. Gyönk (Gyönk-Szabatonpuszta kivételével), Diósberény, Miszla, Szakadát, Szárazd, Udvari és Varsád településeken látják el az egyre csökkenő gyermeklétszámú családokat.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2014	-	3,00	1,00
2015	-.	3,00	1,00
2016	-.	3,00	1,00
2017	-.	3,00	1,00
2018	-.	3,00	1,00
2019	-.	3,00	3,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Szintén Gyönk körzetközponttal működnek a háziorvosi praxisok, eredetileg 3 körzettel, de az I. számú háziorvosi körzet évek óta betöltetlen és a többszöri pályáztatás ellenére sem volt jelentkező az állásra. A két praktizáló háziorvos között kerültek felosztásra az ellátatlan körzet lakói. Mindkét orvos tart rendelést a vidéki településeken is heti két alkalommal.
A gyermekorvosi praxisban szintén évek óta helyettesítéssel biztosított a gyerekek ellátása. Jelenleg a 2012-ben átadott Egészségügyi és Szociális Központ minden igényt kielégítő gyermekorvosi rendelőjében hétfőtől péntekig 13.00 és 15.00 óra között fogadja a hét település gyermekeit Dr. Szoboszlai Ildikó kölesdi házi gyermekorvos.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Jelenleg nem áll rendelkezésre erre vonatkozó információ.

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti szolgáltatást ellátási megállapodás alapján a Hegyhát Evangélikus Szeretetszolgálat, valamint jogszabályban meghatározott speciális hatáskörrel a tamási Család- és Gyermekjóléti Központ látja el.

	gondozott gyermekek száma	**gondozott családok száma**
2016	12 fő	6 család
2017	8 fő	5 család
2018	11 fő	8 család
2019	12 fő	8 család
2020	12 fő	8 család

e) gyermekvédelem

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. Városunkban a gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében figyelhető meg.

A gyermekek védelmét szolgálják a

- pénzbeli és természetbeni ellátások: a szociálisan rászorulók által igénybe vehető pénzbeli, természetbeni és gyermekjóléti alapellátásokat a települési támogatásokat és a gyermekek ellátását szabályozó helyi rendelet tartalmazza.
- gyermekjóléti alapellátások: a Gyermekjóléti Szolgálat szervezi a jelzőrendszeren keresztül érkezett vagy az önként jelentkezett kliensek részére nyújt szolgáltatást, közreműködik a védelembe vétel előkészítésében, folyamatában, felülvizsgálatában.
- a kisgyermekes szülők munkahelyre való visszatérését korábban a családi napközi segítette, szerepét azonban a Szivárvány Óvodához tartozó mini bölcsőde vette át.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A gyermekek átmeneti gondozását a gyermekjóléti alapellátások részeként kezeli a gyermekvédelmi törvény. Az átmeneti otthonban az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Az átmeneti otthon segítséget nyújt – a Gyermekjóléti Szolgálattal együttműködve – a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A szünidős programok tekintetében az önkormányzat és gyermekjóléti szolgálat közös szervezésében minden évben 1-2 hetes nyári táborozást biztosítunk a gyermekek számára.
Településünkön a Gyönki Harcművészeti és Szabadidősport Egyesület és a Gyönki SE, és a Művelődési Ház csoportjainak keretei között sportolhatnak a mozgásra vágyó fiatalok (karate, labdarúgás, torna).

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő óvodás és általános iskolás gyermek, valamint a rászoruló középiskolások megfelelő támogatást kapnak. A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű a Gyönki Gyermekélelmezési Intézmény útján, az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő óvodás és általános iskolás gyermek, valamint a rászoruló középiskolások megfelelő támogatást kapnak. Ezt egészíti ki az önkormányzati támogatás. Az étkezői létszámok így alakulnak a 2020/21-es tanévben / nevelési évben:

A mini bölcsődében 8 gyermek és az óvodában 56 olyan gyermek étkezik, akik nem fizetnek térítési díjat. Az iskolában 23 fő gyerek csak ebédel ebből 0 gyermek 100 % térítésmentesen étkezik, 8 gyerek 50 % térítési díjat fizet, és 15 gyermek fizet 100% térítési díjat. Az iskolában 83 fő gyerek ebéd és tízórait igényelt ebből 39 gyermek 100 % térítésmentesen étkezik 33 gyerek 50 % térítési díjat fizet, és 11 gyermek fizet 100% térítési díjat. Az általános iskolában napközis 3 x étkező 72 gyermek, ebből 28 gyermek 100 % térítésmentesen étkezik, 23 gyerek 50 % térítési díjat fizet, és 21 gyermek fizet 100% térítési díjat.
Jelenleg az iskolában összesen 176 tízórais, 193 fő ebédes, 72 napközis gyereket lát el az önkormányzat.
A gimnáziumban 32 gyerek csak ebédel, ebből 10 fő 50% - ot 22 fő 100% -ot fizet.
Kollégista: 52 fő, ebből 50 %.- fizet 25 tanuló és 27 tanuló fizet 100 % -ot
2020. évben a nyári gyermek-étkeztetés keretében összesen 542 adag meleg étel került kiadásra, amely 43 munkanapon keresztül 12 fő igényelt.

A kormányzati intézkedések alapján a 10. évfolyamig bezárólag ingyenes a tankönyv-ellátás, ennek ellenére azonban az önkormányzat jelentős összeget fordít a beiskolázás jelentős költségeinek csökkentésére. A gyönki gyermek szülei 20 ezer Ft/gyermek összeget igényelhetnek gyermekeik után abban az esetben, ha egy főre jutó havi nettó jövedelmük nem haladja meg az öregségi nyugdíjminimum 600 %-án.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

A szolgáltatások igénybevétele során a hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs információnk.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A megkülönböztetett figyelmet bizonyítja a Gyönki Szivárvány Óvoda és Mini Bölcsőde részeként működő mini bölcsődei szolgáltatás. 2020-ban a mini bölcsődében ellátott gyermekek száma **átlagosan 8 fő volt.** A kormányzati családpolitikai intézkedések kapcsán az ellátás iránti igény nő, meg kell fontolni bölcsődei ellátás bevezetését.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossággal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Településünkön 2 köznevelési intézmény működik:

- Óvoda
- Közös intézmény keretében általános iskola, alapfokú művészeti képzés, gimnázium és kollégium

Óvoda - bölcsőde

Intézményfinanszírozási okok tették szükségessé a Szivárvány Óvoda és az ezt fenntartó intézményfenntartó társulás létrehozását. AZ elmúlt évek változásai az intézmény jelenleg egy székhellyel és egy telephellyel működik, összesen 77 óvodás gyermek és 8 bölcsődés ellátását biztosítva.

Célunk az óvodai társulás hatékony, törvényes működtetése úgy, hogy biztosítva legyen a gyermekek megfelelő fejlődéshez való joga, az esélyegyenlőség a gyermekek számára a legkisebb településen is. Folyamatosan foglalkozunk a demográfiai kihívásokkal, a költséghatékonysággal, a településszerkezeti tényezőkből adódó esélykülönbségekkel, az egyenlő bánásmód elveivel.

A település óvodai nevelésével kapcsolatos adatokat az alábbi táblázatok mutatják:

Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	**db**	
Az óvoda telephelyeinek száma	2	
Hány településről járnak be a gyermekek	4	
Óvodai férőhelyek száma (Gyönk és Mucsi)	105	
Óvodai csoportok száma	4	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	5:45-16:30-ig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	1-2 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	8	
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	8	
Óvodapszichológus	-	
Gyógypedagógusok létszáma	-	
Dajka/gondozónő	3	
Kisegítő személyzet	1 asszisztens,	

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Általános Iskola

A Hőgyészi Hegyhát Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Gimnázium és Kollégium Gyönki Általános Iskolai Tagintézménye **326** tanulójának oktatását, nevelését látja el **24** tanulócsoportban. A tanulók beiskolázása a városból és a hozzátartozó területekről történik, de ugyanakkor lehetőség van a szabad iskolaválasztásra is. A más településről bejáró gyerekek száma **208** fő.

Általános iskolában tanuló száma

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2014/2015	148	178	326	n.a.	-
2015/2016	138	174	312	n.a.	-
2016/2017	128	157	285	n.a.	-
2017/2018	133	148	281	81	28,83%
2018/2019	121	160	281	69	24,56%
2019/2020	147	111	258	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Iskolánkban emelt szintű ének-zenei nevelés-oktatás, speciális tagozat és egyéni foglalkozás van. A szakmai feladatok ellátásához a személyi feltételek adottak:

Iskola személyi feltételek 2019/2020

Osztályok száma**:** 16

Osztálylétszámok:

évfolyam	„a" osztály	„b" osztály	speciális	összesen
1.	26 fő	-	-	26 fő
2.	12 fő	13 fő	2 fő	27 fő
3.	17 fő	16 fő	2 fő	35 fő
4.	17 fő	16 fő	2 fő	35 fő
5.	24 fő	-	-	24 fő
6.	16 fő	16 fő	2 fő	34 fő
7	18 fő	17 fő	4 fő	39 fő
8.	16 fő	17 fő	5 fő	38 fő
összesen	146 fő	95 fő	17 fő	**258**

Összesen **258** tanuló jár iskolánkba.

Az iskolai háttérből fakadó esélyegyenlőséget biztosító feladatok:

1.Oktatásba történő bekapcsolódás
2. Követelmények teljesítése
3. Mulasztások
4. Jogellenes megkülönböztetés
5. Továbbtanulásra való felkészülés, Pályaorientáció
6. A szolgálatatások és jutalmazások- Napközi, Tehetséggondozás, Felzárkóztatás, Egyéni fejlesztések
7. A családi háttérből fakadó esélyegyenlőséget biztosító feladatok, Önkormányzat, Szociális, Családsegítő, Gyermekvédelmi Igazgatóság
8. Az iskolának a szülőkkel, a tanulóközösséggel való együttműködése
9. A szülő jogai és kötelezettségei
10. A Pedagógus jogai és kötelezettségei
11. A tanulók jogai és kötelezettségei
12. A tanulói teljesítmény értékelése

Hátrányos helyzetű gyermek 28 fő
Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek 9fő

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓK, szervezett felzárkóztatásának, tehetséggondozásának, társadalmi beilleszkedésük segítésének terve:
Cél: változatos szervezeti és módszertani megoldások alkalmazásával, az egyes tanulók közötti műveltségi, képességbeli, felkészültségbeli, neveltségbeli különbségek kiegyenlítése, a tanulók egyéni szükségleteinek kezelése.

Elvek: - tanulói képességek hatékony feltérképezése - felzárkóztatás megszervezése - tanulók támogatása a programban való részvételre, motiválás - folyamatos értékelés az eredményekről Feladat: a tanulók képességeinek megismerése. A tanulásban elmaradt és a sajátos nevelési igényű tanulóknak esélyt biztosítani, hogy az iskolában eredményesen végezzék tanulmányaikat. Saját innovációként felzárkóztató program került kidolgozásra, mely a bejövő tanulóink beilleszkedését segíti tanulóinkat. Ezen felmérések alapján egyéni fejlesztési, felzárkóztatási terv kerül kidolgozásra, mely segíti tanulóink felzárkóztatását. A feladathoz kapcsolódóan fejlődik tanulóink anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció, kifejezőkészség, hatékony, önálló tanulás, digitális kompetenciájuk.

SNI- s tanulók száma 16 fő
BTMN-s tanulók száma 34 fő

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK NEVELÉSE ÉS OKTATÁSA
A sajátos nevelési igényű tanulók különleges gondozási igénye biológiai, pszichológiai és szociális tulajdonság-együttes, amely a tanuló nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének az átlagtól eltérő jellegzetes különbségeit fejezi ki. A tanulók között fennállóegyéni adottságokból és igényekből adódó különbségeket az iskolák a helyi programok kialakításakor veszik figyelembe.
A közoktatási törvény meghatározása szerint (Kt. 121.§1. bek. 29)
„sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján
a) testi, érzékszervi, értelmi, beszédfogyatékos, autista, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.
b) a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos –rendellenességével küzd.”
Sajátos arculat
Nem prognosztizálható biztonsággal, hogy a sajátos nevelési igényű tanuló az ismeret elsajátításban, a tanulásban milyen készség, képesség szintre juttatható el. A pedagógiai program kiemelt célja, hogy a nevelést és oktatást meghatározó jellemzők miatt a tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően módosítsa az ismertek tartalmát és mélységét, a tevékenységformákat, az alkalmazott módszereket, a tanítás szervezeti kereteit (egyén, csoport, osztály). A pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének kell érvényesülnie.
A tanulónépességét azok a tanulók alkotják, akik a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság vizsgálata alapján speciális fejlesztést igényelnek (sajátos nevelési igényű, illetve tanulási nehézséggel küzdő tanulók). Sok tanulónk hátrányos helyzetű, fogyatékosságukból adódóan, de magas a veszélyeztetettek száma is.
Az iskolába kerüléskor külön gonddal kell őket kezelni, szoktatni, hogy az iskola normarendszerét elsajátítsák. Már az óvodából, illetve a társintézményekből is érkeznek jelzések hozzánk a várhatóan bekerülő tanulókról, akiknek gondozása, családi hátterük megismerése, tanszerellátottságuk megszervezése tanév előkészítő feladatot jelent. A tanulók többsége nehéz szociális helyzetben van. Szüleik, eltartóik vagy munkanélküliek, vagy alacsony jövedelemmel rendelkeznek. Sokat kell foglalkoznunk azon szülők

nevelésével is, akik gyermekeiket elhanyagolják. Ehhez a legjobb módot a rendszeres családlátogatások biztosítják.
A szülői értekezletek nagyon alacsony számban látogatottak, így kevés azon szülők száma, akik partnereink lehetnek a nevelésben. Ezért fokozatosan arra kell törekedni, hogy tanulóink többsége igénybe vegye a napközis ellátást. Szinte valamennyi családot foglalkoztatja az, hogy mi lesz gyermekével, ha kikerül az iskolából. A lehetséges perspektívákról a szülőket már az iskolába kerüléskor tájékoztatni kell, mert tapasztalat, hogy úgy jobban elfogadják az iskolaváltoztatást, ha tudják, innen is lehetőség van a továbbtanulásra.

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció és rehabilitáció
A KTV a gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban résztvevő tanulók számára kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezéséről rendelkezik a kötelező óraszám 15 %-ában. Célja a tanulók fogyatékosságából eredő hátrányok csökkentése, a fogyatékos fiatalok szocializációjának elősegítése az eredményes társadalmi integráció érdekében. A fejlesztési program a tanulók különleges gondozási igényére épül és az egyéni tulajdonságok fokozatos kibontakozását szolgálja. A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul. A gyógypedagógiai tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Ez szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a másodlagos tünetek megjelenését.
Helyi tantervi sajátosságok
A közoktatási törvény 1993. óta lehetővé teszi a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók elkülönítetten, kifejezetten a fogyatékosság típusa szerint létrehozott gyógypedagógiai intézményben, tagozaton, illetve a többi gyermekkel, tanulóval együtt (integráltan) történő nevelését, oktatását.
Intézményünkben gyógypedagógiai oktatást és részleges integrációs oktatást tudunk biztosítani.
Gyógypedagógiai oktatás: a sajátos nevelési igényű tanulók külön tagozaton, összevont tanuló csoportokban tanulnak. A tagozat enyhe értelmi fogyatékos tanulók fejlesztésével foglalkozik. A fogyatékosságból eredően a tanulók között különbségek alakulnak ki, amelyek megmutatkoznak:
* A sérült vagy fejletlen pszichikus funkciók különbségét létrehozó okok sokszínűségében
* Abban, hogy az eltérés ugyan minden pszichikus funkciót (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, érzelmi-akarati élet, viselkedés, magatartás, cselekvés stb.) érinthet, azonban ennek változatossága tanulónként és funkcióként vizsgálva igen nagy.
* A fejlődés ütemében és dinamikájában
* A fejlesztés várható eredményében
A nevelhetőség érdekében a tanulásszervezés, a nevelési feltételek alakítása csak differenciált, egyéniesítő formában lehetséges az iskolakezdés, alapozás éveiben. A figyelem felkeltésének, a cselekedtetésnek, az ismeretek közvetítésének, megerősítésének differenciált formái a tanórákon évfolyam szerinti kiscsoportok kialakításával, esetenként

egyéni bánásmóddal történik. A tanulócsoportok nevelését, oktatását alsó és felső tagozatos felmenő rendszerben szervezzük.
A tantárgyi modulokat a következőképpen helyeztük el:
Rajz és kézművesség, tánc és dráma ének-zenéhez, hon- és népismeret a történelem és társadalomismerethez kapcsolódik.
Részleges integráció: a sajátos nevelési igényű tanuló a tanítási idő egy részében van a többségi osztállyal, egyébként elkülönített csoportban tartózkodik. E forma alapját teremti meg a párhuzamos osztályok tudatosan tervezett órarendje.
Intézményünkben a sajátos nevelési igényű tanulók a Magyar nyelv és irodalom, a Matematika tantárgyakat elkülönítetten, míg a többi tantárgyat a többségi osztályban sajátítják el.
Az iskola ezen felül a sajátos nevelési igényű tanulóknak rehabilitációs és habilitációs foglalkozást biztosít a KTV –ben előírtak szerint.
A fejlesztésre szoruló, tanulási zavarokkal küzdő tanulók felzárkóztatása
Fejlesztő foglalkozások feladata a tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók fejlesztése, valamint a sérült funkciók javítása, az esetleges hiányzó funkció pótlása.
Megelőzni vagy csökkenteni a tanulási nehézségeket, viselkedési zavarokat, neurotikus tüneteket. A fejlesztő pedagógus által létrehozott fejlesztési program ezért egyénre szabott, az egyéni fejlettséghez igazodik, időszakosan (3 havonta) alakítva az aktuális teljesítményhez.
A fejlesztős gyerekek számára mást és máshogyan kell tanítani.

Csoportok száma: **114** a felső tagozaton magyar – 6 (a 6. évfolyamon nincs!), matematika – 6)
ebből:
- napközis csoport - **4**
- szakkör **- 8**
- rehabilitációs csoport (SNI) - **5**
- fejlesztő (BTMN)- **13**
- etika/hit-és erkölcstan – Etika – **8**, Hit-és erkölcstan **24**
- nívó csoport – **42** (német nemzetiségi nyelvoktató 10, általános tantervű 14, Angol – 6, a felső tagozaton magyar – 6 (a 6. évfolyamon nincs!), matematika – 6)

Alapfokú művészeti iskolába 33 diák jár. 3 fő tanár
Zongora, fúvós szakirányon. Óraadó zongora tanár 1fő

Pedagógusok száma: 29 fő, óraadó 1 fő
Áttanítók: a hőgyészi iskolából 1 fő, a gimnáziumból 4fő, zeneiskolában tanítók 3 fő, tőlünk a gimnáziumba 1fő, a kollégiumba 2 fő
1 fő logopédus (Tamási Pedagógiai Szakszolgálat)
1 fő pedagógiai asszisztens
3 fő gyógypedagógus
3 fő hitoktató

Az intézmény egyik fő célkitűzése, hogy minden tanuló olyan oktatásban, nevelésben részesüljön, melyben egyenlő eséllyel indul felnőtt élete felé. Mindent megtesznek a pedagógusok a korszerű tudás, a gyakorlatban is alkalmazható ismeretek elsajátítása, a sokoldalú személyiség fejlesztése és a helyes pályaválasztásra való előkészítés megvalósítása érdekében. Meggyőződésük, hogy a jövő kulcsa a biztos tudás, amit minden gyerek megszerezhet és lehetőség szerint a tanulókat a képességeik maximumáig kell eljuttatni, szem előtt tartva a hátrányok leküzdését és a tehetséggondozást egyaránt.
Kiemelt figyelmet fordít az iskola a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekekre/tanulókra. Ezekkel a gyermekekkel kapcsolatban fontos célkitűzés, hogy alapképességeik fejlesztése mellett megkapják esélyeik növelése érdekében a képességeikhez, személyiségükhöz leginkább igazodó képzést.

Högyészi Hegyhát Általános Iskola és Gimnázium Tolnai Lajos Gimnáziumi és Kollégiumi Tagintézménye

A gimnázium tanulói létszáma ebben a tanévben 146, közülük 32 gyönki lakos. Hátrányos helyzetű 7 tanuló, közülük 1 fő gyönki, tanulmányi eredménye jó. Sajátos nevelési igényű, illetve tanulásban, beilleszkedésben nehézségekkel küzdő 38 fő, közülük jelenleg csupán 1 fő gyönki. A gimnázium szerepe a város életében azonban sokkal nagyobb, mint amit a fenti adatok esetleg sejtetni engednek: sokan itt találnak maguknak párt, itt telepednek le felnőttként, itt vagy a környéken találnak maguknak munkahelyet, emelik a település iskolázottsági, műveltségi színjét.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

b) a köznevelséhez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs

Az intézmények alapvetően nem folytatnak szegregáló oktatásszervezési gyakorlatot, a csoportokban, osztályokban kiegyenlített arányban vannak HH, HHH, illetve SNI tanulók. Az együttnevelésre javasolt SNI gyermekek több gyermekkel történő együttnevelésének, oktatásának feltételei adottak, mivel integrált nevelési, oktatási gyakorlat folyik az intézményben. Az integrációra való törekvés igaz az általános iskola két speciális csoportjára is.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

4.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A célcsoport helyzetelemzése során beazonosított probléma: a halmozottan hátrányos gyermekek számának pontos meghatározásához a szülői nyilatkozattétel ösztönzése, a hivatal és az intézmények hatékony együttműködésével.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
<u>beazonosított problémák</u>	**<u>fejlesztési lehetőségek</u>**
A köznevelési rendszer átalakításával az Önkormányzat fenntartói státuszból működtetői státuszba került.	2013. január 1. napjától a köznevelési rendszer átalakításából adódóan újra kell gondolni azokat a feladatokat, programokat, támogatási rendszert, amelyet az Önkormányzat, mint fenntartó biztosított.
Családok nehéz anyagi helyzete, szétesése, gyermekek életkörülményeinek romlása.	Szakemberek továbbképzése, szülők intenzívebb bevonása.
Alacsony gyermeklétszám az intézményekben, mely a szolgáltatás megszűnéséhez, korlátozott működéséhez vezethet.	Gyermekvállalási kedv, letelepedés ösztönzése anyagi és erkölcsi szempontból.
Szocializációs problémák a gyermekek körében.	Közösségszervező rendezvények, több program a gyerekeknek.
Problémát jelent az egységes fogalomrendszer hiánya: a gyermekvédelem, az egészségügy a „veszélyeztetett gyermek" fogalmat használja, amelynek a megítélése számos szubjektív elemet takar .	Rendszeres szakmai találkozók szervezése.
A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család szétéséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.
A kisgyermekes szülők munka világába való visszatérésének segítése	Bölcsődei szolgáltatások bővítése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12.§-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Európai Unióban a nők munkaerő-piaci hátrányainak felszámolása, a különféle egyéb egyenlőtlenségek csökkentése nem lehetséges a munkaerő-piaci hátrányok csökkentése nélkül. A Lisszaboni Stratégia foglalkoztatási iránymutatásainak célja, hogy az EU27 tagállamának átlagában biztosítja a 15-64 éves népesség 70%-os foglalkoztatási rátájának elérését, a nők esetében pedig a 60%-ot. A foglalkoztatottság, a foglalkoztatási ráta növelése és minden munkaképes állampolgár aktív jelenléte a munkaerőpiacon Magyarországnak az Európai Uniótól függetlenül is elemi érdeke.

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve. Ugyanakkor a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását nem írja előjogszabály.

A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

1. a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
2. a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
3. a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A településen található nőket is foglalkoztató munkahelyek jellemzően a közszféra és a szolgáltatási szektor. A foglalkozatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség főbb demográfiai adatai nem állnak teljes körűen rendelkezésre.

A nők anyagi kiszolgáltatottságát fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt. A település nem rendelkezik adatokkal a ledogozott munkaidő tekintetében.

A kormányzat családpolitikai intézkedéseinek köszönhetően javult a gyermekvállalási kedv, azonban ezzel párhuzamosan szükséges lenne a bölcsődei férőhelyek bővítésére.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A gyermeküket egyedül nevelő nők gazdaságilag ki vannak szolgáltatva. A település nem rendelkezik felméréssel a gyermekeiket egyedül nevelő nők szükségleleteit illetően.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az önkormányzat célkitűzése, hogy a két nem egyenlő lehetőségekkel rendelkezzen a társadalmi és a magánéletben, a munkavállalás területén, a képzésben való részvételben, az előmenetelben, a politikai döntéshozatalban, a gyermeknevelésben, valamint a szolgáltatásokhoz való hozzáférésben.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők és férfiak foglalkozási szegregációja, és az ún. „üvegplafon" (a behatárolt előmeneteli lehetőség) az egyenlőtlen bérezést és általában a javakhoz, kompetenciákhoz és lehetőségekhez való egyenlőtlen hozzáférést eredményezi. A nők jellegzetesen az alacsony fizetésű munkakörökbe szorulnak. A település nem rendelkezik információkkal a férfiak és nők bérezését illetően. A várandós és kisgyermekes anyák visszatérése biztosított és támogatott az önkormányzati munkahelyeken. Munkaerőpiaci helyzetükről azonban nem készült felmérés.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Az utóbbi években országos szinten is megfigyelhető folyamat megy végbe a nők gyermekvállalást követő újbóli elhelyezkedése tekintetében. Eszerint a gazdasági recesszió kezdete óta a családok egyre nehezebb anyag helyzetben vannak, számos esetben különböző hitelek törlesztésére kötelezettek, mely megnehezíti a családfenntartás körülményeit. Fenti okokból egyre több fiatal anyuka kényszerül arra, hogy gyermeke születését követően minél hamarabb visszatérjen a munkaerő-piacra, így kiegészítve a család szűkös jövedelmét. Annak érdekében, hogy a fiatal édesanyák munkát tudjanak vállalni, szükséges gyermekük napközbeni ellátásának biztosítása. Sok család számára segítséget nyújthatnak nagyszülők, rokonok, akik a kisgyermeknek gondját viselik munkaidőben, de számos esetben a kisgyermekes családoknak erre nincs lehetőségük közelben lakó rokonok és egyéb lehetőségek híján. Az ő esetükben csakis a mini bölcsöde igénybevétele jelentheti a megoldást. Az óvodai férőhelyek száma megfelelő, férőhelyhiány miatt még óvodás korú gyermeket nem utasítottak el a helyi óvodában. Az általános iskolában reggel 7-től várják a diákokat és a napközis ellátást igénybe vevő szülők délután fél 5-ig biztonságban tudhatják gyerekeiket.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A fogamzásszabályozás és szexualitás gyakran még a mai családokban is tabu témának számít. Ezért kiemelten fontos szerepet kapnak a közoktatási intézmények a gyerekek felvilágosításában. A gyerekek szexuális felvilágosítását célzó programok, tanórák már az általános iskolában megkezdődnek, majd a középiskolákban folytatódnak; osztályfőnöki, biológia óra keretében előadást tartanak a védőnők. A gyerekágyas gondozás során a

szülés után mindenki megkapja a kellő tanácsadást, hogy milyen fogamzásgátlást használjon.
A Védőnői szolgálat további célja az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzése, segítésére irányuló megelőző /preventív/ tevékenység, valamint a betegségek kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.
A védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, ill. 0-6 éves korú gyermek él, valamint az általános iskolában és a középfokú nappali tagozaton oktatási intézményekben tanuló gyermekek fiatalok.
Védőnői feladatok: nővédelem, várandós anyák gondozása, gyermekágyas anyák gondozása,
0-6 éves gyermekek szűrése, gondozása, iskolás korosztály szűrő vizsgálatainak elvégzése, orvosi vizsgálatainak és a kötelező oltások megszervezése, egészségnevelés.
Tevékenysége során a védőnő próbál középutat találni és mutatni a családok számára az egészséges életmód és az egészség megőrzése érdekében. A családok anyagi helyzete az utóbbi években romlott, így egyre több a hátrányos helyzetű családban felnövekvő gyermek. Ez részben köszönhető a növekvő munkanélküliségnek, a migrációnak és az alacsony iskolázottságnak. Ezen családok többsége a rossz szociális helyzetből adódó problémák megoldását is a védőnőktől várja.
Gyönk és a hozzá tartozó 6 társtelepülésen feladatot ellátó 2 védőnő napi kapcsolatban áll a családsegítő illetve gyermekjóléti szolgálat munkatársaival, de a jelzések a szolgálatok részéről a védőnők felé estenként hiányoznak.
A családlátogatások száma az elmúlt évben 2025**,** ami egy védőnőre számítva havonta 85 körül van. Ennek számát a gondozottak létszáma, illetve a fokozott gondozást igénylők száma nagymértékben befolyásolja. Babaváró támogatás bevezetése.

A nők foglalkoztatását gátló legfőbb akadálya a gyermeknevelés. A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik. A település nem rendelkezik adatokkal a nők családon belüli túlterheltségéről.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.
Mind a nyugati, mind a magyar adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszeresen testileg bántalmazta őt. Ezt az adatot tovább súlyosbítja, hogy a testi erőszak csak a jéghegy csúcsa. A folyamatos lelki erőszakban élő nők száma ennél jóval magasabb.
Célzottan a nők elleni erőszak, családon belüli erőszak áldozataival foglalkozó ellátás a városban nem folyik. A település nem jelezte, hogy a fiatal lányok védelme érdekében külön erőfeszítéseket kell tenni.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 94. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat, fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése.

Településünkön nem működik anyaotthon, sem átmeneti családi otthon, így a helyi családokat érő rendkívüli krízishelyzetben a Gyermekjóléti – és Családsegítő Szolgálat közreműködésével kerülhet sor környékbeli településen anyaotthonban, átmeneti családi otthonban történő elhelyezésre.

50 km-es körzetben egy anyaotthon található, Szekszárd Megyei Jogú Város tulajdonában, amit szükség esetén igénybe vehetnek a krízishelyzetbe került anyák. A községből az elmúlt öt évben nem vette igénybe senki ezt a segítséget.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A városi önkormányzati képviselőtestületben a polgármester és a 6 képviselő között mindösszesen egy nő foglal helyet. Az önkormányzati hivatal és a közoktatási intézmények is többségében női alkalmazottakat foglalkoztatnak. Nőknek a helyi közéletben elfoglalt szerepe kielégítőnek mondható, hiszen az oktatás, szociális és közigazgatás vezetői szintjein szép számmal képviseltetik magukat (Óvoda vezetője, védőnők, gyerekorvos, Német Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, Német Nemzetiségi Egyesület elnöke, Szociális Intézmény vezetője, Művelődési Ház programszervezője). A civil szervezetekben vezető szerepet vállalt nők száma szintén bíztató.
Országos jelenség, hogy a pedagógusok eloszlása a szakterületek, ill. vezetői szintek között merev nemi sztereotípiákat követ. Ugyanígy a gyerekek, diákok részvétele egyes szakkörökön, különórákon, tanulmányi versenyeken, továbbtanulást előkészítő tanfolyamokon, felvételi jelentkezésekkor merev nemi sztereotípiákat követ. Nincs kimutatás, elemzés az intézményekben az egyes foglalkozásokon, versenyeken való részvevők, valamint a felvételi jelentkezések nemek szerinti eloszlásáról.
Egyéb munkahelyről nem szolgáltatott adatot a települési önkormányzat

A nők aránya a helyi közéletben az átlag közeli, lehetne javítani rajta. A településen élő nők részt vesznek a képviselő-testület munkájában, jelentős szerepet vállalnak a civil szervezetek (pl. Német Nemzetiségi Egyesület, Nyugdíjas Klub stb.) tevékenységében. Állandó szervezői és résztvevői az iskolai pedagógusok vezetésével a helyi kulturális rendezvényeknek, közös ünnepeknek.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Településünk tekintetében is jelen vannak az országos szinten tapasztalható, nőket fokozottan érintő társadalmi problémák. Ezek közül kiemelendő a gyermeküket egyedül nevelő nők megélhetési nehézségei, a nők munka erőpiaci helyzetének problémái, különös tekintettel a kisgyermekes anyák újbóli elhelyezkedésére. Sok esetben az egyedülálló édesanyák nem, vagy csak nehézségek árán tudnak munkához jutni, míg más esetekben a családban élő anyáknak nincs lehetősége karrierépítésre, mivel a régi típusú családmodell szerint főállású anyaként gyermekei nevelése és a háztartás vezetése tölti ki minden idejét.

Bár helyi szinten nem állnak rendelkezésre adatok arra vonatkozóan, hogy a fentiekben felsorolt problémák mennyire érintik a településünkön élő nőket, de tapasztalatunk és intézményeink beszámolói alapján megállapítható, hogy mind több nő kényszerül gyermeke születése után rövid időn belül visszatérni a munkaerőpiacra, a család nehéz anyagi helyzete miatt.

A munkavállalás nehézségei mellett egyéb problémákkal is szembe kell nézniük a kisgyermekes édesanyáknak. Sok esetben a gyermek születésével az édesanya kieseik addigi társasági életéből, megváltozott helyzetében elszigeteltnek érezheti magát. Fontosnak tartjuk a szabadidő hasznos eltöltésének biztosítását, lehetőség megteremtését az elszigeteltség megszüntetéséhez. Mind az önkormányzat, mind a helyi civil szervezetek törekszenek arra, hogy minél több olyan, programot illetve rendezvényt tartsanak, melyet kisgyermekes családok is látogatni tudnak. Évről évre bővítjük városi rendezvényeink körét, melyek szinte kivétel nélkül gyermekközpontú programokat sorakoztatnak fel.

A nők munkaerő piaci helyzete a versenyszférában férfiakéhoz képest hátrányosabb, bérezésük a piaci szférában általában elmarad az ugyanazon munkát ellátó férfiak keresetétől. A Gyönkön meghatározó közszférában a rögzített előmenetel miatt ez az állítás már nem teljesen állja meg a helyét, sőt a pótlékok miatt a HESZ dolgozói sok esetben többet keresnek, mint a versenyszférában dolgozó férfiak.

A hagyományos családmodell alapján a nőktől egyszerre több területen várnak el nagyobb teljesítményt (háztartás vezetése, gyermeknevelés, munkahely). A társadalmi elismertségért többet kell teljesíteniük.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
<u>beazonosított problémák</u>	**<u>fejlesztési lehetőségek</u>**
nemekre vonatkozóan nem áll rendelkezésre adatbázis	adatbázis elkészítése
munkanélküliség magasabb a nők körében	növelni a nők munkaerőpiaci esélyegyenlőségét – családbarát munkahelyi megoldások elterjesztése, részmunkaidős foglalkoztatás elterjesztése, rugalmas munkaidő, távmunka stb.)
családon belüli erőszak	szükség esetén nők elleni erőszak áldozataival foglalkozó ellátás megszervezése, felvilágosító programok szervezése
A GYES, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát, de a gyermekek felügyeletének hiányában sok esetben nem megoldható.	Keresni a gyermekek napközbeni ellátását biztosító lehetőségeket, bővíteni kell a bölcsődei férőhelyek számát.
A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az esélyegyenlőségi szempontok fejlesztését az európai közösségi politikában elsődlegesen gazdasági és foglalkoztatáspolitikai szempontok vezérelték, ám fokozatosan teret nyert az a felismerés, hogy az esélyegyenlőség elvének e téren történő biztosítása önmagában nem képes a már meglevő egyéb társadalmi egyenlőtlenségeket felszámolni. Azok viszont negatívan befolyásolják az országok gazdasági teljesítményét és versenyképességét. Az emberi jogi kérdések térnyerésével párhuzamosan az esélyegyenlőségi szempontok fokozatosan középpontba kerültek, velük együtt az életkor alapú diszkrimináció is. Az Európai Unió a tagországok számára fontos esélyegyenlőségi ajánlásokat fogalmaz meg a szakpolitikai stratégiák fejlesztésének érdekében. Az európai jogalkotásban az idősebb személyek csak 1987-ben, illetve 1989-ben szerepeltek először úgy, mint a közösségi cselekvés kedvezményezettjei.
Az ageizmus az életkor alapú diszkriminációt jelöli. E fogalmat Európában és a világban is főként az idősekkel szembeni diszkriminációval összefüggésben használjuk. Az ageizmus, akárcsak a más típusú megkülönböztetések, megvalósulhat direkt vagy indirekt módon, és következményei is hasonlóak az egyéb típusú diszkriminációnál tapasztaltakhoz. Az idevágó tudományos elméletek szerint, a korszerinti diszkriminációt elkövetők az idősödésről alkotott negatív nézeteket teszik magukévá, és ennek a negatív képnek megfelelően kezdenek el viselkedni. Habár a társadalom egy jelentős csoportját érinti ez a fajta diszkrimináció, mégis alig van jelen a köztudatban.
Az időseket az élet számos területén éri hátrányos megkülönböztetés Magyarországon.

A községben a 60 év felettiek aránya az összlakosság közel 30,7 %-a. Az idősek nyugdíj-összegeiről nincs információnk. Az, hogy az idősek hogyan élik meg az évek múlását, az esetleges egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősekkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól. A család fiatalabb tagjai gyakran kevés időt szánnak a velük való törődésre, gyakran távol élnek idősebb családtagjaiktól, illetve a megélhetési gondok miatt több mint 8 órát dolgoznak. A fentiek miatt megnőtt a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény.
A településen működő házi segítségnyújtás, idősek klubja, étkeztetés, jelzőrendszer és szakosított ellátás segít az idősek problémáinak megoldásában.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	**Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma** (TS 5201)	**Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma** (TS 5301)	**Összes nyugdíjas**
2014	291	442	733
2015	274	427	701
2016	269	432	701
2017	266	419	685
2018	271	418	689
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Önkormányzatunk az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatására vonatkozóan adatokkal nem rendelkezik, az azonban a tapasztalatok alapján elmondható, hogy azok, akiknek az egészségi állapota ez lehetővé teszi, szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre azonban jelenleg a munkaerő piacon nagyon csekély az esély, kivéve ha speciális ismeretekkel, gyakorlati tapasztalatokkal rendelkeznek. Ellene hat ennek a lehetőségnek az is, hogy a jogszabály korlátozza részben kizárja (pl. közszférában) a nyugdíj melletti foglalkoztatást, részben korlátozza a megszerezhető jövedelem nagyságát illetve a nyugdíj szünetelésének jogkövetkezményét fűzi.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglakoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Nehezíti a foglalkoztatás lehetőségét az is, hogy a mai idős korosztályra még nem volt jellemző az élethosszig tartó tanulás, többségében a fiatal felnőttkorban megszerzett ismereteiket hasznosították, szinte egész életükben egy munkahelyen dolgozva. Ezek az ismeretek azonban sok esetben már a mai kor követelményeinek nem felelnek meg.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Különösen nehéz helyzetben azok az idősebb korosztályhoz tartozók vannak, akik még nem jogosultak nyugdíjra vagy más nyugdíjszerű ellátásra, de megromlik az egészségi állapotuk, megváltozik a munkakörük vagy akiket érint az átszervezés, hiszen aki ebben a korban munkanélkülivé válik, annak az elhelyezkedési esélye nagyon kicsi, illetve sokkal kiszolgáltatottabb a munkaerőpiacon.

Statisztikai adatokkal – az idősek hátrányos megkülönböztetését a foglalkoztatás területén – nem tudjuk alátámasztani, de valószínűleg településünkön is előfordul az a rossz országos gyakorlat, hogy nem aknázzák ki az idősebb munkaerő tudásátadással kapcsolatos hasznosságát, illetve a munkaadók keveset tesznek az idősödő munkavállalóik képzettségi szintjének és egészségügyi állapotának javítása érdekében.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik. A szolgáltatások köre rendkívül színes képet mutat. Az önkormányzat biztosítja az idősek számára a szociális alapszolgáltatásokat (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, időskorúak nappali ellátása) Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező feladatának és emellett önként vállalt intézkedéseket is biztosít.
Jellemző a szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, az egyes ellátások személyre szabottak és egyéni szükséglet felmérésen alapulnak. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja.
Alapvető célunk az aktív életvitel biztosítása, hiszen az aktivitással kivédhető a feleslegessé válás érzése.

a) az idősek szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az elöregedés jelensége a közszolgáltatásokban strukturális változás igényét indította el.

Relevánsan nő az igény a szociális alapszolgáltatások tekintetében:

- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Idősek nappali ellátása
- családsegítés

Szakosított ellátások:
- Időskorúak ápoló-gondozó otthoni ellátása:

A szociális alapszolgáltatások ellátását, a Magyarországi Evangélikus Egyház által fenntartott Hegyhát Evangélikus Szeretetszolgálat biztosítja.

Étkeztetés
Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen:

- koruk,
- egészségi állapotuk,
- fogyatékosságuk, pszichiátriai betegségük,
- szenvedélybetegségük, vagy
- hajléktalanságuk miatt

Házi segítségnyújtás
A lakossági igényeknek, szükségleteknek megfelelően személyre szabott, differenciált szakmai munkával ellátja a településen az alapszolgáltatási feladatokat. A mindennapi munka középpontjában a gondozásra, ápolásra szoruló emberek fizikai szükségleteinek ellátása, a lelki egészség biztosítása, ezzel a boldog békés öregkor megteremtése áll.
A házi gondozók a szolgáltatást igénylők lakásán, lakókörnyezetében nyújtanak szükség szerinti segítséget, ezzel elősegítve, hogy a rászorulók önálló életvitelük, minél hosszabb ideig fenntartható legyen. A gondozók napi feladataikat minden időjárási körülmény között elvégzik, fontos megemlíteni az ő áldozatkészségüket, empátiájukat az idősek iránti szeretetüket, elkötelezettségüket.

Ennek során a gondozó segítséget nyújt az ellátást igénybevevőnek:

- Az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzésével,
- Az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénés
- körülményeinek megtartásában való közreműködéssel,
- A veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való
- segítségnyújtásban,
- Kapcsolatok fenntartásában, kialakításában.
-

A házi gondozás fontos szakmai feladata a prevenció illetve a rehabilitáció. Prevenció abban az értelemben, hogy megelőzzük a veszélyhelyzeteket, minél később kerüljön az idős bentlakásos intézménybe, vagy egészségügyi intézménybe. A házi segítségnyújtás keretében már biztonságosan és elvárható színvonalon nem ellátható időskorúak esetén gondoskodni kell a mielőbbi bentlakásos intézménybe való bekerülésről, abban az esetben, ha az idős ember ezt kéri.
A házi segítségnyújtás működési engedélye a Gyönk városban 28 fő ellátását engedélyezi.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás célja a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló időkorú, valamint fogyatékos személyek részére nyújtott ellátás. Segítségével fenntarthatók a biztonságos életvitel feltételei, krízishelyzetben lehetőséget nyújt az ellátást igénybevevő személynél történő gyors megjelenésre és segítségnyújtásra.

A riasztás diszpécser központon keresztül működik és a gondozó feladata a gyors és szakszerű segítségnyújtás biztosítása az igénybevevők számára.

Idősek nappali ellátása

Az idősek nappali ellátás alapvető célja, a szolgáltatást igénybevevők számára a nappali ellátás elérhetősége biztosítva legyen. Módot adva ezzel a közösségi együttlétre, a pihenésre, a közösségi programokon való részvételre, étkezésre és alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Az ellátás elsősorban a tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyekre terjed ki.

A nappali ellátás hozzáférhetőségének - valamennyi a szolgáltatásra jogszabályilag jogosult számára - biztosítása lényeges eleme az egyes szociális szolgáltatási formák egymásra épült, koordinált működésének.

A napközben igénybe vehető szociális szolgáltatások is növelik a rászorulók biztonságát, és hozzájárulnak ahhoz, hogy minél hosszabb ideig az idős ember saját otthonában élhessen. Az ellátás keretében az igénybevevők részére szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelőnapi életritmust biztosító szolgáltatáshoz jutnak.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	**Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő)** (TS 5701)
2014	5,00
2015	4,67
2016	4,50
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Természetesen településünkön - mint mindenhol máshol – igényelhető a kifejezetten időskorúak számára biztosított pénzbeli ellátás, az időskorúak járadéka (jövedelemmel nem rendelkező nyugdíjas korúak megélhetését biztosító támogatás). A város lakosságához viszonyítva igen csekély ezen ellátásban részesülők száma, azonban elképzelhető ennek növekedése, mivel egyre többen nem tudják majd igazolni a ledolgozott éveiket, mely elengedhetetlen a nyugdíj megállapításához.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz a Hegyhát Evangélikus Szeretetszolgálat biztosítja az állampolgárok számára az egyenlő esélyű hozzáférést, amely Tolna megye legnagyobb alap- és szakellátást nyújtó intézménye.

Gyönk központjában helyezkedik el, 15 hektáros területen, zöldövezetben, tömegközlekedéssel jól megközelíthető.

A gondozási részlegek és az intézmény kiszolgáló egységei (konyha, mosoda, iroda, karbantartás- és parkgondozás) külön épületekben vannak elhelyezve.

Az *idősek átlagos gondozást, ápolást* nyújtó részlegében elsősorban azoknak a nyugdíjkorhatárt – indokolt esetben 18. életévét – betöltött személyeknek az ápolása- gondozása történik, akik egészségi állapotuk miatt rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényelnek, de önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, és az alapellátás keretében ellátásuk nem biztosítható.
Az ellátás keretében a gondozottak fizikai (lakhatás, étkeztetés, ruházattal való ellátás, ruházat tisztítása, személyi higiénia biztosítása), egészségügyi (háziorvosi ellátás, szakellátáshoz való hozzájutás, gyógyszer, ápolási feladatok ellátása), mentálhigiénés (egyéni és csoportos pszichés gondozás) ellátása, foglalkoztatása, a szabadidő hasznos eltöltése biztosított.
A lakók rehabilitációját gyógytornász segíti. Ehhez fizioterápiás helyiség és jól felszerelt tornaszoba áll rendelkezésre.
A lakókörnyezetet otthonosan került kialakításra, minden gondozási részlegen társalgó, étkező ad lehetőséget a közös együttlétre, csoportos rendezvényekre.
A családi kapcsolatok ápolására a látogatók fogadására külön helyiség biztosított, valamint a lakószobákban a betegágyaknál vezetékes telefon található, melyen az ellátottak közvetlenül hívhatók.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Közintézményeink igyekeznek megfelelni az öregedő társadalom generálta új igényeknek az idősek közösségi információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés területén.
Az aktív közösségi élet minden idős ember számára fontos, hiszen ebben a korban már nemcsak különböző szervi megbetegedések jelentkeznek (daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák) hanem a pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket, amelyek egy része e közösségi tevékenységeken keresztül megelőzhető, vagy legalábbis csökkenthető.

c) idősek informatikai jártassága

A kirekesztettség-érzés csökkentésének másik fontos eszköze lehet a technológiai készségek elsajátíttatása. Magyarországon az idősebb korosztály mindössze 16 %- a rendelkezik számítógépes ismeretekkel, pedig az elektronikus kommunikáció, az internetezés és elektronikus levelezés alapjainak megismerése révén mód nyílhat számukra is az új típusú ismeretszerzésre, kapcsolattartásra, művelődésre.
Helyi felmérésünk alapján településünkön kb. 20 %-ra tehető ez az arány, amelynek javítása mindenképpen indokolt és szükséges. Erre jó megoldást jelenthet – a 40 órás kötelező önkéntes közösségi munka keretében – középiskolás diákok bevonása.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Fontos lenne bővíteni az időseknek szóló programokat. A település közösségi programjainak szervezésénél prioritást kell kapnia a generációk közötti összetartozás elősegítését. Az idősek elmagányosodásának izolálódásának megelőzésében kulcsfontosságú lehet ezek programok megvalósítása.

6.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	**fejlesztési lehetőségek**
Magas az egyedül élők aránya.	Az egyedül élőket biztosítani szükséges arról, hogy a falu közössége figyelemben részesíti őket és fontosak a közösség számára.
Egészségügyi problémák fokozott megjelenése.	Egészséges életmód népszerűsítése, szűrővizsgálatok szervezése.
Gyakran válnak áldozattá.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
Munkanélküliek számának növekedése az 55 év felettiek körében	Átképzési lehetőségek felkutatása
Idősek elszigetelődése, elmagányosodása, társadalmi kapcsolataik szűkülése, életminőségük romlása	izoláció megelőzése, nyílt rendezvényeken minél több időssel megismertetni a település adta lehetőségeket, nappali ellátás helyben történő biztosítása, szívességszolgálat megszervezése
Időskorúak informatikai jártasságának hiánya	Informatikai alapismereteket nyújtó tanfolyamok indítása középiskolás diákok bevonásával
Az idősek gyakran áldozattá válnak, nem tudják megvédeni magukat.	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás bővítése, előadások, programok szervezése tájékoztatásuk érdekében

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A **fogyatékosság** annak a maradandó állapotnak vagy sajátosságnak a megnevezése, amikor egy személy érzékszervi, mozgásszervi, értelmi vagy kommunikációs képességei számottevően elmaradnak az emberek átlagától és ez a társadalmi életben való részvételét jelentősen akadályozza vagy lehetetlenné teszi. Lehet veleszületett, vagy okozhatja baleset, betegség, vagy az öregedés.

Több különböző összefoglaló néven emlegetik a fogyatékos állapotokat. Nevezik fogyatéknak, sérültségnek, akadályozottságnak, segítséggel élésnek is. Mivel nincs rá olyan szó, amit minden magyar elfogad, ezért nincs közmegegyezés arról, hogy melyiket kell használni; ami az egyik embernek tetszik, attól egy másik borzad, nevetségesnek vagy sértőnek találja. Egy testi vagy érzékszervi fogyatékos személy élhet teljes lelki és szociális jólétben, sőt a kieső képesség megfelelő kompenzálása (megmaradó képességek kihasználása, segédeszközökkel való ellátottság) esetén a testi jólét állapotában is. Egy testileg ép ember ugyanakkor szenvedhet súlyos lelki, szociális problémáktól. A fogyatékosság egy élettapasztalat, amit bárki átélhet, amikor károsodott, vagy hiányos képességei korlátozzák tevékenységében, társadalmi életben való részvételében - az adott helyen és időben adott környezeti és társas feltételek között. Fejlesztési lehetőségük, munkavégzési képességük egyénfüggő, az egyes ember pontos állapotán, képességein múlik. Sokat segíthetnek a különböző eszközök, mit például a számítógép. A fogyatékosok nehezen találnak munkát, ezért legtöbbjük segélyből, rokkantnyugdíjból kénytelen élni. Ezért a fogyatékosság rendszerint szegénységhez, vagy nyomorhoz vezet. Sokuk intézetbe kényszerül, amely intézetek nem készültek fel az összes típusra és állapotra, és nem szerveződnek eszerint. A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. A fogyatékos emberek hátrányainak enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében alkotta az Országgyűlés a 1998. évi XXXVI. Törvényt a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról. A törvény egyértelműen kimondja, hogy az államnak, a társadalom szervezeteinek és tagjainak oly módon kell tevékenységüket végezni, hogy az ne okozhasson olyan károsodást, amely fogyatékosság kialakulásához vezet, illetve olyan körülményeket kell létrehozni, amelyben a fogyatékos emberek képesek lesznek teljesebb életre és a fogyatékosságukból fakadó terheik csökkenthetőek. A fogyatékos személyekkel kapcsolatos magatartás, tevékenység során úgy kell eljárni, hogy az a fogyatékos állapot rosszabbodását megelőzze, illetőleg annak következményeit enyhítse. Figyelemmel kell lenni arra, hogy a fogyatékos személyek a bárki által igénybe vehető lehetőségekkel csak különleges megoldások alkalmazása esetén élhetnek. A fogyatékos személyek a társadalom és a helyi közösség egyenrangú tagjai,

ezért meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben való részvételt. A fogyatékos személyek az őket mindenki mással egyenlően megillető jogaikkal, állapotukból fakadóan kevéssé tudnak élni, ezért indokolt, hogy minden lehetséges módon előnyben részesüljenek.

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan pontos, értékelhető statisztikai adatok nem állnak rendelkezésre, melynek alapján átfogó képet kaphatnánk a fogyatékkal élők szociális, egészségügyi, lakhatási és foglalkoztatási helyzetéről.

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. Kivételt képeznek ez alól a tanköteles korú fogyatékkal élő gyermekek, hiszen a sajátos nevelési igényű gyermekekről pontos adataink vannak, ők integrált oktatásban vesznek részt. A szociális ellátások igénybevevői között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban csak a közlekedési támogatásban részesülőkről rendelkezünk
A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék, segély. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A közfoglalkoztatásban nincsenek fogyatékkal élők foglalkoztatva.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A fenti kör közfoglalkoztatására nem az erre irányuló foglalkoztató szándék nemleges volta miatt nem kerül sor, hanem azért, mert ők olyan kivétel nélkül olyan ellátásban részesülnek, amely nem teszi lehetővé közfoglalkoztatásukat.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Gyönk városában csak részben biztosítottak az önálló életvitelt elősegítő intézmények, szolgáltatások. A fogyatékkal élők számára a művelődési házban, templomokban és a közterületeken csak nehezen megoldható különböző szolgáltatásokhoz való hozzájutás és az önálló életvitel megteremtése. Az egyik gátló tényező, hogy kevesen tudnak azokról az ellátásokról, szolgáltatásokról, amelyek megkönnyítenék a hátrányok leküzdését. A meglévő igénybe vehető szolgáltatások pedig nem igazodnak a speciális szükségleteikhez, így sokan ezeket elkerülnék, és más módon igyekeznek megoldani problémájukat. Életfeltételeiket nagymértékben javítaná, hogyha teljes mértékben a szükségleteikhez igazodnának a településen igénybe vehető szolgáltatások. Betegszállítás, közlekedési lehetőségek, tájékoztatás, és tájékozódás helyzetükről.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékos személyek az önkormányzatnál megfelelő információhoz jutnak a jogszabály szerint járó pénzbeli és természetbeni ellátásokról. Alapellátásként amennyiben ennek szükségét érzik biztosítható

- szociális alapszolgáltatás,
- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés

Fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon a településen nincs. A közintézményekbe történő bejutást – a Művelődési Ház és Könyvtár, gyógyszertár és templomok kivételével - számukra az önkormányzat biztosítja.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az akadálymentesítés Magyarországon a fogyatékos-ügyi törvényalkotás egyik célterületeként jelent meg, fő kedvezményezeti csoportját a fogyatékos személyek alkotják. Akadálymentesítés révén lehetővé válik a közszolgáltatások, tágabban az épített környezet mindenki számára kényelmes és biztonságos elérése, használata, és érdemben is segítséget jelent a fogyatékos emberek önálló tájékozódásában, ügyintézésében.

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférést helyben az önkormányzat tulajdonában álló épületek biztosítják, amelyek fizikai akadálymentesítése megtörtént, a kommunikációs

akadálymentesítés csak részleges még nem történt meg. Nem akadálymentes a Művelődési Ház. A közösségi élet gyakorlásának színtere még a fentieken kívül a templom, amely szintén nem akadálymentes.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Városunkban a közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos, mert - anyagi források hiányában - megoldhatatlan lett volna egyszerre valamennyi intézmény teljes akadálymentesítése. A teljekörű akadálymentesítés a jövő feladata, amely csak ütemezetten és pályázati források igénybevételével valósulhat meg.

Új beruházás, felújítás a hatályos jogszabályoknak megfelelően csak akadálymentesített környezet biztosításával történik. Alapelv, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános elvárásként jelenik meg az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A település közterületei nem akadálymentesítettek, az intézmények között már változatos a kép: a Gyönki Városház, a Hegyhát Evangélikus Szeretetszolgálat, valamint z idősek nappali ellátásának helyet biztosító épület, az óvoda és az általános iskola és a gyermekorvosi – védőnői épülete akadálymentes. A művelődési ház és könyvtár, a gyermekétkeztetési intézmény főzőkonyhája, a gimnázium és a kollégium nem megfelelően akadálymentes.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A régiek nem akadálymentesek, de a felújításukkor figyelembe vesszük az akadálymentesítési szabályokat. Önkormányzatunk közterületeinek átépítése vagy felújítása során kiemelt figyelmet fordít a fogyatékkal élő emberekre, mindennapi életük megkönnyítésére. Közúton – új fejlesztéseink megvalósítása során - gyalogos átkelőhelyek kialakításánál.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Gyönk településen fogyatékkal élők száma csekélynek mondható, számuk inkább az idős generáció egészségkárosodásából kialakult mozgási nehézségekre korlátozható. Számukra idősek nappali ellátása és házi gondozás, valamint jelzőrendszeres segítségnyújtás keretein belül történik szolgáltatás nyújtás.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Települési támogatások.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	
A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
<u>beazonosított problémák</u>	**<u>fejlesztési lehetőségek</u>**
Az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése.
A fejlesztések ellenére sem teljeskörű az akadálymentesítés	Akadályok folyamatos megszüntetése fizikai és infokommunikációs akadálymentes hozzáférés biztosítása
Adathiány, a településen élő fogyatékosok számáról, helyzetükről, igényeikről	A célcsoport feltérképezése, bevonva ebbe felmérésbe a civil szervezetek mellett a védőnőket, háziorvosokat, hogy képet kapjunk helyzetükről.
A fogyatékos emberek általában kevésbé kvalifikáltak, mint a nem fogyatékosok, magasabb közöttük a szakképzetlenek aránya is.	Képzési, átképzési programok valamint a foglalkoztatásukat biztosító szervezet tevékenységének további támogatása.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Az Országgyűlés 2003-ban elfogadta a 2003. évi L. törvényt, a Nemzeti Civil Alapprogramról. Ezzel elismerte a szervezetek működési feltételeihez források biztosításának szükségességét. A Nemzeti Civil Alapprogram célja a civil társadalom erősítése, a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának segítése.
Gyönkön 14 civil szervezet, 8 egyesület és 6 alapítvány működik, jelentős az összefogás, sok civil tenne valamit a település kulturális, művelődési életében. Számos városi rendezvény szervezésében, lebonyolításában is aktívan kiveszi a részét a civil társadalom, illetve saját programokat, rendezvényeket is szerveznek.

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A település önkormányzata feladatainak ellátása során folyamatosan együttműködik a település civil szervezeteivel. Gyönkön a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak, rendezvényeiken, programjaikon a lakosság szívesen vesz részt. Segítséget nyújtanak az önkormányzat által szervezett rendezvények lebonyolításában is.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az önkormányzat jó kapcsolatokkal rendelkezik a nemzetiségi önkormányzatokkal és a településen működő civil szervezetekkel, ami az önkormányzat anyagi lehetőségeit kiegészítő feladatellátásban, a közös rendezvények megszervezésében teljesedik ki. Az önkormányzat az Mötv. 41.§ (9) bekezdése alapján a civil szervezetek támogatását rendeletben szabályozta (8/2015.(V.11.) önkormányzati rendelet)

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

A Gyönki mikro térséghez tartozó önkormányzatok együttműködése a tanácsi időkre nyúlik vissza. Az önkormányzatok megalakulását követően az együttműködés közoktatási és egészségügyi téren folytatódott, a közös önkormányzati hivatalok létrejöttével, Diósberény kivételével valamennyi volt közös tanácsi településen a Gyönki KÖH biztosítja a helyi közigazgatási feladat-ellátást. Gyönk elsősorban gazdasági megfontolások miatt, 2004-től tagja volt a Tamási székhellyel működő Tamási Városkörnyéki Önkormányzati Társulásának, 2011-2017 között pedig a szociális-gyermekjóléti ellátást, belső ellenőrzést, gyepmesteri feladatokat szervező Dám Önkormányzati Társulásnak. Járási szintű együttműködésben az önkormányzat azóta se vesz részt, az HISZI egyházi fenntartásba való kiszervezése miatt a társulási tagság kiüresedett önkormányzatunk számára.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Az Önkormányzat Együttműködési Megállapodás kötött a helyi Nemzetiségi Önkormányzatokkal: Német és Roma. A megállapodás keretében az önkormányzat egyes tárgyi eszközökkel biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségek számára a városban elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, támogatja a nemzetiségek szellemi, épített- és tárgyi örökségük védelmét.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Településünkön, a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint pályázati úton támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit. Szükség esetén az önkormányzati döntések előkészítésébe bevonjuk a szervezeteket. A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk, partneri viszonyt alakítottunk ki velük.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az önkormányzat a vállalkozásokkal jó kapcsolatot tart, hiszen az önkormányzat számára fontos a vállalkozások szerepvállalása a helyi közéletben. A jó partneri kapcsolatnak köszönhetően együtt hatékonyan tudnak kiállni az esélyegyenlőség megteremtése mellett. A helybéli vállalkozók támogatják a gyermekek részére megrendezett Gyermeknapot, a településünkön megszervezett közösségi programokat valamint segélyakciókat.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

Az esélyegyenlőségi program, a helyzetelemzés elkészítésében valamint az intézkedési terv létrehozásában, valamint annak 2 évenkénti felülvizsgálatában a Közös Önkormányzati Hivatal dolgozói mellett az alábbi intézmények, szervezetek nyújtottak segítséget:

- Egészségügyi intézmények
- Szociális intézmények
- Közművelődési szakemberek
- Közoktatási - köznevelési intézmények

Gyönk Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja mindenki számára elérhető Gyönk Város honlapján. A magánszemélyek illetve a különböző szervezetek a polgármesteri hivatalnál személyesen vagy bármelyik elérhetőségén észrevételt tehetnek a programmal kapcsolatban.

9.1. KONZULTÁCIÓ, MONITORING VISSZACSATOLÁS

A települési esélyegyenlőségi program készítése az önkormányzat tevőleges bevonásával történt, az adattáblák kitöltése alapján létrejött helyzetelemzés alapozta meg a program akciótervét.
Az esélyegyenlőségi tervet a település a helyben szokásos módon közzéteszi, az esetleges hozzászólásokat a jegyző összegyűjti, majd az esetleges módosítási javaslatokat a képviselő testület elé terjesztik. A képviselő testület dönt a módosítások bevezetéséről.
Az esélyegyenlőségi program öt évre készül. Időarányos megvalósítását, illetve a helyzetelemzésben feltártak esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, és a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni.

9.2. KÖTELEZETTSÉGEK ÉS FELELŐSSÉGI KÖRÖK

Gyönk Város Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve végrehajtásáért felelős személy a település polgármesteress, akinek felelőssége:

- Annak biztosítása, hogy a település lakói, megismerjék a Települési Esélyegyenlőségi Programot.
- Az önkormányzat és intézményei dolgozói minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget az Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv végrehajtásához.
- Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetben meg kell tenni a szükséges lépéseket.

A program megvalósításáért felelős személy: polgármester, akinek feladata:

- A program megvalósításának koordinálása.
- A program végrehajtásának nyomon követése.
- Az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása.

Az önkormányzati tisztségviselők és a közoktatási intézmények vezetői felelőssége:

- Az egyenlő bánásmódra és az esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírások ismerete.
- A diszkriminációmentes oktatás/nevelés és szolgáltatásszervezés megvalósítása.
- Ismereteik folyamatos bővítése az esélyegyenlőség biztosítása területén.
- A Települési Esélyegyenlőségi Programban foglaltak ismerete, közreműködés annak megvalósításában, az esélyegyenlőség sérülése esetén jelzés a program irányítójának.

9.3. ÉRVÉNYESÜLÉS, MÓDOSÍTÁS

Amennyiben a fentiekben leírt megvalósítás, a kétévenkénti monitoring, az önértékelés során arra derül fény, hogy a vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a város önkormányzata

– elemzi az okokat az érintettek és szükség esetén külső szakértő bevonásával,
– megállapítja a felelősségeket,
– intézkedési tervet javítja.

A fentiekre tekintettel a HEP IT négy részből áll:

1. Tartalmazza mindazokat a részleteket, amelyek a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve végrehajtásához elengedhetetlen információnak tekintendők.
2. Része a 2/2012 EMMI rendeletben megadott táblázat, mint a részletes tartalmakat összefoglaló projekttáblázat. Az első két rész elválaszthatatlan és csak együtt értelmezhető.
3. A megvalósítást segítő részletek szerves részét képezik a HEP IT-nek. Az egyes alfejezetekben rögzítettek biztosítják, hogy strukturálisan és széleskörűen beágyazottak legyenek az esélyegyenlőség érdekében tervezett tevékenységek.
4. A zárófejezet megadja, hogy milyen legitimáció szükséges az elkészült dokumentumhoz.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	alacsony iskolai végzettség	felnőttképzések szervezése
	tartós munkanélküliség	információs szolgálat, hatékony informálás elhelyezkedési, képzési lehetőségekről
Gyermekek	A köznevelési rendszer átalakításával az Önkormányzat fenntartói státuszból működtetői státuszba került.	A köznevelési rendszer átalakításából adódóan újra kell gondolni azokat a feladatokat, programokat, támogatási rendszert, amelyet az Önkormányzat, mint fenntartó biztosított.
	Családok nehéz anyagi helyzete, szétesése, gyermekek életkörülményeinek romlása.	Szakemberek továbbképzése, szülők intenzívebb bevonása.
	Alacsony gyermeklétszám az intézményekben, mely a szolgáltatás megszűnéséhez, korlátozott működéséhez vezethet.	Gyermekvállalási kedv, letelepedés ösztönzése anyagi és erkölcsi szempontból.
	Szocializációs problémák a gyermekek körében.	Közösségszervező rendezvények, több program a gyerekeknek.

	Problémát jelent az egységes fogalomrendszer hiánya: a gyermekvédelem, az egészségügy a „veszélyeztetett gyermek” fogalmat használja, amelynek a megítélése számos szubjektív elemet takar .	Rendszeres szakmai találkozók szervezése.
	A család működését zavaró és akadályozó okok közül a családok anyagi, család széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetettség megemelkedett.	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.

Nők	nemek helyzetére vonatkozóan nem áll rendelkezésre adatbázis	adatbázis elkészítése
	munkanélküliség magasabb a nők körében	növelni a nők munkaerőpiaci esélyegyenlőségét – családbarát munkahelyi megoldások elterjesztése, részmunkaidős foglalkoztatás elterjesztése, rugalmas munkaidő, távmunka stb.)
	családon belüli erőszak	szükség esetén nők elleni erőszak áldozataival foglalkozó ellátás megszervezése, felvilágosító programok szervezése
	A GYES, GYES-ről való visszatérés a munkaerő piacra mérsékli a szegénység kialakulásának kockázatát, de a gyermekek felügyeletének hiányában sok esetben nem megoldható.	A tényleges igényeknek megfelelően, többször leellenőrzött igényfelmérés alapján keresni a gyermekek napközbeni ellátását biztosító lehetőségeket. Az igényfelmérés nem cél, hanem eszköz.
	A magányérzet kialakulásával nemcsak az anya mentális állapota lehet rosszabb, családi konfliktusokhoz is vezethet.	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása.
Idősek	Magas az egyedül élők aránya.	Az egyedül élőket biztosítani arról, hogy a falu közössége figyelemben részesíti őket és fontosak a közösség számára.

	Egészségügyi problémák fokozott megjelenése.	Egészséges életmód népszerűsítése, szűrővizsgálatok szervezése.
	Gyakran válnak áldozattá.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
Fogyatékkal élők	Az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os.	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint **intézkedés címe, megnevezése**	Az intézkedésbe bevont **aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst**
Romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	felnőttképzések szervezése	Foglalkoztatási igazgatás
	információs szolgálat, hatékony informálás elhelyezkedési, képzési lehetőségekről	Foglalkoztatási igazgatás, CNÖ
Gyermekek	A köznevelési rendszer átalakításából adódóan újra kell gondolni azokat a feladatokat, programokat, támogatási rendszert, amelyet az Önkormányzat, mint fenntartó biztosított.	TANKERÜLET, Óvoda Önkormányzat, RNÖ, NNÖ, HESZ
	Szakemberek továbbképzése, szülők intenzívebb bevonása.	TANKERÜLET, Óvoda
	Gyermekvállalási kedv, letelepedés ösztönzése anyagi és erkölcsi szempontból.	Önkormányzat
	Közösségszervező rendezvények, több program a gyerekeknek.	TANKERÜLET, Óvoda, Művelődési Ház
	Rendszeres szakmai találkozók szervezése.	Köznevelési intézmények
	Szabadidős programok szervezése, biztonságos, kulturált színterek működtetése. A hátrányos helyzetű gyermekekkel és családjukkal foglalkozó szakemberek továbbképzése a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését, illetve a szülők eredményes bevonását segítő ismeretek elsajátítása és a kompetenciák fejlesztése érdekében.	Művelődési Ház, HESZ , TANKERÜLET, Óvoda

Nők	adatbázis elkészítése	
	növelni a nők munkaerőpiaci esélyegyenlőségét – családbarát munkahelyi megoldások elterjesztése, részmunkaidős foglalkoztatás elterjesztése, rugalmas munkaidő, távmunka stb.)	Foglalkoztatási igazgatás
	szükség esetén nők elleni erőszak áldozataival foglalkozó ellátás megszervezése, felvilágosító programok szervezése	Rendőrség,
	Keresni a gyermekek napközbeni ellátását biztosító lehetőségeket.	Önkormányzat, HESZ
	Szabadidős programok szervezése, igény szerinti bővítése. Zöldterületek, közparkok tervszerű felújítása.	Önkormányzat, Művelődési Ház, HESZ
Idősek	Az egyedül élőket biztosítani szükséges arról, hogy a falu közössége figyelemben részesíti őket és fontosak a közösség számára.	Önkormányzat, HESZ
	Egészséges életmód népszerűsítése, szűrővizsgálatok szervezése.	Orvosok, védőnők, önkormányzat, HESZ
	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.	Polgárőrség, védőnő
Fogyatékkal élők	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése.	Önkormányzat

Jövőképünk

Gyönk Város Önkormányzatának legfontosabb célja a településünkön élő emberek mindennapi életében a jólét biztosítása, az életminőségének folyamatos javítása, olyan segítő élettér kialakításával, amelyben az egyenlő esélyű hozzáférés mindenki számára biztosított. A jövőkép által olyan állapot jöjjön létre, amely egy fenntartható települést hoz létre, és a felnövekvő generáció helyben tartása, településünkön való fejlődése megvalósuljon.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

1. Cím:	**A munkanélküliség felszámolása**
Leírás:	A munkanélkülieknek munkahelyteremtés, és ezáltal családok helyzetének biztosítása
Felelős és határidő:	Közfoglalkoztatás: önkormányzat és foglalkoztatási szervezet, profit-orientált szervezetek munkahelyteremtésének elősegítése, közvetve – katalizátorként az önkormányzat- FOLYAMATOS
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Polgármester
Kategória:	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A munkanélküliség felszámolása
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Összhangban áll az önkormányzat gazdasági programjával, közfoglalkoztatási tervével
Az intézkedés tartalma:	Közmunkaprogrammal, és szociális szövetkezetben foglalkoztatás biztosítása, for profit szektor munkahelyteremtésének támogatása direkt és indirekt eszközökkel
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	a faluban lévő munkanélküliek száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Pályázati pénz, önerő
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	folyamatos

2. Cím:	**Gyermekszállítás megoldása**
Leírás:	Iskolába szállítás (1), uszodába járás megoldása (2)
Felelős és határidő:	(1) Megoldott (2) Uszodába szállítás:_ Tankerület: folyamatos
Megjegyzések:	(3) Igényfüggő
Az intézkedés felelőse:	Polgármester
Kategória:	II. A gyermekek esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A gyerekek iskolába, óvodába szállításának, uszodába járásának megoldása
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Közoktatási/köznevelési intézmények működési dokumentumai
Az intézkedés tartalma:	Kisbusz/mikrobusz beszerzése, és a gyermekszállítás megtervezése megoldása
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	a szállított gyerekek száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	pályázati forrás, önerő
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	folyamatos

3. Cím:	**Bölcsődei férőhelyek növelése**
Leírás:	A nők munkába állásának elősegítése a gyermekek elhelyezésének a megoldásával.
Felelős és határidő:	Képviselő-testület – munkahelyek létesítésétől függően
Megjegyzések:	Igényfüggő, névleges igényfelmérés alapján a szolgáltatást életveszélyes beindítani
Az intézkedés felelőse:	polgármester
Kategória:	III. A nők esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A nők munkába állásának elősegítése a gyermekek elhelyezésének a megoldásával.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Gazdasági program, közfoglalkoztatási program
Az intézkedés tartalma:	A nők munkába állásának elősegítése a gyermekek elhelyezésének a megoldásával.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	A bölcsődei szolgáltatást igénybe vevő gyermekek száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Önerő, pályázati pénz
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	folyamatos

4. Cím:	**A nyugdíjasklubnak helyiség biztosítása**
Leírás:	A nyugdíjasklubnak helyiség biztosítása
Felelős és határidő:	Képviselő-testület folyamatos
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Polgármester
Kategória:	IV. Az idősek esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A nyugdíjasklubnak helyiség biztosítása
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Gazdasági program
Az intézkedés tartalma:	A nyugdíjasklubnak helyiség biztosítása
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	A nyugdíjasklubba járó idősek száma
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	saját forrás, pályázati pénz
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	folyamatos

5. Cím:	**Közlekedés akadálymentesítése**
Leírás:	A járdák és gyalogos-átjárók felújítása/átalakítása
Felelős és határidő:	Képviselő-testület/polgármester – folyamatos
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Polgármester
Kategória:	V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A járdák felújítása
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	
Az intézkedés tartalma:	A járdák felújítása
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	az elkészült járda folyóméterben
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	közmunka program, pályázati pénz, önerő
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	folyamatos

6. Cím:	**Pontos felmérés a fogyatékkal élők életkörülményeiről, állapotukról**
Leírás:	Nincs pontos nyilvántartás a fogyatékkal élők számáról, életkörülményeiről.
Felelős és határidő:	szociális szolgáltatók- folyamatos, monitor-jelleggel, azonnali jelzés az érintettek felé
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Családgondozó, házigondozó
Kategória:	V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Célzott segítségnyújtás, nem marad ellátatlan senki.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	
Az intézkedés tartalma:	- Felmérés készítése, célzott segítségnyújtás.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Statisztikai mutatók javulása, Ellátottak számának emelkedése
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Elzárkózás a felmérés készítése elől, személyre szabott elbeszélgetések. Anyagi támogatások, humánerőforrás.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	folyamatos

7. Cím:	**Egészségügyi szűrések, egészséges életmódra ösztönző előadások szervezése**
Leírás:	Az idős lakosság egyre romló egészségi állapota.
Felelős és határidő:	Egészségügyi és szociális szolgáltatók – 2021.12.31.
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Háziorvos, egészségügyi és szociális szolgáltatók
Kategória:	IV. Az idősek esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Betegségek kialakulásának megelőzése, várható életkor emelkedése
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	
Az intézkedés tartalma:	Olyan szűrések szervezése, amelyekkel kiszűrhetők, megelőzhetők a betegségek, illetve olyan időskort érintő életmód-tanácsadások, amelyek segítségével az idősek életminősége javítható
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	A statisztikai mutatók, az idős lakosság életminőségének javulása.
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Motiváltság hiánya, személyre szabott elbeszélgetések, felvilágosító előadások. Pályázati támogatások, humánerőforrás.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	folyamatos

8. Cím:	**Ösztönző intézkedések gyermekek számának növelésére**
Leírás:	Alacsony a születések száma.
Felelős és határidő:	Képviselő-testület – 2021.12.31.
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Képviselő-testület, jegyző.
Kategória:	
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A gyermeklétszám növelésével az oktatási-nevelési intézmények jövője stabillá válhat. Vonatkozó mutatók: óvodás és iskolás gyermekek számának emelkedése
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	
Az intézkedés tartalma:	- Vonatkozó rendeletek felülvizsgálata, - lakókörnyezet vonzóvá tétele, népszerűsítése.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Gyermeklétszám emelkedése a településen és az intézményekben.
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	A gyermeklétszám emelkedés ellenére a politikai elhatározások miatt szűnnek meg az intézmények – lobbizás az intézmények megmaradásáért Anyagi korlátok – pályázati lehetőségek kihasználása Anyagi támogatások, humánerőforrás.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	folyamatos

9. Cím:	**Közösségszervező programok a szocializációs problémák leküzdésére**
Leírás:	Szocializációs, beilleszkedési, önértékelési problémák.
Felelős és határidő:	Művelődési ház és könyvtár – folyamatos
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Könyvtáros, programszervező, családsegítő
Kategória:	
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Közösségtudatos gondolkodás elsajátítása, az empátia, a szolidaritás és a segítőkészség ösztönzése.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	
Az intézkedés tartalma:	Olyan programok szervezése, ahol a különböző korú, nemű, nemzetiségű és érdeklődési körű emberek megismerhetik egymást, közelebb kerülhetnek egymáshoz és a közösség erejénél fogva át tudják segíteni egymást a mindennapi élet problémáin.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Aktív közösségi élet, „kallódó gyerekek” számának csökkenése.
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Motiváltság hiánya, személyre szabott elbeszélgetések, igényre szabott programok Pályázati támogatások, humánerőforrás.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Folyamatos

10.Cím:	**Piacképes szakképzések, átképzések szervezése**
Leírás:	Szakképzettség hiánya, nem piacképes szakmák.
Felelős és határidő:	Foglalkoztatási osztály – folyamatos
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Polgármester, TMKH Tamási Járási Hivatal
Kategória:	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Munkanélküliség csökkentése, az álláskeresők piacképes szakmákhoz, szakképesítésekhez juttatása.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	
Az intézkedés tartalma:	A munkanélküliek számára olyan képzések biztosítása, amelyekkel a munkaerőpiacon el tudnak helyezkedni.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	A statisztikai mutatók javulása, piacképes szakmát szerzők számának emelkedése, a munkaerőpiacon elhelyezkedők száma nő.
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Motiváltság hiánya, személyre szabott elbeszélgetések, pályaorientáció. Pályázati támogatások, szakemberek.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Folyamatos

11.Cím:	**Közbiztonság erősítése a településen**
Leírás:	Időskorúak áldozattá válásának országos szintű emelkedése.
Felelős és határidő:	Polgármester, polgárőrség elnöke, rendőrség illetékese - folyamatosan,
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Polgárőrök, körzeti megbízottak
Kategória:	IV. Az idősek esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Biztonságos környezet kialakítása, az idősek áldozattá válásának megakadályozása.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	
Az intézkedés tartalma:	- Személyes kapcsolattartás, - tájékoztató előadások a megelőzéssel kapcsolatban.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	- Kevesebb időseket is érő bűncselekmény.
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Az idősek nem veszik igénybe a segítséget, családgondozó, polgárőr, személyes elbeszélgetés. Humánerőforrás.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Folyamatos

12.Cím:	**Felmérések készítése a településen lakók életkörülményeiről**
Leírás:	Nincs pontos adatbázis a településen lakók életkörülményeiről.
Felelős és határidő:	Polgármester 2022.12.31. illetve folyamatos
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Polgármester, házigondozó, falugondnok, családsegítő, háziorvos, házi gyermekorvos, védőnő, óvoda- és iskolapedagógusok.
Kategória:	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Rövidtávon adatgyűjtés, középtávon a problémák feltárása, hosszútávon a problémákra megoldások megtalálása.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	
Az intézkedés tartalma:	Olyan adatbázis létrehozása, aminek alapján célzottan lehet megoldásokat keresni a hátrányos helyzetű családok számára.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	A statisztikai mutatók, a lakosság életkörülményeinek javulása
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Bizalom hiánya, személyre szabott elbeszélgetések. Pályázati támogatások, humánerőforrások.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	

13.Cím:	**Önkormányzati támogatások rendszerének átgondolása**
Leírás:	Önkormányzat intézményfenntartói státuszának változása.
Felelős és határidő:	KÖH, polgármester képviselő-testület és szervei – tárgyév januárja
Megjegyzések:	
Az intézkedés felelőse:	Képviselő-testület, polgármester, óvoda- és iskolapedagógusok
Kategória:	II. A gyermekek esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	Olyan támogatások biztosítása, amelyek hosszú távú befektetésként a gyermekszegénység visszaszorítását szolgálják.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	
Az intézkedés tartalma:	Helyi szociális rendelet átdolgozása, támogatási igények felmérése
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Az igényeknek megfelelő szociális támogatások, a mélyszegénységben élő családok számának csökkenése.
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	Egyre csökkenő önkormányzati költségvetés, pályázati támogatások felkutatása. Pénz, szakemberek.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Folyamatos

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	**Az intézkedés címe, megnevezése**	**A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése**	**Az intézkedéssel elérni kívánt cél**	**A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal**	**Az intézkedés tartalma**	**Az intézkedés felelőse**	**Az intézkedés megvalósításának határideje**	**Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)**	**Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)**	**Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága**
1	Ösztönző intézkedések gyermekek számának növelésére	Alacsony a születések száma.	A gyermeklétszám növelésével az oktatási-nevelési intézmények jövője stabillá válhat. Vonatkozó mutatók: óvodás és iskolás gyermekek számának emelkedése		- Vonatkozó rendeletek felülvizsgálata, - lakókörnyezet vonzóvá tétele, népszerűsítése.	Képviselő-testület, jegyző.	2021.12.31.	Gyermeklétszám emelkedése a településen és az intézményekben.	A gyermeklétszám emelkedés ellenére a politikai elhatározások miatt szűnnek meg az intézmények – lobbizás az intézmények megmaradásáért Anyagi korlátok – pályázati lehetőségek kihasználása Anyagi támogatások, humánerőforrás.	folyamatos
2	Közösségszervező programok a szocializációs problémák leküzdésére	Szocializációs, beilleszkedési, önértékelési problémák.	Közösségtudatos gondolkodás elsajátítása, az empátia, a szolidaritás és a segítőkészség ösztönzése.		Olyan programok szervezése, ahol a különböző korú, nemű, nemzetiségű és érdeklődési körű emberek megismerhetik egymást, közelebb kerülhetnek egymáshoz és a közösség erejénél	Könyvtáros, családsegítő		Aktív közösségi élet, „kallódó gyerekek” számának csökkenése.	Motiváltság hiánya, személyre szabott elbeszélgetések, igényre szabott programok Pályázati támogatások, humánerőforrás.	folyamatos

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	**Az intézkedés címe, megnevezése**	**A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése**	**Az intézkedéssel elérni kívánt cél**	**A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal**	**Az intézkedés tartalma**	**Az intézkedés felelőse**	**Az intézkedés megvalósításának határideje**	**Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)**	**Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)**	**Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága**
					fogva át tudják segíteni egymást a mindennapi élet problémáin.					
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	A munkanélküliség felszámolása	A munkanélkülieknek munkahelyteremtés, és ezáltal családok helyzetének biztosítása	A munkanélküliség felszámolása		Közmunkaprogrammal, és szociális szövetkezetben foglalkoztatás biztosítása	Polgármester		a faluban lévő munkanélküliek száma	Pályázati pénz, önerő	folyamatos
2	Felmérések készítése a településen lakók életkörülményeiről	Nincs pontos adatbázis a településen lakók életkörülményeiről.	Rövidtávon adatgyűjtés, középtávon a problémák feltárása, hosszútávon a problémákra megoldások megtalálása.		Olyan adatbázis létrehozása, aminek alapján célzottan lehet megoldásokat keresni a hátrányos helyzetű családok számára.	Polgármester, házigondozó, falugondnok, családsegítő, háziorvos, házi gyermekorvos, védőnő, óvoda- és iskolapedagógusok.	2022.12.31.	A statisztikai mutatók, a lakosság életkörülményeinek javulása	Bizalom hiánya, személyre szabott elbeszélgetések. Pályázati támogatások, humánerőforrások.	
3	Piacképes szakképzések, átképzések szervezése	Szakképzetség hiánya, nem piacképes szakmák.	Munkanélküliség csökkentése, az álláskeresők piacképes szakmákhoz, szakképesítésekhez juttatása.		A munkanélküliek számára olyan képzések biztosítása, amelyekkel a munkaerőpiacon el tudnak helyezkedni.	Polgármester, Tamási Járási Munkaügyi Központ		A statisztikai mutatók javulása, piacképes szakmát szerzők számának emelkedése, a munkaerőpiacon elhelyezkedők száma nő.	Motiváltság hiánya, személyre szabott elbeszélgetések, pályaorientáció. Pályázati támogatások, szakemberek.	folyamatos
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Gyermekszállítás megoldása	Iskolába szállítás, uszodába járás	A gyerekek iskolába, óvodába		Falubusz beszerzése, és a	Polgármester		a szállított gyerekek száma	pályázati forrás, önerő	folyamatos

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	**Az intézkedés címe, megnevezése**	**A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése**	**Az intézkedéssel elérni kívánt cél**	**A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal**	**Az intézkedés tartalma**	**Az intézkedés felelőse**	**Az intézkedés megvalósításának határideje**	**Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)**	**Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)**	**Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága**
		megoldása	szállításának, uszodába járásának megoldása		gyermekszállítás megtervezése megoldása					
2	Önkormányzati támogatások rendszerének átgondolása	Önkormányzat intézményfenntartói státuszának változása.	Olyan támogatások biztosítása, amelyek hosszú távú befektetésként a gyermekszegénység visszaszorítását szolgálják.		Helyi szociális rendelet átdolgozása, támogatási igények felmérése	Képviselő-testület, polgármester, óvoda- és iskolapedagógusok	2021.12.31.	Az igényeknek megfelelő szociális támogatások, a mélyszegénységben élő családok számának csökkenése.	Egyre csökkenő önkormányzati költségvetés, pályázati támogatások felkutatása. Pénz, szakemberek.	folyamatos
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Bölcsődei férőhelyek növelése	A nők munkába állásának elősegítése a gyermekek elhelyezésének a megoldásával.	A nők munkába állásának elősegítése a gyermekek elhelyezésének a megoldásával.		A nők munkába állásának elősegítése a gyermekek elhelyezésének a megoldásával.			A bölcsődét igénybe vevő gyermekek száma	Önerő, pályázati pénz	folyamatos
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	A nyugdíjasklubnak helyiség biztosítása	A nyugdíjasklubnak helyiség biztosítása	A nyugdíjasklubnak helyiség biztosítása		A nyugdíjasklubnak helyiség biztosítása	Polgármester		A nyugdíjasklubba járó idősek száma	saját forrás, pályázati pénz	folyamatos
2	Egészségügyi szűrések, egészséges életmódra ösztönző előadások szervezése	Az idős lakosság egyre romló egészségi állapota.	Betegségek kialakulásának megelőzése, várható életkor emelkedése		Olyan szűrések szervezése, amelyekkel kiszűrhetők, megelőzhetők a betegségek, illetve olyan időskort érintő életmód-	Háziorvos	2021.12.31.	A statisztikai mutatók, az idős lakosság életminőségének javulása.	Motiváltság hiánya, személyre szabott elbeszélgetések, felvilágosító előadások. Pályázati támogatások, humánerőforrás.	folyamatos

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	**Az intézkedés címe, megnevezése**	**A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése**	**Az intézkedéssel elérni kívánt cél**	**A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal**	**Az intézkedés tartalma**	**Az intézkedés felelőse**	**Az intézkedés megvalósításának határideje**	**Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)**	**Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)**	**Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága**
					tanácsadások, amelyek segítségével az idősek életminősége javítható					
3	Közbiztonság erősítése a településen	Időskorúak áldozattá válásának országos szintű emelkedése.	Biztonságos környezet kialakítása, az idősek áldozattá válásának megakadályozása.		- Személyes kapcsolattartás, - tájékoztató előadások a megelőzéssel kapcsolatban.	Polgárőrök, körzeti megbízottak, falugondnok.		- Kevesebb időseket is érő bűncselekmény.	Az idősek nem veszik igénybe a segítséget, családgondozó, polgárőr, személyes elbeszélgetés. Humánerőforrás.	folyamatos
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Közlekedés akadálymentesítése	A járdák felújítása	A járdák felújítása		A járdák felújítása	Polgármester		az elkészült járda folyóméterben	közmunka program, pályázati pénz, önerő	folyamatos
2	Pontos felmérés a fogyatékkal élők életkörülményeiről, állapotukról	Nincs pontos nyilvántartás a fogyatékkal élők számáról, életkörülményeiről.	Célzott segítségnyújtás, nem marad ellátatlan senki.		- Felmérés készítése, célzott segítségnyújtás.	Családgondozó, falugondnok, házigondozó		Statisztikai mutatók javulása, Ellátottak számának emelkedése	Elzárkózás a felmérés készítése elől, személyre szabott elbeszélgetések. Anyagi támogatások, humánerőforrás.	folyamatos

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket, cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:
- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

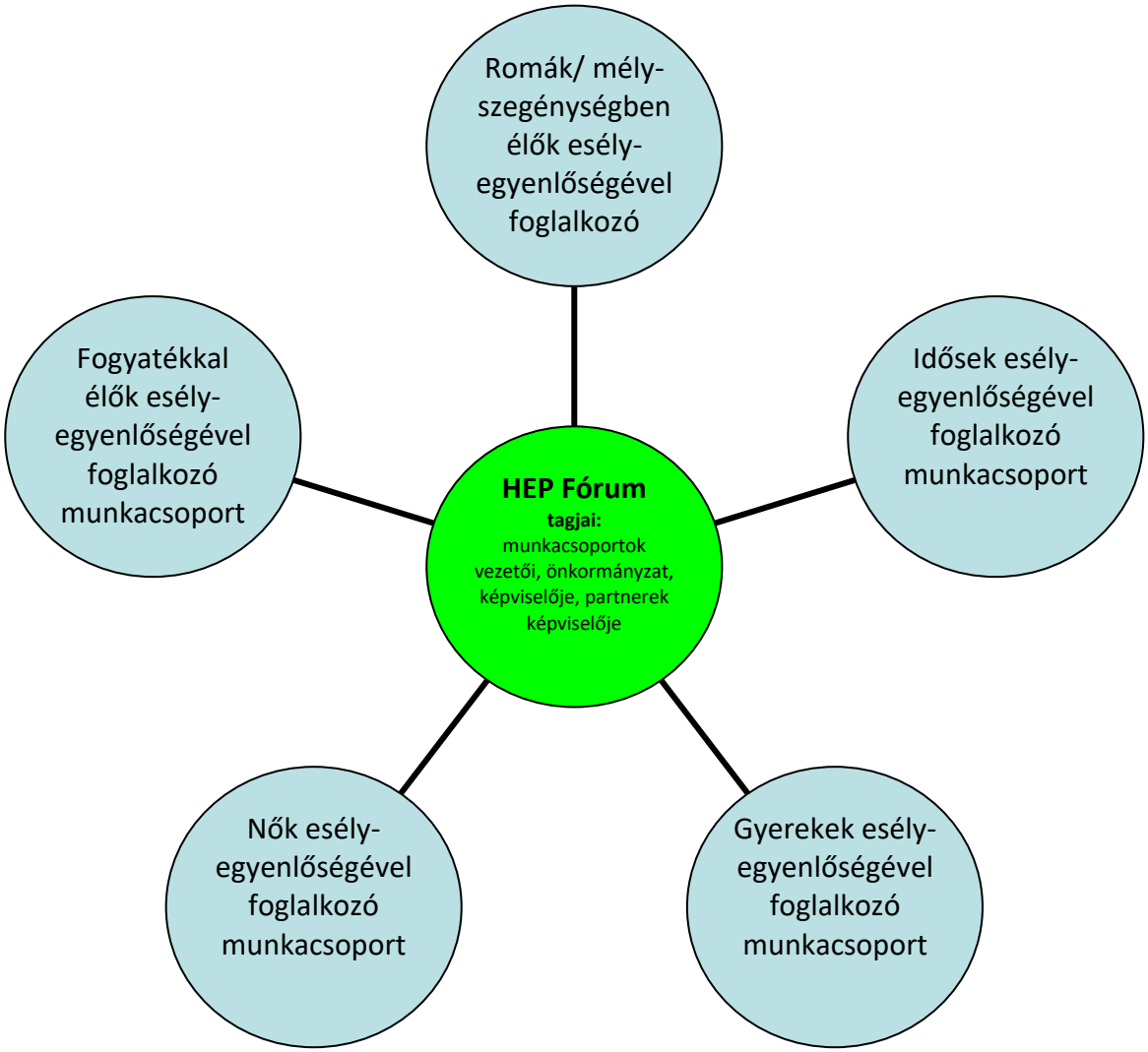

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.
A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.
A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.
A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A települési esélyegyenlőségi program készítése a városban működő szervezetek tevőleges bevonásával történt, az adattáblák kitöltése alapján létrejött helyzetelemzés alapozta meg a program akciótervét.

Az esélyegyenlőségi tervet a település a helyben szokásos módon közzéteszi, az esetleges hozzászólásokat a jegyző összegyűjti, majd az esetleges módosítási javaslatokat a képviselő testület elé terjesztik. A képviselő testület dönt a módosítások bevezetéséről.
Az esélyegyenlőségi program öt évre készül. Időarányos megvalósítását, illetve a helyzetelemzésben feltártak esetleges megváltozását kétévente át kell tekinteni, és a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni.
Az esélyegyenlőségi program előkészítésébe, áttekintésébe, valamint felülvizsgálatába esélyegyenlőségi szakértőt kell bevonni.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
    - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
    - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
    - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
    - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelősével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és

közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden**,** az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a fentiekben leírt megvalósítás, a kétévenkénti monitoring, az önértékelés során arra derül fény, hogy a vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a város önkormányzata

– elemzi az okokat az érintettek és szükség esetén külső szakértő bevonásával,
– megállapítja a felelősségeket,
– intézkedési tervet készít.

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Gyönk város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Gyönk Város Polgármestere / Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 101/2020. (XI. 25.) határozatával elfogadta.

Dátum: Gyönk, 2020. november 25.

Szaka Gyula
polgármester

A Gyönk Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Partner:
Dátum
aláírás

Partner

Partner:
Dátum
aláírás

Partner

Partner:
Dátum
aláírás

Partner